

SLOVENSKI SOKOL.

GLASILO SLOVENSKE SOKOLSKE ZVEZE.

ŠTEV. 8.—11.

V LJUBLJANI, 25. OKTOBRA 1912.

LETO IX.

Dr. V. M.:

Po praškem zletu.

Češki vsesokolski zlet je dandanes svetovni dogodek. K prvemu so prišli samo slovanski gostje in ni jih bilo veliko. Na poznejših se je vedno bolj množilo število slovanskih odposlancev. Ob stikih, ki jih je navezalo češko Sokolstvo z inozemskimi telovadnimi organizacijami, pa so češki vsesokolski zleti začeli privabljati tudi neslovanske goste. Prišli so, videli so in bili premagani od prekipevajočih čuvstev ob teh veličastnih prikazih moči in okretnosti, ob tej grandiozni harmoniji dela tisočev pred stotisočglavo množico naroda, z nepopisno navdušenostjo obvzklikajočega svoje Sokole in Sokolice.

Vtis v tujih gostih ni bil hipen. Njih vnema se ni ohladila, njih hvala ni umolknila, ko so došli zopet v svojo domovino. Z nezmanjšano navdušenostjo so oznanjali tu mogočnost čeških vsesokolskih zletov ter širili slavo češkega Sokolstva. K posnemanju so izpodbujali svoj narod z vnetimi, vznosnimi besedami, pa dali so slutiti skrito bojazen, da beseda ne bo rodila čina.

Spričo vsega tega se je naposled zbudila radovednost tudi drugorodnemu sosedu češkega naroda. Na V. zlet so Nemci poslali svoje poročevalce. Primoral jih je k nepričakovano veliki hvali, razodevajoči željo, videti kaj enakega tudi v nemškem narodu.

Potemtakem je bilo umevno, da so ne samo Slovani, temveč tudi tujci čakali nestrpnost, kaj poda VI. češki vsesokolski zlet. In češko Sokolstvo je zopet prekosilo samo sebe. Zlet je zopet vzrasel preko dimenzij prejšnjih, pa se tudi po kakovosti povzpel v mnogem nad prejšnje. Skoro 11.000 mož in malone 6000 žen pri prostih vajah, 23.000 mož v izprevodu — to so številke, ki bi jih morda tudi kak drug narod, ako tudi samo mnogo večji nego češki, spraval skupaj — toda kakšnega moštva in ženstva! Gotovo je, da so se tujci čudili, kako more mali ta narod združiti na zlet toliko število telovadcev in telovadk. Toda niso občudovali samo števila, občudovali so še

mного bolj to, kar daje številkam šele pomen, občudovali so kakovost tisočerih teh posameznikov, ki je povzročila, da ta velikanska gmota ni bila zmes brez lika in sklada, temveč umetniško dovršena celota čarokrasnega pogleda. In naraven je bil sklep na delo, stvarjajoče taka čuda, na organizacijo, vodečo to delo, na misel, prevevajočo to organizacijo in to delo: naraven je bil sklep, koliko vztrajnega in vestnega dela so morali predelati vsi ti tisoči na sebi samem vsak in v skupnosti z drugimi; sklep, kako izborna mora biti organizacija, ki zna tako znamenito združevati delo tisočev k največjemu uspehu in najmočnejšemu učinku, kako globoka pa tudi zavest organizacije v podrejenih ustrojnih delih in v posameznikih, da jih toliko izpolnjuje natančno, kar veleva vodstvo, in tako postavlja celotno organizacijo v resnično in polno življenje; naraven naposled sklep na gibalno in vodilo temu delu in tej organizaciji, na veliko misel, ki poraja tako čudovite vnanje učinke na vsesokolskih zletih, pa mora svoj veliki učinek javljati v češkem narodu tudi v drugih smereh. Sokolska misel je slavila na VI. češkem vsesokolskem zletu nov triumf, večji in slavnější nego na vseh prejšnjih.

Tuji gledalci so videli v njem višek popolnosti. Celo poročilo, objavljeno v glasilu nemškega telovadnega okrožja na Avstrijskem, ne more dosti nahvaliti zleta. „O telovadnih izvajanjih poročati“ — piše nemški strokovnjak v dokaj dolgem tem poročilu — „bi nam bilo v veselje, če bi šlo za nemško telovadno slavnost. Ker pa je govor o sokolskem slavlju, se porajajo poročevalcu občutki, presneto podobnim onim, ki jih imenujemo jezo, sram in zavist. Ako opazuješ dejanje in početje narodnega nasprotnika, boš gotovo mnogo rajši grajal nego hvalil. Toda kolikortudi sem z natančno pazljivostjo sledil vsem prigodkom, kolikortudi sem hrepeneče iskal šušmarjev ali katerih koli neubranosti — najti nisem mogel nič graje vrednega“. Spričo take

hvale Nemcev je umevno, da je hvala v drugih narodih nad vse vneta. Čehi morejo biti ponosni na tako bvalo in slavo — omotila jih ni! Sami iščejo napak in naštevajo jih v strokovnih svojih listih z ono odkritostjo, ki razodeva zavest, da dandanes nihče ne more k njim gor, pa kaže tudi silno njih težnjo, napredovati vedno naprej in vedno više, da ostanejo vedno pred drugimi. Brezobzirno šibajo napake, da dosežejo v prihodnje ono popolnost, ki si jo o vsesokolskem zletu predočujejo oni sami — Sokoli!

„Skoro omamljivo krasna“ piše „Věstník Sokolský“¹⁾ „so bila poročila francoskih dnevnikov, ruskih, angleških in vseh drugih, ki so se bavili z zletom. Ali moremo zatorej morda biti zadovoljni z uspehom in se v blaženem miru vdati razkošnim spominom? Ne! Vestni ljudje smo, dajemo pred vsem toplo, z dna duše izvirajočo zahvalo vsem, ki so prispeli k uspehu, zlasti onim izmed telovadnega članstva obeh spolov, ki so zahvale resnično vredni, ki so se res naučili svoje naloge, kakor je bilo predpisano, in ki so se res tudi vedli tako, kakor so ukazovala navodila. Po tem si naredimo lastno sodbo o svojem zletu, pred očmi imajoč ideal, kakšen smo si domnevali zlet in kakšen je bil v resnici. In samo ta nam bo odločilna. Živeli smo za zlet, živeli smo v njem, zato nam je bližji nego tujcem. S pravičnim razkrojem, ki hočemo ž njim pronikniti v njegovo bistvo, nekoliko oblede site barve tujih opazovalcev, ako pa si v spomin vtisnemo napake, ustrezemo sami sebi neizmerno bolj, nego ako bi vsak dan papagajili tuje superlative o prednostih.“ —

Šesti češki vsesokolski zlet je bil obenem prvi zlet Zveze slovanskega Sokolstva. V večjem številu nego ob drugih čeških vsesokolskih zletih so to pot prihiteli v zlato Prago Sokoli iz drugih slovanskih narodov. Na viru sokolskem so slovanski bratje utrdili vezi s češkimi Sokoli in med seboj. Mogočni zlet je podal njih navdušenosti novega netiva. Pokazal pa je tudi, da se je začela močno razvijati sokolska stvar v drugih slovanskih narodih. Pokazal je lep napredek povsod, Slovenci pa so si na njem priborili največjo sokolsko čast, zmago v tekmi za prvenstvo Zveze slovanskega Sokolstva ter jako častne uspehe v tekmah vrst in posameznikov v višjem in nižjem oddelku.

Veliko hvalo dajo slovenskim Sokolom češki strokovni listi, zlasti pa „Věstník Sokolský“. Velja

seve pred vsem izbornima našima zmagovalcema v prvinski tekmi, br. Stanetu Vidmarju, prvemu, in br. Karlu Fuxu, tretjemu zmagovalcu; s pravo sokolsko vztrajnostjo, marljivostjo in vestnostjo sta razvila svoja velika talenta, ju sijajno uveljavila v Pragi ter Slovencem, temu najmanjšemu med slovanskimi narodi, donesla slavo, da imajo dva zmagovalca v tej težki borbi.

Nad vse veliko priznanje njima ter gorka hvala ostalim našim odličnejšim tekmovalcem pa odzveneva v veliko hvalo slovenskega Sokolstva sploh. Ljuba nam je bratska ljubezen do našega Sokolstva, ki veje iz nje. Veselimo se te hvale, ali ne omamljaj nas nikar, kakor čeških Sokolov ne omamlja hvala drugih narodov. Ne zavajaj nas ta hvala, da bi bili slepi svojih napak, velikih in majhnih; navajaj nas marveč, da v prihodnje najostreje pazimo na svoje hibe, v svesti si, da že s koristjo moremo prenesti najstrožjo kritiko. Označujmo hibe o pravi priliki in na pravem mestu, glejmo pri tem vedno samo na stvar in energično odpravljajmo napake.

Pa v povzdigo in v izpodbudo naj nam bodo ti uspehi in ta hvala! V povzdigo vere v se naj bi bili Slovencem, v dokaz, da Slovenec zmore veliko, ako ne drži obupno križema rok, ampak dela, vztrajno dela, sestavno in smotreno. V povzdigo naj bodo zlasti slovenskim Sokolom, v izpodbudo, da tem marljiveje delajo v prihodnje, se kar najbolj udovršujejo k pravemu sokolstvu pa pridobivajo vedno več naroda za vzgojo k sokolskim vrlinam. Saj teh vrlin ni treba samo za to, da na telovadnem polju dosegaš velike cilje, ampak iste so, ki se ž njimi dosegaajo veliki uspehi na kateremkoli polju.

Krepi in sveži naj nas velika ta hvala, ali opaja in mami ne! Ne manjša naj našega dela, kaj še da bi nas uspavala v brezdelje! Kolikor se nanaša hvala na slovensko Sokolstvo sploh, v celotiše ni imelo prilike, dokazati njeno utemeljenost. Ali kmalu prihite dnevi, ko bo vsemu slovenskemu Sokolstvu, bratje, vam vsem, izpričevati, koliko je upravičen sklep čeških bratov, da ste „silen rod, ki plamteč od enake ideje s hitrim korakom speje k vrhunškemu cilju“. Na delo torej, vi, ki se ga morda še niste lotili, na dvojno delo, vi, ki že delate! Na delo, krepko, sveže in zavestno: pred nami je — naš zlet!

¹⁾ Cvičební Příloha Věstníku Sokolského, 1912, štev. 7.—8., članek „O sletu zapadlém“.

Tekme na vsesokolskem zletu v Pragi I. 1912.

I. Uspehi tekme za prvenstvo Zveze slovanskega Sokolstva.

Red tekmovalca v S.S.Z. v Z.S.S.	Ime tekmovalca in društva.	Doseženo točk	Število %
1.	I. Vidmar Stane, Ljubljana I.	220:50	95:87
	II. Svoboda Svatopluk, Král. Vinohrady	217:—	94:35
2.	III. Fux Karel, Ljubljana	216:50	94:13
	4. Steiner Ferdinand, Petrograd	199:50	86:74
	5. Svoboda Václav, Praga	181:50	78:91
	6. Douda Václav, Podol	180:50	78:47
	7. Pražák Robert, Plzenj	176:—	76:52
	8. Vácha František, Král. Vinohrady	173:—	75:22
	9. Pittl Karel, Žižkov	172:50	75:—
	10. Trefný Miroslav, Smíchov II.	167:—	72:61
	11. Dobeš Karel, Valašské Meziříčí	166:50	72:39
	12. Ergart Benjam., Petrograd	164:50	71:52
3.	13. Thaler Anton, Ljubljana	164:—	71:30
	14. Veselý František, Nymburk	159:50	69:35
4.	15. Pristov Vinko, Škofja Loka	156:—	67:83
	16. Seidl Josef, Brno I.	154:—	66:96
	17. Sedláček Vilém, Uherské Hradiště	153:—	66:52
	18. Paskovský Josef, Ratimov	147:50	64:13
	19. Štajf Jan, Rokycany	146:50	63:69
	20. Vonka Josef, Louny	146:—	63:47
	21. Chodounský Václav, Prostějov I.	144:50	62:82
	22. Dušek Václav, Král. Vyšehrad	141:50	61:52
	23. Vaněček František, Král. Vyšehrad	138:50	60:21
	24. Kraft František, Rokycany	138:—	60:—
	25. Dušek Joža, Most	133:—	57:82
	26. Palčić Branko, Zagreb	128:50	55:86
5.	Jezeršek Egon, Trst	127:50	55:43
	27. Mann Jaroslav, Praga III.	127:50	55:43
6.	Miklavc Fran, Trst,	127:50	55:43
	28. Knobloch Bohumil, Král. Vyšehrad	126:—	54:78
7.	29. Perdan Fran, Novo mesto	122:50	53:26
	30. Dobričević Janko, Zagreb.	119:—	51:73
8.	31. Kičnik Fran, Idrija	118:—	51:30
	32. Šebek Josef, Nymburk	117:50	51:08
	33. Kalenda Antonin, Král. Vyšehrad	115:—	50:—
	34. Sedmihradský Václav, Berlín	111:—	48:26
	35. Kořinec Jan, Kutná Hora	100:50	43:68
	36. Veselý Antonin, Most	94:—	40:43
	37. Ippold Josef, Teplice	91:—	39:35

II. Uspehi tekme vrst višjega oddelka.

Red vrst v S.S.Z. v Z.S.S.	Društvo (župa).	Doseženo točk	Število %
	I. Král. Vinohrady (2. vrsta)	426:125	85:225
	II. Brno I.	410:—	82:—
	III. Sokol Pražský (1. vrsta)	407:50	81:50
1.	4. Ljubljanski Sokol	335:25	79:05
	5. Petrograd	390:75	78:15
	6. Mladá Boleslav	390:50	78:10
2.	7. Župa Ljubljana I.	390:—	78:—
	8. Kolín I.	371:75	74:35
	9. Plzenj	367:75	73:55
	10. Sokol Pražský (2. vrsta)	362:—	72:40
	11. Zaječar (Srbsko)	361:50	72:30
	12. Kutná Hora	357:—	71:40

Red vrst v S.S.Z. v Z.S.S.	Doseženo točk	Število %
13.	Nár. Jednota severoamerická	356:75 71:35
14.	Župa Strossmayerova.	356:50 71:30
15.	Žižkov	333:— 70:60
16.	Král. Vyšehrad	351:60 70:32
17.	Karlín	350:75 70:15
18.	Sokol Pražský (3. vrsta)	345:60 69:12
19.	Král. Vinohrady (3. vrsta)	340:85 68:17
20.	Valašské Meziříčí	339:75 67:95
21.	Frenštát pod Radhoštěm	339:— 67:80
3.	22. Gorenjska župa	332:25 66:45
	23. Prostějov I.	323:50 64:70
	24. Župa Budečská	323:— 64:60
	25. Smíchov I.	313:— 62:60
	26. Župa Dolnorakouská	305:50 61:10
4.	27. Tržaška župa	305:— 61:—
	28. Župa Moravsko-Slezská	288:25 57:65
	29. Most	280:25 56:05
	30. Král. Vinohrady (1. vrsta)	279:— 55:80
Izmed 30 vrst so dosegle nad 80% 3 vrste		
" 70% 14 vrst		
" 60% 10 .		

III. Uspehi tekme vrst nižjega oddelka.

(Navajamo prvih 10 vrst, dalje samo slovenske).

Red vrst v S.S.Z. v Z.S.S.	Doseženo točk	Število %
	I. Tiflis (Rusko)	465:12 93:02
	II. Král. Vinohrady, 5. vrsta.	464:— 92:8
	III. Zveza bolgar. Junakov	457:50 91:5
	4. Charkov (Rusko).	456:50 91:30
	5. Belgrad, 1. vrsta (Srbsko).	455:50 91:10
1.	6. Župa Ljubljana I.	452:50 90:5
2.	7. Ljubljanski Sokol	451:25 90:25
	8. Brno I., 1. vrsta	447:75 89:55
	9. Král. Vinohrady, 6. vrsta	446:37 89:27
	10. Židenice	444:87 88:96
3.	26. Goriška župa	425:87 85:17
	68. Gorenjska župa	403:— 80:60
4.	114. Novomeška župa	384:50 76:90
6.	168. Idrijska župa	362:50 72:50
Tekmovalce so 303 vrste.		

IV. Uspehi tekme posameznikov v višjem oddelku.

(Navajamo prvih deset, nadalje samo Slovence).

Red tekmovalca v S.S.Z. v Z.S.S.	Ime tekmovalca in društvo.	Doseženo točk	Število %
	I. Czada Josef, Praga	78:50	98:13
	II. Svoboda Svatopluk, Král. Vinohrady	77:25	96:56
1.	III. Vidmar Stane, Ljubljana I.	75:50	94:38
2.	4. Fux Karel, Ljubljana	74:75	93:44
	5. Vácha František, Král. Vinohrady	73:25	91:56
	6. {Machovský František, Mladá Boleslav}	73:—	91:25
	{Eiselt J. Nár. Jednota Severoamerická}		
	7. Duška Jindř., Král. Vinohrady	72:75	90:94
	8. {Steiner Ferdinand, Petrograd}	72:50	90:63
	{Kovačič Janko, Osjek I.}		

Red tekmovalca v S.S.Z. v Z.S.S.		Doseženo točk	število %
9.	{ Dvásal František, Brno I. Ergart Benj. Petrograd }	72—	90—
10.	Seidl Josef, Brno I.	71:50	89:38
3.	14. Thaler Anton, Ljubljana	69—	86:25
4.	19. Smole Daroslav, Ljubljana I.	67—	83:75
5.	26. Pogačnik Alojzij, Ljubljana	64:50	80:63
6.	28. Sever Jakob, Ljubljana II.	64—	80—
7.	32. Pristov Vinko, Škofja Loka	62:50	78:13
8.	35. Rus Josip, Bled	61:50	76:88
9.	37. Jezeršek Egon, Trst	61—	76:25
10.	38. Matjašič Josip, Ljubljana I.	60:50	75:63
11.	46. Fuks Alojzij, Ljubljana	58:25	72:81
12.	47. Petek Niko, Ljubljana I.	58—	72:50
13.	49. Benedik Fran, Kranj	57:25	71:56
14.	52. Šušteršič Vinko, Trst	56:25	70:31
15.	55. Miklavc Fran, Trst	55:50	69:38
16.	56. Simončič Vladimir, Ljubljana	55:25	69:06
17.	59. Malnar Jurij, Ljubljana	54—	67:50
18.	64. Rihtar Josip, Ljubljana	52—	65—
19.	69. Krčnik Fran, Idrija	50—	62:50
20.	76. Ažman Fran, Kranj	47:50	59:38
21.	79. Derganc Stane, Ljubljana I.	45:50	56:88
22.	81. Stare Josip, Bled	45—	56:25
23.	83. Dekleva Vladimir, Trst	44:50	55:63
24.	84. Pivk Štefan, Idrija	44—	55—
25.	{ Jurman Josip, Kranj Olip Rostijan, Radovljica }	40:50	50:63
26.	95. Gruden Fran, Trst	35:50	44:38
27.	98. Kuščer Ljudevit, Trst	33:25	42:19
28.	100. Makuč Fran, Idrija	31:50	39:38

Tekmo je dokončalo 218 tekmovalcev. Doseglo je:

nad 90%	12 tekmovalcev
" 80%	36 "
" 70%	62 "
" 60%	53 "

V. Uspehi tekme posameznikov v nižjem oddelku.

(Navajamo razen prvih treh samo Slovence.)

Red tekmovalca v S.S.Z. v Z.S.S.	Ime tekmovalca in društvo.	Doseženo točk	število %
I.	Tomášek Bedřich, Bystřice, p. Host.	78—	97:50
II.	Doležal Josef, Král. Vinohrady	77:50	96:88
III.	{ Ivković Ljubiša, Belgrad Ignatjev Georgij, Tiflis Vik Karel, Charkov Vondra Jindřich, Kamensk Podolskij }	77—	96:25
	1. 7. Šumi Peter, Ljubljana	75:50	94:38
	2. 9. Logar Ivan, Ljubljana I.	75—	93:75
	3. 13. { Svetlič Nande, Ljubljana I. Saunik Bruno, Gorica }	74—	92:50
4.	15. Poženc Albert, Ljubljana	73:50	91:88
5.	16. Lovšin Alfonz, Ljubljana II.	73:25	91:56
6.	18. Koželj Jožef, Ljubljana I.	72:75	90:94
7.	21. { Buh Anton, Ljubljana II. Kozina Zmagoslav, Novo mesto }	72—	90—
8.	22. { Holý Jožef, Novo mesto Hotko Vekoslav, Ljubljana Šumi Fran, Ljubljana }	71:75	89:69

Red tekmovalca v S.S.Z. v Z.S.S.		Doseženo točk	število %
9.	24. Oswald Mihael, Kostanjevica	71:25	89:06
10.	25. Rabič Adolf, Ljubljana	71—	88:75
11.	26. Gregorc Fran, Novo mesto	70:75	88:44
12.	30. Miklavc Ivan, Gorica	69:75	87:19
13.	31. Hrovat Ludovik, Radovljica	69:50	86:88
14.	33. Brajnik Rudolf, Ajdovščina	69—	86:25
15.	34. Ambrožič Mirko, Ljubljana	68:75	85:94
16.	35. Okoren Anton, Šiška	68:50	85:63
17.	{ Bašin Alojzij, Gorica Vidic Jožef, Šiška }	68—	85—
18.	38. Potočnik Fran, Škofja Loka	67:75	84:69
19.	42. Trošt Jožef, Gorica	66:75	83:44
20.	{ Podgornik Fran, Ljubljana I. Vodišek Albin, Šiška }	66:50	83:13
21.	{ Albrecht Valentin, Idrija Mešek Janko, Kranj }	65—	81:25
22.	51. Novak Julij, Idrija	64:50	80:63
23.	{ Zicherl Jožef, Kranj Oražem Vilko, Ribnica }	64—	80—
24.	{ Pisanský Viljem, Ribnica Smolnikar Venceslav, Šiška }	63:50	79:38
25.	58. Vodišek Maks, Šiška	62:75	78:44
26.	{ Sodnikar Fran, Škofja Loka Fux Robert, Metlika }	61—	76:25
27.	71. Kovač Ivan, Gorica	59:50	74:38
28.	75. Demšar Vinko, Žiri	58:50	73:13
29.	83. Čelešnik Radivoj, Kranj	56:50	70:63
30.	87. Kramar Ivan, Ribnica	55:50	69:38
31.	94. Vidmar Alojzij, Žiri	53:50	66:88
32.	99. Šinkovec Janko, Idrija	52:25	65:31
33.	{ Rijavec Janko, Idrija Burgstaller Tomo, Ljubljana }	50:50	63:13
34.	110. Appe Valentin, Novo mesto	49:50	61:88
35.	142. Papež Ljudevit, Novo mesto	41:50	51:88

Tekmovalo je 2246 tekmovalcev.

Udeležba slovenskih Sokolov pri praških tekmah je bila po številu jako lepa, po uspehih večinoma jako častna.

Tekme za prvenstvo Slovanske sokolske zveze se je udeležilo 8 tekmovalcev, skoro petina vseh slovanskih tekmovalcev v tej tekmi. Med njimi jih je bilo pet, ki so se že udeležili mednarodnih tekem. Sijajen uspeh sta dosegla odlična naša tekmovalca brata Vidmar in Fux. Brat Vidmar se je povzpел na mesto prvaka slovanskih tekmovalcev; poleg njega si je priboril zmagovalni venec tudi br. Fux kot tretji zmagovalc. Dober uspeh izkazuje br. Thaler, ki je dosegel nad 70 %, zadovoljiv uspeh br. Pristov, ki se je dokaj približal 70 %. Drugi štirje so dosegli 51:30 % do 55:43 %.

Tekme v višjem in nižjem oddelku so pokazale izdaten napredek proti medzletni tekmi v Ljubljani I. 1910.

V višjem oddelku so se tekme udeležile štiri vrste, kakor v Ljubljani, zraven pa še 5 posa-

meznikov, skupaj 29 tekmovalcev¹⁾. V Ljubljani ni nobena vrsta dosegla 60%, v Pragi dve skoro 80%, drugi dve nad 60%, ena med njima blizu 70%. Izmed posameznikov v višjem oddelku pri medzletni tekmi v Ljubljani ni dosegel nihče 80%; samo trije so dosegli nad 70%, dva 78:33, tretji 75, sedem 60—65%, sedem 50—58:33%, 2 nad 40 (blizu 50)%, 2 blizu 40% in trije blizu 30%. V Pragi sta dobila 2 nad 90% (z br. Kovačičem trije), štirje 80—86:25%, osem 70:31—78:13%, pet 62:50—69:38%, sedem 50:63—59:38%, dva nad 40%, eden skoro 40%.

V nižjem oddelku se je v Pragi udeležilo tekme 6 slovenskih vrst, 46 posameznikov; v Ljubljani 10 vrst, 75 posameznikov. Manjše število v Pragi je umljivo ob oddaljenosti Prage in velikih troških. Tudi tu je uspeh v Pragi ugodnejši. V Ljubljani ni dosegla nobena vrsta 80%, šest vrst je doseglo nad 70%, dve vrsti nad 60% in dve nad 50%; v Pragi: dve nad 90%, dve nad 80% in dve nad 70%. Posamezniki v Ljubljani: dva nad 90% (prvi 96:67%), 20 vsaj 80% in več, 20 vsaj 70% in več, 18 vsaj 60% in več, 15 pod 60%; v Pragi: devet vsaj 90% in več (prvi Slovenec 94:38%), 22 vsaj 80% in več, 8 nad 70%, 6 nad 60% in eden nad 50%.

Zanimiv popis tekem prinaša „Věstník Sokolský“, glasilo Č. O. S. Z veliko hvalo slavi v njem zlasti slovenske tekmovalce. Ta hvala gre seve predvsem vrlima zmagovalcema v tekmi za prvenstvo, br. Vidmarju in br. Fuxu. Kolikor pa se glasi hvala bolj splošno, si jo bodo, mislimo, naši tekmovalci, imajoč dosežene številke pred očmi, že znali pravično razdeliti med seboj in jo umeriti po doseženih odstotkih, oni pa, ki so dosegli nezadovoljivo vsoto točk, pa odkloniti, upamo, da ob trdnem sklepu, s kar najmarljivejšo vadbo se izboljšati v prihodnje. Tu ponekod okrajšani prevod opisa tekem v „Věstniku sokolskem“:

Tekma za prvenstvo Z. S. S. dne 28. junija 1912. Trajala je celi dan od 8. zjutraj do 7. zvečer. Udeležilo se je 39 tekmovalcev. Razdelili so jih v 4 vrste. Borba se je začela na bradlji in se je nadaljevala na drogu, konju, krogih (vselej najprvo obvezna vaja, nato poljubna), potem na konju vzdolž brez ročajev (veleskok), v skoku v višino, v skoku v daljino, v skoku ob palici v višino, v prostih vajah, v

metanju krogle, v vzpiranju bremena, v plezanju in v teku.

V sodniškem zboru so bili poleg članov tehn. odseka Č. O. S. zastopniki tekmujočih zvez: za Slovence bratje Drenik, Sajovic in Smertnik; za Hrvate bratje Mahorić, Kovačič, Kubiček; za Srbe br. Svoboda; za Ruse br. Erben.

Začetek tekme je bil tesnoben. — Vsa prva desetčlanska vrsta je dobila za obvezno vajo na bradlji ničlo. Vse je vrgla zavratna prvina, toč nazaj iz vzpore v vzporo. To je bil pravtako trd oreh, kakor je bil pri zadnji tekmi za prvenstvo Č. O. S. na drogu premah skržno do prednosa po nauporu kolebno podmetno. Komur je uspel, ta je mogel upati, da doseže prva mesta. Toč na bradlji je odvisen od razpoloženja — in bratje bi morali biti toliko previdni, da bi ga bili prej poizkusili, kakor so ga poizkusili drugi, ki so prišli za njimi. Ali oni so večinoma vidno potrli — kakor obsojenci docela fatalistično brez poizkusa šli drug za drugim po ničlo. Človeku je bilo težko pri srcu — ni bilo mogoče misliti, da bi se bili priglasili za prvenstvo, ne da bi obvladali to prvino. To se je pozneje tudi pokazalo, ko je šel marsikdo takoj po ničli na bradljo poleg in naredil tam toč brez napake.

Ob veliki napetosti vseh gledalcev, večinoma strokovnjakov, je padal drug za drugim, dokler ni prišel na vrsto Svatopluk Svoboda — o katerem je bilo splošno mnenje, da dobi prvenstvo. Vse je bilo tako napeto, da je vladala skoro tišina. Svoboda je potrdil svoj glas. Izvedel je vso vajo, toč z gotovostjo, brez napake, z vrhunško eleganco, ob ogromnem ploskanju. Tesnoba je izginila. Premagal jo je Svoboda in odslej je šlo bolje na bradlji. Posebno, ko sta prišla potem Slovenca Vidmar in Fux; izvedla sta sestavo na bradlji tudi brezhibno; zlasti je presenečil Vidmar z gotovostjo toča do popolnoma napetih rok na isto mesto, kjer se je spustil v veso. Z njegovim nastopom se je izpremenil položaj mahoma: bilo je očitno, da Svobodi zmaga ne bo lahka, kakor se je mislilo prvotno.

Pred tekmo so sodili splošno, da bodo boj za prvenstvo ob normalnem teku tekme bili Svatopluk Svoboda, Czada, Starý, Steiner in kakšen Slovenec; o Slovencih pa se ni vedelo, kako so močni. Borba je obetala biti krasna.

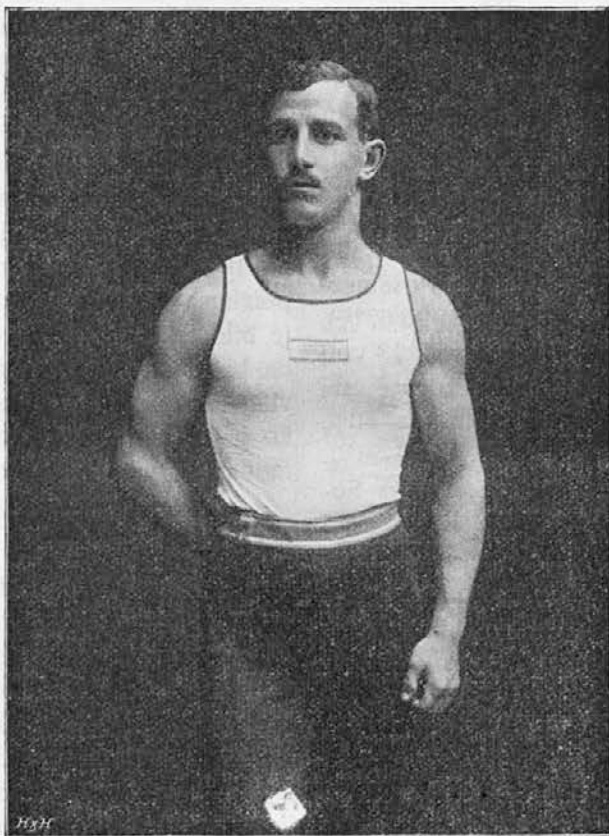
¹⁾ V višjem oddelku je v Pragi tekmoval tudi br. Janko Kovačič (član slovenske vrste pri tekmi v Turinu; bivajoč kot župni učitelj Strossmayerove župe letos na Hrvaškem, je vodil vrsto te župe pri tekmi v višjem oddelku v Pragi ter dosegel ž njo 14. mesto (356:50 točk, 71:30%), sam pa 8. mesto (72:50, 90:63%).

Z odstopom Czade in Starega od tekme vsled ranitve na roki je tekma izgubila precej napetosti; ko je pa tudi Steinerja doletela ničla na bradlji in sta Slovenci Vidmar in Fux pokazala bajno pripravo, je bilo vidno, da se bori za prvenstvo en Čeh z dvema Slovencema.

Ti trije tekmovalci so naravnost vnemali gledalca — niti v Turinu, niti v Luksemburgu nisem videl tako krasno tekrovati: ob tako težkih pogojih doseči skoro polno število točk (I. 95:87, II. 94:35, III. 94:13. odstotkov).

Steiner ma je bil tesno za petami ali vedno ga je ovirala ona ničla na bradlji; ako je ne bi bil dobil, bi bil pravtako kandidat za prvo mesto. Dosegel je 86:74%. Poljubno telovadbo so imeli vsi za polno število točk, vsi so bili skoro enakovredni in vendar se je kazal vsak drugače. Svobodova sestava ima umetniški mah, je polna rahle sile — Svoboda je telovadni pesnik. Ako ga vidiš, te ovlada navdušenje. Vidmar je nadarjen z božjim darom: iz težke vaje ume narediti lahko. Ako vidiš Vidmarja izvajati tudi najtežjo prvino, porčeš, saj na tem n nič. Izmuzne iz najhujše sestave kakor labod iz vode, niti zadihanja ne opaziš na njem. In Fux — s svojo ogromno silo prevlada z matematično natančnostjo vsako vajo — in to je pričo njegove velike postave dvojno težko. Tukaj ne odločuje, kdo izmed teh treh je prvi — to je več ali manj stvar naključja — ali odločilno je, da so bili krona tekme — in hvaležni smo posebno Slovencem, da so pomagali dvigniti tekmo za prvenstvo na veliko višino. Njih precizno tekmovalno vedenje je bilo edino pri celi tekmi za prvenstvo. Popolnoma so uveljavili izkušnosti pridobljene pri mednarodnih tekmah.

Naravno, da se je nehote vedno obračala pozornost k tem trem borcem. Ne bi pa bili pravični, ako bi prezrli one, ki so šli za njimi. Imeli smo tu zanesljivega Vaclava Svobodo, neumornega Doudo Vaška, novega moža Rudolfa Pražáka iz Plznji, nadepolnega mednarodnika — Rusa Benjamina Ergarda in mnogo drugih novih. Veselilo nas je, da so manjša društva poslala prvenstvenike in dobre moči. — Slovenci so poslali osem tekmovalcev (gotovo častivredno število), Hrvati dva, Rusi enega.

Stane Vidmar,
prvi zmagovalec v praški tekmi za prvenstvo Z. S. S.

Obvezne izvedbe na drogu niso bile nič boljše kakor na bradlji. Niti eden ni dobil 10 točk. Tu so izgubili točke celo Svoboda, Fux in Vidmar, seveda ne vseh. O Svobodi rečemo lahko, da je tu izgubil prvo mesto. Drog je bil nov, za prijem nezanesljiv, polzek. Slovenci pa so telovadili na železnem drogu, na katerega so navajeni z doma in ki ni tako nezanesljiv kakor novi furnir. Pri poljubnih izvedbah na drogu smo videli najlepše in najsmelejše sestave sploh. Preseščal je Fux z raznožko v veso zadaj po nauporu kolebno. Pogosten je bil pre-mah skrčno v veso zadaj iz veletocha naprej,

potem lepi prevrati iz prosta v predkolebu. Izmed poljubnih vaj na bradlji cenim najvišje sestavo Svatopluka Svobode z njenim kolesom odbočno bočno do razovke brez podpore na sprednji lestvini in nato razovno stojo.

Najboljši uspehi v tekmi na orodju so bili na krogih; tudi so najzanesljivejši. Tu so se odlikovali brez razlike vsi Slovenci, oba Svobodi, Vacha, Pražák, Trefný, Steiner. Šele ob dveh so tekmovalci došli do njih, doslej še brez okrepčila, toda čudovito je bilo, opazovati še njih silo. Pri prosti tekmi je največ točk trgala kroglá. Tu je bilo

mного ničel. Za polno število točk (9 m) so vrgli samo trije: Svoboda, Fux, Vidmar (tesno). Toda lepo so skakali čez konja in ob palici. Tudi pri skoku v višino smo videli lepe izvedbe. (Svatopluk Svoboda — lep čist skok za polno število točk.) Pri poljubnih prostih vajah smo videli krasno predelane sestave pri vseh Slovencih brez izjeme — posebno pa pri Vidmarju in Fuxu. Slovenci skratka so bili podkovani v vsem, „slovenska Sparta“ — kakor je rekel brat Erben.

O teku ne moremo reči, da so se dosegali slabi časi, ali način teka ni kazal, da bi bili strokovnjaki. Naši tekmovalci zmagujejo tek s svojo energijo in silo, ali vtiska tekalci — ne izvzemši Slovence — ne delajo. Videti je, da tekajo malo. Ob sedmih zvečer so tek dokončali zadnji Slovenci in s tem je bila tekma pri kraju.

Razvleko tekme so težko čutili tekmovalci sami; treba bo vbodoče najti način, da se kako pospeši. Drugo, kar smo opazili, je to, da se pri mednarodni telovadni tekmi v Parizu l. 1913. Čehi ne bodo bojevali za ohranitev primata samo s Francozi in Lahi, ampak tudi s Slovenci. Zdi se, da je med Slovenci več naraščaja za mednarodno tekmo nego med nami.“

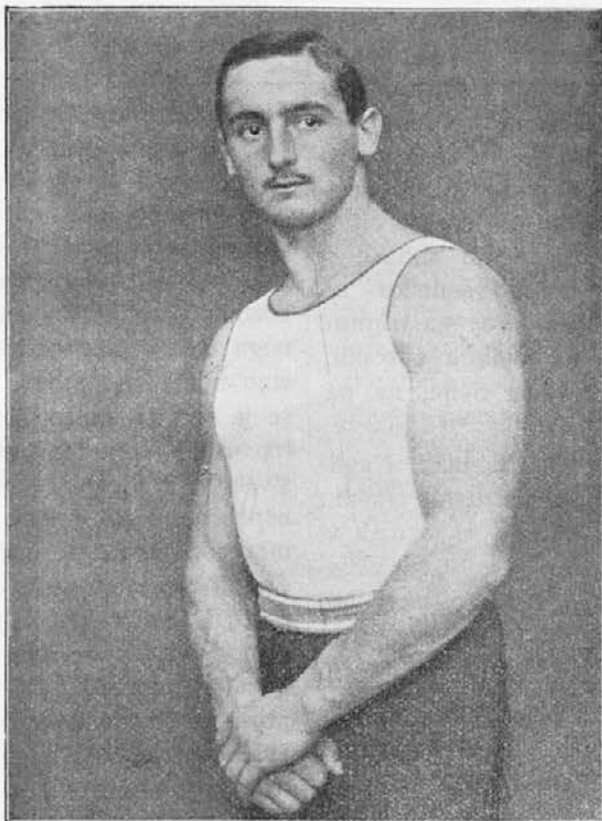
Ali je to poročevalec opazil prav, o tem bodi dovoljen rahel dvom. Da bi imeli Slovenci več naraščaja za mednarodno tekmo, se nam zdi izključeno ob tolikem številu čeških telovadcev in tekmovalcev ter razmeroma tako malem številu slovenskih; tudi število boljših tekmovalcev je morda samo razmeroma pri nas večje nego pri Čehih.

Najlepšo hvalo pa daje Slovencem članek „O sletu zapadlém“ (Cvičební příloha Věstniku sokolského, št. 7.—8.) Očitajoč češkim tekmovalcem

za prvenstvo, da so imeli preveliko tremo in v nemar puščali najnavadnejšo obliko primerne samozavestnega prihoda in odhoda, pravi: „Častno izjemo v tem pojavu so delali razen dveh ali treh naših tekmovalcev slovenski tekmovalci, ki se jim je tekma za prvenstvo zasluženo premenila v triumf njih pridnosti in vztrajnosti, njih trdne volje, zmagati pri tekmi. Hvaležni smo tem krasnim, samozavestnim fantom, ki so z ognjem in zaupanjem v zmago šli v tekmo, dvignili njen nivo in, ovenčavši se z laurjem zmagovalcev, skromno odšli. Postali so našim tekmovalcem

ognjena roka, pišoča svarilo, da je Sokolstvu vstal na Slovenskem mogočen, silen rod, ki plameč od enake ideje, s hitrim korakom speje k vrhunškim ciljem.“

To je najvišja hvala! Upamo, da našim tekmovalcem ne bo — škodovala ter da pomnijo slej kakor prej, da delu, uku in vadbi ne more biti konca nikdar in v ničemer in nikomer, kdor hoče ohraniti, kar ima, kaj še, kdor hoče napredovati še bolj. Kar se pa tiče ostalega našega sokolskega rodu, naj bi se resnične izkazale hvalne besede na tebi, daj, da silo in čil korak izpričaš pri prvi priliki za to, pri najlepši priliki: na našem zletu!

Karel Fux
tretji zmagovalec v praški tekmi za prvenstvo Z. S. S.

Tekma vrst. „Tekmovalo se je vobče jako dobro,“ piše „Věstník Sokolský“, „da, vidna je bila navdušena priprava. Našle so se sicer vrste, ki so kakor zapuščina minulih časov zaničevale tekmovalsko točnost in vedenje, toda te so odtehtale mnoge, naravnost idealne vrste — ali, kakor je rekel eden izmed nadzornikov skupin: Vrste, da bi jih poljubil! In v resnici je jako mnogo vrst delalo vtis francoskih in švicarskih tekmovalnih vrst. Škoda, da se je vsled oštevilčenja vrst izgubila informiranost, iz katerih krajev

so. Tupatam si po čepicah in pasovih mogel soditi na Ruse, Hrvate, Slovence — toda drugače je bilo vse stlačeno na sivo enoličnost številke. V tekemskem mravljišču se je utopilo mnogo krasnih izvedb, na prostejšem prostoru je bila to neizčrpna šola izkušenosti.

Ako iztikamo izjeme med tekmovalci, treba, da iztaknemo tudi izjeme pri sodnikih. Pravim izjeme, pa bile so. Nekateri sodniki niso bili zadostno pripravljeni — po načinu, kakor so ravnali, si spoznal, da ne poznajo popolnoma tekmovalnih vaj, da celo ne prostih; drugi zopet so kruto razlagali tekmovalni red v delu o ničlah. Na tekmovalnih tablicah najdete cele zaseke ničel in to samo v nekaterih skupinah. S tem se znatno razvrstuje razvrstitev vrst v nižjem oddelku, kjer zadostuje neznatna diferenca, da se red premeni bistveno. Skoro imam vtis, da bi se znanprej v nižjem oddelku red moral izbojevati z nekakšno dodatno tekmo med vrstami, ki so dosegle 80% in tako izenačiti slučajnosti različnih sodnikov mnogih skupin. Zdi se, da mnogo sodnikov ni doumelo pravega duha našega strogega tekmovalnega reda ter stoji bolj na stališču obsoditi, nego presoditi, delati tekmovalcu ovire, ne pa izpodbuditi ga.

V celoti pa hitro rastemo v tehmah. Nagli vzrast je viden zlasti od zadnjih medzletnih tekem. Samo tri leta nas ločijo, in kakšen je razmah v vseh tekemskih panogah, tako glede udeležbe kakor glede vrednosti! Poglejmo le primerjalno tabelo. Odkar je uveden stalni tekmovalni red, je tekmovalo:

	1907	1909	1912
višjih vrst	16	9	30
posameznikov v višjem oddelku	106	71	225
nižjih vrst	168	102	303
posameznikov v nižjem oddelku	1097	723	2246

Če odštejemo drugoslovanske vrste, ostaja v višjem oddelku za 15 čeških vrst več nego l. 1909, v nižjem pa za 168, kar zlasti preseneča. Vidno je, da nam v nižjem oddelku dorašča mnogo tekmovalcev v višji oddelek ter da se pokaže to že za prihodnjih tekem l. 1915. Število izdatnih borcev raste nerazmerno hitreje nego število Sokolstva sploh. To kažejo naslednje številke.

Leta 1907. je štela Č. O. S. 60.307 moških članov in imela 88 tekmovalcev v višjem oddelku

in 1097 v nižjem. Leta 1909. je imela Č. O. S. 72.527 članov in 71 tekmovalcev v višjem oddelku ter 723 v nižjem. Leta 1912. šteje Č. O. S. okoli 90.000 članov, 225 tekmovalcev v višjem in 2246 tekmovalcev v nižjem oddelku. Moškega članstva je zatorej od l. 1907. priraslo za polovico, tekmovalcev pa dvakrat toliko ali prirastek tekmovalcev se kaže štirikrat ugodnejši nego prirastek članstva.

Težkost tekem ostaja na enaki stopnji, da, reči bi mogli, da se stopnjuje v višjem oddelku; dviganje številke zatorej nikakor ni olajšano. To nam more delati le veselje. Vidimo, koliko dobrega je prinesel stalni tekmovalni red. Le varujmo tekme vsakršne oškodbe.

V vseh tekmah smo že čutili levjo šapo drugih Slovanov, ki so se tako nenavadno številno udeležili tekem. Občudovanje so zbudale zlasti višje vrste iz Petrograda in iz Ljubljane. Kaj, Slovence poznamo kot granitne tekmovalce iz Turina — toda Rusi kažejo za tako kratek čas, koliko telovadnih zmožnosti se skriva v tem narodu, seveda pa se na njih kaže tudi sad pridnega dela naših bratov na Ruskem. Občudovali smo tudi uspeh Srbov. Njih Zaječarska višja vrsta se je prebila tja do 72·30%. Tudi pri njih je to lep uspeh, če pomislimo, kako mlada je sokolska stvar v kraljevini. Temu se tesno pridružuje uspeh ameriških bratov in hrvaške vrste iz Strossmayerove župe. V nižjem oddelku so uspehi drugih Slovanov še številnejši in ne manjše vrednosti. V izidu tekme višjih vrst imajo vrste glavnih mest primat po redu: Praga (širja), Brno, Ljubljana, Petrograd. Čehi se morejo najbolj veseliti prirastka tekmovalcev. Višje vrste so prirasle proti 1909. šestim društvom in štirim župam in je treba pripomniti, da so bili sempatja tekmovalci višje izvežbanosti uvrščeni v nižji oddelek ter se je razen tega pomnožilo število nižjih vrst, tako na primer je župa Středočeská sama postavila 31 nižjih vrst.

Že spredaj je bilo rečeno, da se je tekmovalo trdovratno. Tak boj se je kazal zlasti v prvi skupini, kjer je bila tekma višjih vrst. Tekma sama je bila nerazmerno težja kakor tekma nižjega oddelka, tako da je po sodbi tekmovalcev delalo vtis, kakor bi bila med njima ena stopnja (srednja) izpuščena. Ta trdovratna tekma, osredotočena na eno skupino, je bila pregledna in mogli smo vrstam slediti v njih uspehih. Reči moremo, da so bile vrste izvrstne; pri mnogih je odločevalo več ali manj sreče ali smole. Niče

so strašna stvar. In borec, ki mu je doličnosti, dojde do nje laže, nego oni, ki dela, kakor gre. Izredno mikaven je bil boj med vrstami, o katerih se je vedelo, da imajo nado na prvenstvo. Skoro vsaka med njimi je imela kakšnega mednarodnika. Tako so Vinohrady, o katerih se je pričakovalo, da bodo prvi, imeli v vrsti Svato-pluka Svobodo in Vácho, slavna borca iz Turina in Londona; praški Sokol Josipa Czado, prvenca Č. O. S. iz l. 1909., borca evropskega imena, in Václava Svobodo, tekmovalca v Londonu in namestnika v Turinu ter Karla Sála, mednarodnega tekmovalca iz l. 1907. Ljubljanci so imeli Vidmarja in Fuxa, mednarodna tekmovalca v Luksemburgu in Turinu;¹⁾ Boleslav je imela Machovskega, tekmovalca v Luksemburgu in Turinu, Petrograd je imel prvega zmagovalca v Turinu, Ferdinanda Steinerja. Samo Brno ni imelo nobenega mednarodnika in vendar se je prebilo na drugo mesto. Stara tradicija in dobra šola. — Druge vrste so se vrstile drugače, nego se je pričakovalo. Mnogo je zakrivil drog. Mnoge je ali kakšna ničla deprimirala v začetku, ali pa so vsled treme mladih tekmovalcev izgubili tla, ki se niso dala sploh več nadomestiti; šli pa so, dasi škripaje z zobmi, dalje.

Pripomnjeno bodi, da so na kruto to boljše poslali praški Sokol in Král. Vinohrady po tri vrste, Slovenci štiri.

Zanimivo je, da so to pot tekmovali samo slovanske vrste in nič tujcev. L. 1901. in 1907. so tekmovali tudi Francozi.

Seja sodnikov se je vršila v petek ob 7. zvečer v praškem Sokolu. Tam so se tudi izžrebale tekmovalne vaje in sicer za oba oddelka na bradlji, krogih in za proste vaje četrta, na konju pa druga.

Izžrebane vaje v višjem oddelku so skrivale v sebi dosti skaln. Tako je na bradlji takoj pri vzpori po prevalu razročno nazaj mnog močan tekmovalec šel čez mero pri kolebu in padel nazaj v oporo na lehteh — pravtako je kolo prednožno sonožno po stoji izpodletelo tupatam, potlačilo tekmovalca v sed, nabiranje koleba za odbočko čez obe lestvini pa je zavajalo k upogibanju križa pri prevalu naprej — in vsaka teh treh neprilik je sama na sebi značila nezgodo. — Krogi kažejo proti konju in bradlji manj neprilik, toda tudi tu je bil toč naprej uleknjeno trd oreh, izvinek nazaj po spadju v veso vzosno

pred prevratom raznožno pa je tega in onega tekmovalca porinil daleč nazaj.

Najhujši je bil konj s svojim zaključkom — premahom zanožno in prednožno navspred. Kakor je vidno, niso imeli v nižjem oddelku nič darovanega. V nižjem oddelku je bila zavratna spojitev premaha odbočno s kolesom odnožno. Tam je možno najti goščo ničel.

Na bradlji je bila usoda milosrčna, toda na krogih izvinek nazaj iz vese strmoglavno in spojeno vzklopka nista bila nič lahkega. Za nižji oddelek so uspehi vzlic temu dostojni.

Metanje krogle je uspelo dobro, visoki skoki pa so bili srednji. Goje jih pač malo. Nastopi k prostim vajam so bili nepričakovano dobro naučeni, proste vaje istotako.

Obe novosti pri tekamah, metanje krogle in redovne vaje pri prostih, so tekmovalci sprejeli simpatično in se ji navadili z veseljem.

Metanje krogle ostane gotovo kot eden spominov na zlet trajna vadba na naših telovadiščih. Priporočno pa je vaditi metanje z desno in z levo roko — tako so ga uvedli tudi na letošnjih olimpijskih igrah v Stockholmu. Mi, zastopniki vsestranosti, moramo tem prej sprejeti obojno metanje.

Tekme so se izvršile z nekakšno naglico in željo po dokončanju. Izginile so skoro v primeri s skupnimi vajami, ki so se to pot izvajale trikrat razen izkušnje.

Tekmovalne vrste so bile razdeljene v 12 skupin. V vsako skupino je bilo uvrščenih 30–33 vrst in 48 posameznikov. Vsaki skupini je bil pridružen en brat kot nadzornik; in sicer I. skupini (višji oddelek) br. Erben, II. Bilek, III. Koutrouš, IV. Sekyra, V. Očenašek, VI. Müller, VII. Lukeš A., VIII. Voda Sylv., IX. Máchal, X. Malý-petr, XI. Kočí, XII. Pergl. Vodnik vseh tekem je bil br. Beránek, namestnik njegov br. Havel. Vodnik števnege zbora je bil br. Agat. Heller. Uspeh bi se bil moral oznaniti v ponedeljek 1. julija popoldne na zletišču, toda zakasnitve med tekmo, zlasti kar se tiče poljubnih vaj, so zakrivilo, da se štetje ni moglo izvesti zanesljivo, in tako se je morala odgoditi proglašitev uspehov.“

Uspehi drugih tekem.

Drugih tekem so se udeležili samo trije Slovenci: br. Kovačič Janko in Oražem Vilko Thalerja (Praga, Luksemburg, Turin), Ljubljana I.: Vidmarja

¹⁾ Točneje Ljubljana: Fuxa (Luksemburg in Turin) in (Luksemburg in Turin) in Smoleta (Turin). Op. prelag.

proste tekme, br. Matjašič Jožef pa teka na 300 m. Obžalovati je zanemarjanje panog prostih in posebnih tekem med Slovenci.

Navajamo tu najboljše uspehe in uspehe Slovencev.

Prosta tekma:

- I. Starý Karel, Poděbrady 112 — točk
- II. Sedláček Metoděj, Frenštát p. Rad 111·50 "
- III. Svoboda Svatopluk, Král. Vinohrady 97·50 "
- 25. Kovačič Janko, (tekmoval kot član Sokola I. v Osjeku) 72·36 "
- 31. Oražen Vilko, Ribnica 68 — "

Prosta tekma obsega skok v višino, skok v daljino, tek na 91·45 m, vzpiranje bremen (50 kg, oberočno), metanje krogle in proste vaje. (Glej „Slov. Sokol“, 1912, št. 5, str. 41).

Udeležilo se je te tekme 232 tekmovalcev; doseglo je med njimi nad 60 točk (I. nagrado) 55 tekmovalcev, nad 50 točk (II. nagrado) 43 tekmovalcev in nad 40 točk (priznanje) 68 tekmovalcev.

Posebne tekme: (Glej „Slov. Sokol“, št. 5, str. 41 in sled.)

1. Tek na 91·45 m:
 - I. Buzek Jan, Kolín I. 10²/₅ sek.
 - II. Burda Zdeněk, Jičín } 10⁴/₅ "
 - III. Hromádka Jan, Berlin }

Tekmovalo je 48 tekmovalcev.
2. Tek na 300 m:
 - I. Buzek Jan, Kolín I. 40⁴/₅ sek.
 - II. Burda Zdeněk, Jičín 41 "
 - III. Holý Vladimír, Vinohrady 41¹/₅ "
 - 19. Matjašič Jožef, Ljubljana I. 50³/₅ "

Tekmovalo je 21 tekmovalcev.
3. Tek na 500 m:
 - I. Kořinek Jan, Kutná Hora. . . 1 min. 16⁴/₅ sek.
 - 2. Friš Slavoj, Vinohrady 17²/₅ "
 - 3. Buzek Jan, Kolín I. 1 20 "

Tekmovalo je 9 tekmovalcev.
4. Skok v višino z zaletom brez deske:
 - I. Štajf Jan, Rokycany } 1·55 m
 - II. Jiránek Ladislav, Praha III. }
 - III. Bělopolský Sergěj, Petrograd }

Tekmovalo je 22 tekmovalcev.
5. Skok v višino z zaletom z deske:
 - I. Štajf Jan, Rokycany 1·75 m
 - II. Jiránek Ladislav, Praha III. 1·70 "
 - III. Sýkora Josef, Smíchov I. } 1·60 "
 - IV. Brož Bědřich, Čes. Budějovice }
 - V. Rypl Ladislav, Praha VII. }

Tekmovalo je 22 tekmovalcev.
6. Skok v višino z mesta brez deske:
 - I. Galaněvič Boris, Kijev 1·45 m
 - II. Jiránek Ladislav, Praha III. 1·40 "
 - III. Štajf Jan, Rokycany } 1·35 "
 - IV. Galaněvič Evg., Kijev }

Tekmovalcev: 18.
7. Skok v višino z mesta z deske:
 - I. Štajf Jan, Rokycany } 1·45 m
 - II. Svoboda Svatopluk, Vinohrady }
 - III. Brož Bědřich, Čes. Budějovice I. } 1·35 "
 - IV. Hoplíček Frant., Bubeneč }

- III. {Pospišil Vlad., Vel. Meziříčí } 1·30 m
 - {Novak Bohum., Žižkov }
- Tekmovalcev: 13.

8. Skok ob palici v višino:
 - I. Jirsák Jindřich, Rokycany 3·20 m
 - II. Plesingr Otokar, Vinohrady 2·90 "
 - III. {Rosenbaum Bohumír, Chrudim } 2·80 "
 - {Vagner Bohumil, Praha VIII. }
 - {Rypl Ladislav, Praha VII. }
 - {Šmíd Jaroslav, Žižkov }
 - {Miličević Andra, Beligrad }
 - {Ivkovič Ljubiša, Beligrad }
 - {Novák Avg., Nár. Jed. Sev.-Americká }

Tekmovalcev: 18.
9. Skok v daljino z zaletom brez deske:
 - 1. Bělopolský Sergěj, Petrograd 5·57 m
 - 2. Hrubý Václav, Rokycany 5·565 "
 - 3. Burda Zdeněk, Jičín 5·37 "

Tekmovalcev: 14.
10. Skok v daljino z zaletom z deske:
 - I. Rosenbaum Bohumír, Chrudim 6·06 m
 - II. Hrubý Václav, Rokycany 5·96 "
 - 3. Burda Zdeněk, Jičín 5·70 "

Tekmovalcev: 22.
11. Skok v daljino z mesta brez deske:
 - I. Sedláček Metoděj, Frenštát 3·15 m
 - II. Galaněvič Boris, Kijev 3·08 "
 - III. Bělopolský Sergěj, Petrograd I. 2·96 "

Tekmovalcev: 35.
12. Skok v daljino z mesta z deske:
 - I. Svoboda Svatopluk, Vinohrady 3·25 m
 - II. Sedláček Metoděj, Frenštát 3·13 "
 - III. Hrubý Václav, Rokycany 3·05 "

Tekmovalcev: 9.
13. Trískok:
 - I. Rosenbaum Bohumír, Chrudim 12·25 m
 - II. Jirsák Jindř., Rokycany 11·40 "
 - 3. Dr. Černý Zdeněk, Prostějov I. 10·35 "

Tekmovalci: 4.
14. Plezanje:
 - 1. Sýkora Josef, Smíchov I. 10¹/₅ (9¹/₅) sek.
 - 2. Dušek Joza, Mar. Hory 11⁴/₅ "
 - 3. Gregor Hynek, Nové Město (na Moravi) 12 "

Tekmovalcev: 7.
15. Metanje krogle (7·25 kg):
 - I. Guteša Ilja, Zagreb 12·65 m
 - II. Hoplíček Frant., Bubeneč 12·13 "
 - III. Spachič Vlado, Čapljina (Hercegovina) 11·20 "

Tekmovalcev: 24.
16. Metanje kocke (15 kg):
 - I. Vojšvilo Jan, Jekaterinoslav 8·22 m
 - II. Tisen Jindřich, Jekaterinoslav 8·18 "
 - III. {Spachič Vlado, Čapljina (Herceg.) } 7·24 "
 - {Guteša Ilja, Zagreb }

Tekmovalcev: 15.
17. Metanje kopja:
 - I. Souček František, Vinohrady 43·65 m
 - 2. Jirsák Jindřich, Rokycany 42·85 "
 - 3. Stankov Laza, Karlovci 42·52 "

Tekmovalcev: 22.

18. Metanje diska:
- I. Andryšek Josef, Praha 39:30 m
 - II. Hoplíček František, Bubeneč 38:20 "
 - III. Filipovič Petar, Beligrad 36:10 "
- Tekmovalcev: 25.
19. Vzpiranje bremena 50 kg.
- I. Luža Vojtěch, Brno I. 30 krat
 - II. Vycpálek Josef, Nusle 25 "
 - III. Kropáček Václav, Kolín I. 24 "
- Tekmovalcev: 16.
20. Vzpiranje bremena 25 kg enoročno:
- I. Hubáč Josef, Mělník 51 (d. 33., l. 18) krat
 - II. Drobník, Mukařov 48 (d. 30., l. 18) "
 - III. Horáček Karel, Praha 42 (d. 24., l. 18) "
- Tekmovalcev: 10.
21. Plavanje na 100 m:
- I. { Činčera František, Karlín . . . } 1 min. 10¹/₅ sek.
 - { Dranorský Nikola, Ruščuk . . . }

- II. Ryba Jiří, Bráník 1 min. 13⁹/₁₀ sek.
 - III. Severin Josef, London 1 " 16 "
- Tekmovalcev: 36.
22. Mečevanje s sabljo:
- I. Kříž Frant., Smichov II.
 - II. Bludovský, Plzeň.
 - III. Náprstek Václav, Praha.
- Tekmovalcev: 8.
23. Mečevanje s fleuretom:
- I. Kříž Frant., Smichov II.
 - II. Bludovský, Plzeň.
 - III. Náprstek Václav, Praha.
- Tekmovalcev: 6.
24. Borilno metanje. Večje teže:
- I. Guteša Ilija, Zagreb.
 - II. Jelínek Jaroslav, Poděbrady.
- Manjše teže:
- I. Struž Ferdinand, Hostivar.
 - II. Pančev Vasil, Ruščuk.
- Tekmovalcev: 10.

Proste vaje članic

za III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani 1913.

Sestavil dr. V. Murnik.

Mera zmerna.

Temeljna postava: spetna stoja, priročiti (prsti iztegnjeni, palca spredaj).

Prve štiri sestave v štiričetrtinskem taktu: po štirikrat, peta sestava v tričetrtinskem taktu: osemkrat.

Dlani povsod odprti.

Splošne pripomnje.

O štetju glejte članek „O ritmičnem izvajanju prostih vaj“ v 11. in 12. številu „Slovenskega Sokola“ iz l. 1911.

Pomnite, da je ženska gracioznost drugo nego moška eleganca. Če nam pri telovadcu ugaja energična sila, ugaja pri telovadki lahna krepkost. Ne izvajajte vaj ne prekrepko, ne prelahno: ne prekrepko, da ne zaidete v silnost, neprimerno ženski nravi; nasprotno pa tudi ne brez moči, da se ne vidite lene in zaspane; ne prelahno, da ne zapadete v slabotnost in nedoločno mehkočnost, na kvar pravilnosti in izrazitosti gibov.

Pazite, da so pravilni in natančni gibi in položaji rok in nog, ne samo rok, kakor smo doslej često opažali pri javnih telovadbah. Zlasti ne krčite nog, kjer bi morale biti v kolenu docela iztegnjene in v stopalu napete kar najbolj.

Dolžina stoj in izpadov ne bodi tako velika, kakor pri telovadcih, nasprotno pa tudi ne nezatno majhna.

Pri rokah pazite zlasti na lahno upognjene položaje. „Lahno upognjeno“ znači, da je roki v komolcih le jako malo upogniti, spodnja leht ne bodi za več kakor 15–20° naklonjena proti gornji. Enako bodi roka v zapetju komaj znatno naklonjena proti notranji strani spodnje lehti, prsti naj bodo s hrbtom roke skoro čisto v ravni črti, malone iztegnjeni, dlan nezatno uglobljena. Gornja leht, spodnja leht, hrbet roke in prsti naj tvorijo prav malo

izbočen lok. Prste držite skupaj, palca ali mezinca ne molite stran; palec ne bodi pritisnjen pod kazalec, temveč poleg njega.

I.

1. a) α („e—“:) S ³/₄ obratom v l. (na d. peti) in z zmernim prednoženjem ven z l. stoja prednožno ven z l., počep z d.¹⁾ (na celem stopalu), zmerni zaklon na d. (trup v prečni smeri in v ravni črti z l. nogo) — predročiti na levo (hrbta zgoraj), in spojeno:

β („—na“:) vzravnavna, vzklon v stojo zanožno ven z d. — priročiti (hrbta spredaj) in spojeno:

b) α („dve“:) s ¹/₂ obratom v d. (na l. peti in d. prstih) in z zmernim prednoženjem ven z d., stoja prednožno ven z d., počep z l. (na celem stopalu), zmerni zaklon na l. (trup v prečni smeri in v ravni črti z d. nogo) — predročiti na d. gor (hrbta zgoraj) in spojeno:

β („in“:) vzravnavna, vzklon v stojo zanožno ven z l. — priročiti (hrbta spredaj) in spojeno:

c) α („tri“:) s ³/₄ obratom v l. (na d. peti in l. prstih) prinožiti z l. v spetno stojo — skozi skrčenje predročno in vzročno (spodnje lehti not, proti sebi, hrbta not, konci prstov se lahko dotikajo) lahko

¹⁾ „Stoja prednožno ven z l., počep z d.“ označujemo kraje: „počep prednožno ven z l.“

upognjeno mahnuti v stran (skozi lahko upognjeno vzročenje, dlani not, v lahko upognjeno odročanje, dlani zgoraj, neznatno dvignjeni, prsti rahlo iztegnjeni),

β) drža,

d) α) („štir—“:) drža,

β) („— in“:) prednožiti zmerno z l., vzpon na d. (neznatno) — mahnuti v stran (prsti iztegnjeni, dlani vodoravno zgoraj) in spojeno:

2. a) α) („e—“:) izstopna stoja z l. naprej, neznaten odklon na l. — z loki nad najkrajšo potjo: z d. lahko upogniti predročno gor, spodnja leht not gor (dlan spodaj), z l. lahko upogniti predročno dol, spod. leht not in naprej (vodoravno, dlan zgoraj) in spojeno:

β) („— na“:) stoja skrižno z d. zadaj, l. zmerno skrčena (desna noga iztegnjena na celem stopalu, desni prsti poleg levih; leva noga na prstih) in takoj sprožiti l. naprej (v zmerno prednoženje) — z rokama drža, in spojeno:

b) α) („dve“:) izstopna stoja z l. naprej, neznaten odklon na d. — z loki okoli najkrajše poti (z d. dol, z l. gor): z d. lahko upognjeno predročiti dol, spod. leht not in naprej (vodoravno, dlan zgoraj), z l. lahko upognjeno predročiti gor, spodnja leht not gor (dlan spodaj), in spojeno:

β) („in“:) s prednoženjem z d. in s celim obratom v l. (na l. prstih) zanožiti z d., — z l. mahnuti, z d. suniti naprej gor (v predročanje gor, palca zgoraj) in spojeno: vzročiti (palca zadaj), in spojeno:

c) α) („tri“:) izpad z d. nazaj, zasuk trupa za 45° na l. in zmerni zaklon (trup v ravni črti z l. nogo) — skozi predročanje odročiti dol (dlani spredaj),¹

β) drža,

d) α) („štir—“:) drža,

β) („in“:) vzklon, vzravnavna, lahen odriv z desno in spojeno:

3. a) α) („e—“:) z zmernim lokom ven stoja prednožno not z d. — s čelnimi krogi gor odročiti dol (hrbta spredaj),

β) („— na“:) prednožiti ven z d. zmerno — priročiti (hrbta znotraj) in spojeno:

b) α) („dve“:) s 1/4 obratom v d. izstopna stoja z d. naprej, neznaten zaklon — skozi skrčenje predročno in vzročno (spodnje lehti not proti sebi; hrbta not, konci

prstov se lahko dotikajo) mahnuti v lahko upognjeno vzročenje (dlani not), glava lahko zaklonjena, pogled gor na dlani; in spojeno:

β) („in“:) vzklon, s 1/4 obratom v l. (na prstih obeh nog) v stojo raznožno z d. naprej ven (na prstih obeh nog) — z d. mahnuti skozi predročanje v priročanje (palec spredaj), z l. drža, in spojeno:

c) α) („tri“:) s 1/2 obratom v l. (na prstih obeh nog) v stojo prednožno ven z l. lahen zaklon — z d. skozi predročanje lahko upognjeno vzročiti (palec zadaj), z l. drža, pogled gor.

β) drža,

d) α) („štir—“:) drža,

β) („in“:) vzklon, prednožiti ven z l. zmerno, vzpon na d. (neznatno) — mahnuti gor (v vzročenje, palca zadaj) in spojeno:

4. a) α) („e—“:) izstopna stoja z l. naprej ven — predročiti (palca zgoraj),

β) („— na“:) s prisunkom z d. vzpon in takoj prednožiti z l. zmerno (d. ostane v vzponu) — z rokama drža, dlani zasukati ven, in spojeno:

b) α) („dve“:) izstopna stoja z l. naprej in zanožiti z d. — odročiti (dlani zadaj),

β) drža,

c) α) („tri“:) s prisunkom z d. spetna stoja — priročiti (palca spredaj).

β) drža,

d) α) in β) („štiri“:) drža.

Opombe k prvi sestavi.

K 1. a) α). Štej „tri“, „štir—“, „in“, „e—“. (Gl. članek „O ritmičnem izvajanju prostih vaj“ v „Slovenskem Sokolu“ iz l. 1911. na str. 82., 83. in 84.) Gib 1. a) α) začni na „in“, tako da ga izvršiš točno na „e—“. Obrat samo na d. peti; l. nogo ob tem iztegnjeno prav nalahko odrini od tal in neznatno dvignjeno gibaj med obratom prav blizu d. pete. Proti koncu obrata začni prednoževati l. nogo, tako da doseže zmerno prednoženje ven v hipu, ko stopijo d. prsti ob dovršenem obratu na tla. V prednoženju ven pa ne postajaj, temveč takoj začni l. nogo gibati navzdol ter obenem krčiti d. nogo v počep, tako da si točno na „e—“ v končnem položaju. V prednožni stoji ven smeri levo stopalo naravnost naprej¹), smer desnega stopala je navpična na smer levega stopala. Vsled tega ima trup prečno smer na desno od smeri l. stopala ter se nakloni glede na to smer: nazaj in na desno, v ravno črto z l. nogo. — Roki v smeri l. stopala, vodoravno, vzporedno; ne krči desne, desni prsti so radi prečne smeri trupa nekoliko za levimi. Do tega položaja se začneta roki gibati šele po obratu, ko se začne l. noga spuščati navzdol iz prednoženja ven (dotlej sta v priročanju) ter ga dosežeta v hipu, ko l. noga prednožno stojo ven. Hrbta rok je že v priročanju, proti koncu obrata, nameriti

¹) Glede na smer temeljne postave (pred obratom) pravzaprav: nazaj.

naprej, tako da sta (brez sukanja rok med njih gibom) v končnem položaju zgoraj. — Ker traja ves gib do 1. a) z) ves čas med „in“ ter „e—“ (osminko takta), ga ne izvajaj prehitro. Končni položaj zavzemi precizno, ne vztrajaj pa v njem, ampak začni takoj gib do 1. a) ž).

K 1. a) ž in 1. b) z). Pri 1. a) ž) je d. nogo iztegniti, ne da bi ostavila svoje mesto, ter na prste dvigniti, težo telesa pa prenesti na l. nogo (peto), hkratu pa priročiti; ves gib traja celo osminko takta, izvajaj ga zategadelj razmeroma polagoma. V položaju 1. a) ž) pa ni postajati, temveč takoj (na „—na“) začeti obrat v d. na l. peti in d. prstih. Proti koncu obrata se nalahno odrini z d. nogo (iztegnjeno) in jo dvigni v zmerno prednoženje ven. Dalje nalično, kakor pri 1. a) z); končni položaj pri 1. b) z) je isti na nasprotno stran, kakor pri 1. a) z), samo z rokama je predročiti na desno gor. Ta položaj zavzemi točno, toda ne postajaj v njem niti za hip; ko ga dosežeš, začni takoj gib do 1. b) ž).

K 1. b) ž in 1. c) z); 1. b) ž) nalično kakor 1. a) ž). V tem položaju ne vztrajaj niti hipno, temveč začni takoj (na „in“) obrat na d. peti in na l. prstih. Proti koncu obrata se nalahko odrini z l. nogo (iztegnjeno) in jo nato prinožuj (skozi nizko prednoženje) razmeroma polagoma, tako da si točno na „tri“ v spetni stoji (1. c) z). Med obratom je treba, da je vse telo neznatno nagnjeno naprej. — Z rokama se je gibati tako, da sta na „in“ (1. b) ž) v priročanju; tu pa ne postajata, temveč se že med obratom gibata takoj dalje v takem tempu, da prideta v istem hipu v lahno upognjeno odročanje, ko stopi l. noga v spetno stoji (točno na „tri“). Iz priročanja se dvigata roki (s hrbtoma proti sebi) in obenem vedno bolj krčita tako, da sta v „skrčenju predročno“ spodnji lehti obrnjeni naravnost proti sebi, hrbta znotraj, prsti so navzdol in se z vnanje strani s konci lahno dotikajo, zgornji lehti sta vodoravni v položaju predročanja in toliko ven, kolikor treba za to, da sta spodnji lehti v opisanem položaju; spodnji lehti, oziroma dlani, se ne smeta nikjer križati. Od skrčenja predročno, v katerem seve ni postajati, ampak se gibati skozenj, se roki dvigata dalje, skrčeni tako dolgo, dokler zgornji lehti nista že skoro v vzročanju (in toliko ven, kolikor treba, da sta spodnji lehti v istem položaju, kakor poprej v predročnem skrčenju). Medpotoma nekako od predročanja gor do vzročanja se roki vedno bolj iztegujeta, pa ne do docela iztegnjenega položaja, marveč samo do lahno upognjenega vzročanja; pri tem dvigamo tudi prste, tako da sta v lahno upognjenem vzročanju dlani not, neznatno uglobljeni, prsti skoro iztegnjeni, pokoncu in neznatno nagnjeni proti sebi. Takoj ko dosežemo lahno upognjeno vzročanje, gibamo roki brez postanka dalje (tako upognjene, kakor v vzročanju, torej ne da bi ji bolj iztegovali ali bolj upogibali ali preminjali položaj dlani in prstov) do lahno upognjenega odročanja. Dlani sta tu (vsled premene smeri rok) zgoraj, roka v zapestju neznatno dvignjena, prsti skoro iztegnjeni.

K 1. d) ž). Neznamen vzpon na desni nogi: peto dvigneš komaj znatno. Pri prednoženju z l. imej nogo docela iztegnjeno, stopalo napeto. — Mahniti v stran, to je iztegniti v odročanje: lahno, vendar do docela iztegnjenega položaja. Roki, komaj ko ji iztegneš, takoj gibaj dalje do 2. a) z).

K 2. a) z). V izstopno stoji ne stopaj z l. čisto naravnost naprej, temveč nekoliko not, prsti naj smere prečno

na levo. Odklon komaj znaten! — Loki nad najkrajšo potjo¹⁾: D. roka se giblje v lahno zaokroženem gibu skozi vzročanje ven (palec zadaj) iztegnjena; prsti iztegnjeni, palec zadaj. Ko dohaja v predročanje gor, se v komolcu nalahno upogne, to je d. spodnja leht neznatno pomakne not, roka pa ob koncu tega giba zasuka tako, da je hrbet zgoraj ter se naposled v zapestju upogne komaj znatno navzdol. Prehod iz giba v gib je seve izvesti spojeno: gladko in lahno k upognitvi v komolcu pripojiti zasuk in nato upognitev v zapestju. V končnem položaju smeri d. spodnja leht not in gor (poševno), dlan je spodaj in lahno uglobljena, prsti skoro iztegnjeni, konci prstov v višini levega senca. L. roka se giblje istotako v lahno zaokroženem gibu skozi predročanje ven iztegnjena; prsti doslej še docela iztegnjeni, dlan ves čas zgoraj, vodoravno. Ko dohaja gornja leht v položaj predročanja dol, se spodnja leht pomakne vodoravno not, roka pa ob koncu tega giba v zapestju neznatno upogne navzgor. Izvesti gladko spojeno! V končnem položaju smeri spodnja leht vodoravno not in naprej (poševno), dlan je zgoraj, lahno uglobljena, prsti skoro iztegnjeni, lahno dvignjeni, konci prstov v višini podpazuhe. Pazi, da rok v komolcu in v zapestju ne upogibaš preveč. — V izstopni stoji ne postajaj!

K 2. a) ž). V hipu, ko z desno nogo stopiš na levo stran poleg leve noge (dokaj blizu; desni prsti v enaki višini z levimi, teža telesa na d. prstih), skrči l. nogo toliko, kolikor treba, da se moreš neprisljano postaviti v ta položaj, ne čakaj pa v njem, temveč sproži takoj l. nogo v zmerno prednoženje.

K 2. b) z). V prednoženju (2. a) ž) ne čakaj, temveč začni l. nogo takoj (na „—na“) spuščati dol v takem tempu, da si točno na „dve“ v izstopni stoji (2. b) z). Na „—na“ začni tudi gib z rokama. Z loki okoli najkrajše poti: skozi upognjeno predročanje (palca tu zgoraj) v zaokroženem gibu z d. navzdol, z l. navzgor. Končni položaj d. roke je isti, kakor l. pri 2. a) z), leve roke pa isti, kakor prej desne. V izstopni stoji ni postanka, začni takoj gib do prednoženja (2. b) ž).

K 2. b) ž in 2. c) z). V hipu, ko dohaja d. noga v prednoženje, narediš celi obrat na levih prstih. Kaleb, ki ga desna noga dobi pri gibu v prednoženje, ti pri obratu pomaga. V isti namen med obratom lahno uleknj križ. Vsled obrata pride d. noga v zanoženje; ne krči je med obratom ali na koncu obrata! Po obratu je vse telo neznatno nagnjeno naprej, križ lahno uleknjen. V položaju 2. b) ž) pa ne postajaj niti za trenutek, temveč se takoj, ko ga zavzameš, nagni nazaj, postavi d. nogo na celo stopalo na tla in jo skrči (2. c) z). V izpadu je trup zaklonjen toliko, da je v ravni črti z l. nogo. Obenem z zaklonom zasukaj trup za 45° na l., tako je smer ramenske osi vzporedna s smerjo d. stopala (ali navpična na smer l. stopala). — Roki pri 2. b) ž): ker je leva zgornja leht pri 2. b) z) že v položaju predročanja gor, je treba samo mahiniti z l. spodnjo lehtjo v iztegnjeni položaj, desna roka sune nalahko vanj. To izvedi hkratu s prednoženjem. Kakor pa v prednoženju ne čakaš, temveč ob koncu začneš s pomočjo dobljenega koleba takoj obrat, tako tudi ne čakaj v predročanju gor, temveč dvigni iztegnjeni roki v vzročanje. Radi kratke poti dosežeš vzročanje že v prvi polovici obrata, med nadaljno izvedbo obrata pa drži roki v vzročanju (palca zadaj). Pri

¹⁾ Tu imamo primer samostojne porabe lokov nad najkrajšo potjo. Glej sicer o teh lokih „Slovenski Sokol“ iz l. 1906, str. 34. in 35. („Proste vaje“).

2. c) α) gib skozi predročenje ni izvesti v kotu, temveč ga zaokrožiti. Od predročnja dalje se roka polagoma suka tako, da je v končnem položaju dlan spredaj.

K 2. d) β) in 3. a) α). Radi kratkosti moreš gib 2. d) β) začeti in že dovršiti na „in“; po odzvoju noge pa takoj nadaljuj gib do položaja 3. a) α). „Zmerni lok ven“: iztegnjena d. noga se giblje skozi zanoženje ven, odnoženje, prednoženje ven, prednoženje (vsi ti položaji prav nizki) v prednožno stoji not. Roki začeta kroge istočasno z odzvojem noge (na „in“). Sukata se med gibom polagoma tako, da sta v vzročnju palca zadaj (hrbta zunaj), v priročnju palca znotraj (hrbta spredaj). Od priročnja dalje sta potemtakem roki že v onem položaju, ki ga jima je imeti v odročnju (palca spodaj, hrbta spredaj).

K 3. a) β) in 3. b) α). Spojiti! Med giboma ni prav nobenega postanka. 3. a) β) začni na „—na“, 3. b) α) dovrši točno na „dve“. $\frac{1}{4}$ obrat: koncema prednoženja z d. ven, nameri desno nogo in trup v smer obrata; ko stopiš z d. na tla, dvigni levo peto in se obenem na l. prstih komaj znatno zasukaj na d. — Roki: nalično kakor pri 1. c) α), pa seve samo do lahno upognjenega vzročnja. — Pri izstopni stoji bodi križ lepo uleknjen, trup neznatno nagnjen nazaj, teža telesa pa vkljub temu docela na desni nogi. V vzročnju postane samo l. roka, desna se takoj, ko ga je dosegla (na „dve“), zopet začne pomikati navzdol.

K 3. b) β) in 3. c). Oboje docela spojiti! Gib je razdeljen naveden le zato, da se laže doseže časovna skladnost. Začni ga že na „dve“, doseži 3. b) β) na „in“, tu ne postajaj, ampak takoj nadaljuj gib do 3. c). — Desna roka se v začetku giba (3. b) β) iztegne, se iztegnjena giblje skozi predročnje, priročnje (na „in“) in zopet predročnje ter se odtod dalje medpotoma do vzročnja nalahno upogne. — Gib d. roke in nog sta razmeroma počasna, ker treba, da se izvajata ves čas med „dve“ in „tri“ (celo četrtinko takta). Po končanem $\frac{3}{4}$ obratu stopi d. noga v hipu, ko doseže d. roka lahno upognjeno vzročnje, s peto na tla (na „tri“), l. noga ostane na prstih. Trup neznatno nagni nazaj (v ravno črto z l. nogo), pogled gor na dlani.

K 3. d) β) in 4. a) α). Gib je kratek, začneš in že dovršiš ga na „in“. Mahniti gor: roki in prste iztegni hitro docela v vzročnje. V prednoženju ven ni postajati. Pri 4. a) α) postavi l. nogo na celo stopalo zopet na mesto, kjer je bila pri 3. c) α). Trupa pri tem ni zasukati na levo. Smer mu je tu za 90° na levo od one, ki jo je imel v temeljni postavi (v začetku cele vaje, pred izvedbo giba 1. a) α); to smer obdrži odslej do konca vaje.

K 4. a) β) Ko d. noga prinožuje, se l. obenem dviga v vzpon, d. ne stopi na celo stopalo, ampak takoj v vzpon k l. nogi. Takoj, ko se d. noga pritakne k levi, že l. zopet dvigni v prednoženje, z d. se vzdržujoč v vzponu. Obenem ko prednožiš (ne prej, ne že med prisunkom z d., temveč koncema prednoženja z l.) zasukaš dlani tako, da sta zunaj. V prednoženju ne postajaj!

Pri 4. b) α) se z vsem telesom neznatno nagni naprej; križ uleknjen!

II.

1. a) α) („e—“:) Stoja zanožno ven z d., zasuk trupa na l. za 45° — skozi skrčenje predročno gor (spodnje lehti not, proti sebi; hrbta not, konci prstov se lahko dotikajo) lahko upognjeno mahiniti naprej ven

(skozi lahno upognjeno predročnje gor, dlani not, v lahno upognjeno predročnje ven, dlani zgoraj, neznatno dvignjeni z rahlo iztegnjenimi prsti).

β) („—na“:) drža,

b) α) („dve“:) drža,

β) („in“:) z nogama in s trupom (zasukanim) drža — mahiniti naprej ven (v predročnje ven) hrbta zasukati gor in **spojeno**:

c) α) („tri“:) v lahнем loku ven s prednoženjem not z d. izstopna stoji z d. naprej not, lahne predklon (trup, v zasuku držan, v ravni črti z l. nogo) — s predročnjem in z loki not ob najkrajši poti priročiti (hrbta spredaj) in spojeno odročiti (hrbta spredaj),

β) drža,

d) α) („štir—“:) drža,

β) („in“:) vzklon, prednožiti not z d. zmerno — priročiti (hrbta znotraj, palca zadaj) in spojeno:

2. a) α) („e—“:) v nizkem loku ven v stoji odnožno z d., zasuk trupa na d. za 45° — skozi skrčenje predročno in vzročno (spodnje lehti not, proti sebi; hrbta not, konci prstov se lahko dotikajo) lahko upognjeno mahiniti v stran (skozi lahno upognjeno vzročnje, dlani not, v lahno upognjeno odročnje, dlani zgoraj, neznatno dvignjeni z rahlo iztegnjenimi prsti),

β) („—na“:) drža,

b) α) („dve“:) stoji prednožno z d. — mahiniti v stran (v odročnje, palca zgoraj) in spojeno predročiti (palca zgoraj),

β) („in“:) s $\frac{1}{2}$ obratom v l. (na prstih obeh nog) v stoji raznožno v stran (na prstih obeh nog) — vzročiti (palca zadaj) in **spojeno**:

c) α) („tri“:) s $\frac{1}{2}$ obratom v l. (na prstih obeh nog) stoji prednožno z l., zmerni zaklon — skozi skrčenje predročno ven (spodnji lehti not, hrbta in prsti not in navzdol) roki v bok (komolca naprej, zgornji lehti v položaju predročnja ven dol; roki sta oprti v boku z vnanjo stranjo prstov, smerečih nazaj, palca zadaj nad kazalcema, dlan odprta, močno uglobljena),

β) drža,

d) α) („štir—“:) drža,

β) („in“:) vzklon, stoja zanožno z d. — suniti v stran dol (v odročenje dol, dlan z adaj) in spojeno odročiti (dlan zgoraj) in spojeno:

3. a) α) („—e“:) z nizkim lokom ven in s 1/2 obratom v levo (na l. prstih) v skrižno stojo z d. spredaj (obe nogi na prstih) — s čelnimi krogi gor odročiti (hrbta zgoraj),

β) („—na“:) 1/2 obrata v l. (na prstih obeh nog) v stojo raznožno z d. spredaj (obe nogi v nizkem vzponu) — drža odročno in **spojeno**:

b) α) („dve“:) 1/2 obrata v l. (na prstih obeh nog) v stojo raznožno v stran (obe nogi v nizkem vzponu) — drža odročno in **spojeno**:

β) („in“:) 1/2 obrata v l. (na prstih obeh nog) v stojo raznožno z l. spredaj (obe nogi v nizkem vzponu) — drža odročno in **spojeno**:

c) α) („tri“:) klek z d. — s priročenjem predročiti (palca zgoraj),

β) drža,

d) α) („štir—“:) drža,

β) („in“:) z vzravnavo zanožna stoja z d. — vzročiti (palca zadaj) in **spojeno**:

4. a) α) („e—“:) s 1/2 obr. v d. (na l. peti in z odzivom z d. prsti) v počep odnožno z d. — predročiti na desno (hrbta zgoraj),

β) („—na“:) drža,

b) α) („dve“:) z vzravnavo in poskokom v počep odnožno z l. — predročiti na levo (hrbta zgoraj),

β) („in“:) z vzravnavo in poskokom v počep odnožno z d. — predročiti na desno (hrbta zgoraj),

c) α) („tri“:) vzravnavo in s prisunkom z d. spetna stoja — priročiti (palca spredaj),

β) drža,

d) α) in β) („štiri“:) drža.

Opombe k drugi sestavi:

K 1. a) Štej „tri“, „štir—“, „in“, „e—“. Gib z rokama začni na „in“, dovrši točno na „e—“. Roki se gibata nalično kakor pri I. 1. c) α), samo skozi lahno upognjeno predročenje gor in ne skozi lahno upognjeno vzročenje; pazi pa, da ni lahno upognjeno predročenje gor prenizko! Trup začneš sukati, ko sta roki v predročnem skrčenju. V končnem položaju ima trup isto smer, kakor l. stopalo. Leve noge ni obračati, pač pa pazi, da ima pravilno smer v temeljni postavi (ne preveč not, prsti obeh nog ne preblizu skupaj).

K 1. b) in 1. c). I b) začneš in dovršiš na „in“: ob enem, ko iztegneš lehti, zasukaj tudi hrbet (z izteg-

njenimi prsti) navzgor. V predročnju ven pa ne postajaj niti za hip, temveč takoj nadalj gib do l. c): vodoravno do predročnja, odtod zaokroženo skozi predročnje not dol do priročnja ter skozi to premo v odročnje. Gib rok bodi početkoma počasnejši (nekako do predročnja not dol) potem pa hiter. D. noga se iztegnjena giblje v prav nizkem loku ven (skozi prav nizko odnoženje in prednoženje) ter doseže prednoženje ven v hipu, ko roki predročnje dol not; v prednoženju not pa ne čaka, temveč se takoj giba dol in stopi na tla s celim stopalom (v izstopno stojo z d. naprej not), v hipu, ko dosežeta roki odročnje. Ob enem, ko stopi d. noga na tla, nagni d. nogo kolikor mogoče naprej (seve iztegnjeno) ter dvigni l. nogo na prste. Hkratu predkloni tudi trup, pa le toliko, da tvori ravno črto z levo nogo; ker je d. noga nagnjena, je križ, vkljuba predklonu, skoro ulekjen. —

K 1. d) β) in 2. a) α). Spojiti! Pri 1. d) β) stopi z l. na celo stopalo, prenesi obenem nanjo težo telesa ter dvigni d. nogo iztegnjeno v zmerno prednoženje not. Tu ne čakaj, ampak začni takoj gib do 2. a) α). V nizkem loku ven v odnožno stojo z d.: zaokrožen gib skozi nizko prednoženje. Z rokama nalično kakor pri I. 1. b) β) in I. 1. c) α).

K 2. b) α). Ob enem, ko mahneš v stran (v odročnje, roki in prsti docela iztegnjeni) zasukaj roki tako, da sta palca zgoraj (dlan spredaj). Ta gib začni (in, ker je kratek, ga seve hkratu tudi izvedi) na četrto šestnajstinko tega takta (sredi med „—na“ in „dve“). Ne čakaj pa v doseženem položaju, temveč takoj nadalj gib z iztegnjenima rokama v predročnje. Hkratu z gibom do predročnja začni tudi z gibom do stoji prednožno z d; končni položaj doseže točno na „dve“.

K 2. b) β) in 2. c) α). Spojiti! Pri 2. b) β) se najprej dvigneš v vzpon na obeh nogah in hkratu začneš gib do vzročnja; ko gresta roki nekako skozi predročnje gor, se začneš na prstih obračati v l. Ko dosežeš vzročnje, dokončaš obenem prvi poluobrat (2. b) α); tu pa ne čakaš, temveč, držeč roki v vzročnju, nadaljuješ takoj drugi poluobrat (2. c) α); proti koncu obrata gresta roki skozi skrčeno predročnje ven (spodnji lehti not, pa ne križati, hrbta proti sebi, s prsti pa se ne dotikati) ter se upreta v bok v hipu, ko d. noga stopi na peto ter se trup nezatno nagne nazaj (v ravno črto z l. nogo).

K 2. d) β) in 3. a) α). Spojiti! Takoj ko dosežeš vsled sunka (lahnega) odročnje dol, dvigaj roki navzgor v odročnje ter medpotoma zasukaj dlani navzgor (palec gre med sukanjem naprej in navzgor in je naposled zadaj). Tudi v odročnju ne čakaj, temveč nadaljaj skoz enj čelne kroge gor. Istotako z d. nogo ne postajaj v stoji zanožno, temveč jo takoj, ko si prenesel težo telesa na levo nogo, gibaj zaokroženo skozi nizko odnoženje in nizko prednoženje v stojo prednožno z d.; ko se giba d. noga skozi prednoženje, izvedi z lahnim kolebom, pridobljenim z d. nogo z dosedanjim gibom, 1/2 obrata v l. na prstih leve noge; desna noga pride vsled obrata v prednoženje v novi smeri ter se postavi nato v skrižno stojo na prste pred l. nogo (obe nogi v nizkem vzponu). Roki, izvajajoč hkratu čelne kroge, dosežeta vzročnje (palca zadaj) približno ob začetku obrata, ob koncu obrata sta nekako v predročnju not dol (palca zgoraj) ter se mimo priročnja (palca spredaj) dvigneta v odročnje v hipu, ko stopi d. s prsti na tla. — Pri vzponu imej peti le nizko dvignjeni; da vzdržiš ravnotežje, smeš hipno stopiti z l. peto na tla, dvigni jo pa takoj

zopet, zakaj v položaju 3. a) z) ni vztrajati, ampak takoj nadaljevati gib do 3. a) β) (obrat).

K 3. a) β), b) z), b) β) in 3. c) z). Izvesti je spojeno poldrugi obrat tako, da dovršiš prvi 1/2 obrat na „—na“, drugega na „dve“ in tretjega na „in“. Gibaš se ob tem razmeroma počasi, ne postajaj pa nikoder. Istotako ne postajaj na koncu 1 1/2 obrata, temveč začni na „in“ takoj gib navzdol v priročenje, obenem pa začni nogi upogibati za klek. V priročenju ne postajaj, ampak se giblji z rokama skozenj, menjajoč hkratu v njem smer z neznatnim zaokroženjem. Predročiti je točno na „tri“, v istem hipu je dovršiti klek. Za klek zdrsniti z d. nogo nazaj, pa le toliko, da pride d. koleno pri kleku za ped zadaj (in na desno) leve pete; pri kleku trup pokoncu!

K 3. d) β) in 4. a) z). Spojiti, torej v 3. d) β) ne postajati! Hkratu ko dosežeš z l. nogo iztegnjeni položaj, se že začni obračati na l. peti. Odriv z d. nogo lahen; z obratom dosežeš z d. nogo nizko odnoženje. Ko na koncu obrata postaviš d. prste na tla v stoji odnožno, skrči obenem l. nogo v počep. Med obratom sta roki v vzročanju, šele ko počeneš, obenem predroči na d.; ob začetku giba iz vzročanja v predročanje na d. zasukaj hrbta nazaj, tako da sta v predročanju na d. zgoraj.

K 4. b) z) in b) β). Poskočiti sicer lahko in nizko, vendar ne samo zdrsniti z eno nogo k drugi in nato šele drugo šiniti v stoji odnožno; odženi se lahko od tal ter se začni gibati hkratu z obema nogama na levo, oziroma na desno (pri 4. b) β) tako, da l. (d.) noga v istem hipu doseže stoji odnožno, ko d. (l.) doskoči tik mesta, kjer je bila prej l. (d.). Pazi, da roki gibaš docela vzporedno in vodoravno.

III.

1. a) z) („e—“) prednožiti z l. zmerno nizek vzpon z d. in spojeno: izstopna stoji z l. naprej in zanožiti z d. neznatno, nizek vzpon z l. — (hkratu z iztopno stoji:) predročiti (hrbta zgoraj),

β) („—na“) zakoračna stoji z d. in prednožiti z l. zmerno — z rokama drža, in spojeno:

b) z) („dve“) zakorak z l. in prednožiti z d. zmerno — upogniti predročno (spodnji lehti not, desna na levi, hrbta zgoraj),

β) („in“) izstopna stoji z d. naprej — drža z rokama,

c) z) („tri“) predkorak z l. v izstopno stoji z l. naprej — mahiniti v stran (hrbta zgoraj),

β) drža,

d) z) („štir—“) drža,

β) („in“) s 1/2 obratom v d. (na l. peti in d. prstih) v stoji odnožno z d. — predročiti na l. (hrbta zgoraj) in spojeno:

2. a) z) („e—“) počep skrčeno zanožno not z l. (l. na celem stopalu, d. na prstih, prsti v višini l. pete), z rokama drža in spojeno:

β) („—na“) vzravnavo v stoji zanožno z d. — z rokama drža, in spojeno:

b) z) („dve“) izstopna stoji z d. v stran in odnožiti zmerno z l. — priročiti (hrbta spredaj) in spojeno:

β) („in“) s prisunkom z l. odnožiti z d. zmerno — (skozi predročanje na desno) predročiti na d. gor (hrbta zgoraj) in spojeno:

c) z) („tri“) izpad v stran z d. — (skozi vzročanje, hrbta zadaj) predročiti na levo (hrbta zgoraj),

β) drža,

d) z) („štir—“) drža,

β) („in“) z vzravnavo v stoji odnožno z d. — vzročiti (dlani spredaj) in spojeno:

3. a) z) („e—“) s 1/4 obratom v d. (na l. peti in d. prstih) in z zmernim prednoženjem ven z d. v stoji prednožno ven z d., počep z l. (na celem stopalu) — z l. lahko upogniti (v vzročanju, dlan spodaj, poševno nad glavo), z d. lahko upognjeno predročiti ven (dlan zgoraj),

β) („—na“) drža,

b) z) („dve“) drža,

β) („in“) vzravnavo v stoji zanožno ven z l. — z rokama drža, in spojeno:

c) z) („tri“) s 1/2 obratom v l. (na d. peti in l. prstih) in z zmernim prednoženjem ven z l. v stoji prednožno ven z l., počep z d. (na celem stopalu) — z d. lahko upognjeno vzročiti (dlan spodaj, poševno nad glavo), z l. lahko upognjeno predročiti ven (dlan zgoraj),

β) drža,

d) z) („štir—“) drža,

β) („in“) z vzravnavo in s 1/4 obr. v l. (na l. peti) v zanožno stoji z d. — z l. lahko upognjeno vzročiti, z d. drža (dlani not), in spojeno:

4. a) z) („e—“) počep skrčeno zanožno not z l. (l. na celem stopalu, d. na prstih, prsti v višini l. pete), zmeren predklon — skozi skrčenje predročno (spodnji lehti not, proti sebi; hrbta not, konci prstov se nalahno dotikajo) suniti navzdol (v predročanje dol, dlani z unaj), pogled na l. stopalo, in spojeno:

β) („—na“) z vzklonom, vzravnavo, s 1/2 obratom v l. (na prstih lahko skrčene l. noge) in s prisunkom z d. nogo v spetno stoji (d. na celem stopalu, l. lahko

skrčena na prstih) in takoj sprožiti l. naprej (v zmerno prednoženje) — skrčiti predročno (spodnji lehti not, proti sebi; hrbta not, konci prstov se nalahno dotikajo) in spojeno:

b) z) („dve“:) izstopna stoja z l. naprej in zanožiti z d. neznatno, vzpon z l. — skozi skrčenje vzročno (lehti not, hrbta not, konci prstov se nalahno dotikajo) mahnuti v lahno upognjeno vzročenje (dlani not), glava lahko zaklonjena, pogled gor na dlani, in spojeno:

β) („in“:) zakoračna stoja z d. in prednožiti z levo zmerno — lahno upognjeno odročiti (dlan zgoraj), in spojeno:

c) z) („tri“:) prinožiti z l. v spetno stojo — mahnuti dol (v priročenje, palca spredaj).

β) drža,

d) z) in β) („štiri“:) drža.

Opombe k tretji sestavi:

K 1. a), b) in c). Štej „tri“, „štir“-, „in“, „e“-. Na „in“ prednoži z l. in se obenem nizko vzpni na d. prste, na „e“ stopi z levo na tla v izstopno stojo! Komaj pa je stopila l. s celim stopalom na tla in hkratu, ko prenašaš težo telesa nanj, dvigni l. peto in obenem neznatno zanoži z d. Ko gre l. noga navzdol v izstopno stojo, gresta roki navzgor v predročnje. V položaju a) z) komaj za hip postanek! Pri a) β) stopiš z d. nazaj na celo stopalo in obenem nizko prednožiš (noga docela iztegnjena, stopalo močno napeto). Ne čakaj pa v prednoženju, temveč gibaj takoj l. nogo nazaj, da jo moreš točno na „dve“ (b, z) postaviti v zakoračno stojo; ko stopiš z l. nogo na celo stopalo na tla, dvigni obenem d. nogo v prav nizko prednoženje (kakor prej pri a) β) l. nogo). V hipu, ko stopi l. noga na tla (ne prej!), upogni roki predročno (docela vodoravno). V položaju b) z) zopet komaj za hip postanek, da v pravem času (na „in“) postaviš d. nogo na tla v izstopno stojo. V tej ne čakaj, temveč takoj gibaj l. nogo naprej ter jo točno na „tri“ postavi na tla v izstopno stojo, v istem hipu pa urno mahni z rokama (ves čas hrbta zgoraj) v stran: roki iztegni ob tem najprej v predročnje (ob nepremičnih gornjih lehteh) in jih odtod (v predročnju ne postajaj!) iztegnjeni pomakni v odročnje: vse v zadnjem hipu, zato pa hitro!

K 1. d) β) in 2. a), b) in c). 1. d) β) začeti na „in“ ter nadalje vse gibe do 2. c) izvesti spojeno, brez postanka v kakšnem položaju (izvzemši seve roki pri 2. a) z) in β), kjer je izrečno predpisana drža); gibati se je zategadelj razmeroma polagoma. — Takoj, ko izvedeš 1/2 obrat (1. d) β), ko zatorej stopi l. noga s prsti na tla, že začni desno polagoma, s prsti drsajoč po tleh, pomikati v zanožno stojo not; ko gre na tej poti d. noga zadaj mimo leve, začni krčiti obe nogi (d. koleno se pomika naravnost navzdol, d. golen v l. stran za l. nogo, drsajoč s prsti po tleh), tako da sta na „e“ zmerno skrčeni. Teža telesa je tu na levi nogi (na celem stopalu), d. koleno je za l. kolenom in nekoliko pod njim; z rokama drža. Komaj dosežeš ta položaj (2. a) z), se že začneš dvigati, polagoma, tako da dosežeš točno na

„—na“ vzravnavo (2. a) β): nogi docela iztegnjeni, l. na celem stopalu, d. na prstih v stoji zanožno not; z rokama drža. Tu pa zopet ne postajaj, ampak začni takoj z d. iztegnjeno nogo gib do izstopne stoji v stran; ko stopiš z d. na celo stopalo, dvigni hkratu l. v zmerno odnoženje (na „dve“). Nato brez postanka v odnoženju prisuni l. nogo k desni, prenesi na l. težo telesa in obenem dvigni d. nogo v zmerno odnoženje (na „in“). Komaj pa doseže d. noga ta položaj, jo že začni gibati navzdol, nagibaje se obenem z l. nogo na d. stran, ter jo postavi na celo stopalo in skrči v izpad (na „tri“). Izpad zmeren; trup pokoncu, premo, ne zasukan ali odklonjen na desno ali na levo. Z rokama se začneš gibati za hip pred „dve“ in izvedeš z njimi čelne kroge na desno v času do „tri“, tako da gresta na „dve“ skozi priročenje, na „in“ skozi predročnje na desno gor in prideta točno na „tri“ zopet v predročnje na levo.

K 2. d) β) in 3. a) z). Docela spojiti! Gib je, kakor mnogi drugi razdeljen naveden, da se laže doseže pravilen prehod in časovna skladnost. 2. d) β) začni na „in“, 3. a) z) dovrši točno na „—e“. Gibati se je polagoma. Obrat in s prednoženjem ven stoja predn. ven z d., počep z l. nalično kakor pri l. 1. b) z). Trup v prečni smeri, pokoncu. — Roki se takoj, ko dosežeta vzročnje (dlani spredaj), nalahno upogneta (ob tem hrbta zasukaj proti sebi), l. roka ostane upognjena vzročno, d. pa se lahko upognjena pomakne v lahno upognjeno predročnje ven. Trup ima prečno smer, smer d. stopala je navpična na smer levega stopala, d. roka ima isto smer kakor d. stopalo.

K 3. b) β) in 3. c) z). Docela spojiti; 3. b) β) začeti na „in“, 3. c) končati točno na „tri“. Gibati se je polagoma. Obrat in s predn. ven stoja prednož. ven z l., počep z d., nalično v nasprotno stran kakor pri l. vaji 1. b) z). Pazi, da med obratom in v končnem položaju d. komolca ne moliš naprej. Končni položaj pri 3. c) z) je isti v nasprotno stran, kakor pri 3. a) z).

K 3. d) β) in 4. a), b), c). Pričenši s 3. d) β) pa do konca vaje (3. c) spojeno, v nepretrganem gibu rok in nog. Gibati se je zategadelj razmeroma počasi, pazi pa, da točno ob času, označenem s črkami, dosežeš pri dotičnih črkah navedene položaje, oziroma se giblješ skoznje. — Pri 3. d) β) se leva peta pri 1/4 obratu zasuka komaj znatno. Ko l. roka pride k d. v lahno upognjeno vzročnje, se takoj začneta obe pomikati navzdol; gib rok je tu naličen navzdol, kakor pri prvi vaji 1. c) z) navzgor. 4) a) z): nogi, kakor pri 2. a) z) trup lahko predklonjen, roki suniti jako lahno v docela iztegnjen položaj navpično navzdol, dlani zunaj, prsti iztegnjeni. Ta položaj doseži na „e“, pa se takoj začni dvigati iz njega. 4. a) β): v spetni stoji (po obratu) je l. noga toliko skrčena, da je peta neznatno dvignjena; v toliko skrčen položaj se dvigne, preden začne obrat, in izvede tako skrčena na prstih obrat, desna noga pa gre med obratom istotako neznatno skrčena okoli l. pete ter se ob koncu obrata postavi iztegnjena na celo stopalo tik l. noge; v hipu, ko stopi d. na tla, se l. sproži v nizko prednoženje, roki pa dosežeta skrčenje predročno (na način, kakor pri l. 1. c) z). Ta položaj doseži točno na „—na“, pa se takoj začni gibati dalje: z d. nogo v izstopno stojo in v vzpon z nizkim zanoženjem z l. (na način, kakor z l., ozir. d. pri l. a) z), z rokama pa navzgor (kakor pri l. 1. c) z) v lahno upognjeno vzročnje. To doseži na „dve“, pa se ne ustavlja v 4. b) z), ampak takoj začni z nogama gib do zakoračne stoji z d., ki jo doseži na „in“ in hkratu prednoži nizko z l. (4. b) β), roki

pa medtem upognjeni gibaj navzdol, ji v hipu, ko dosežeta lahko upognjeno odročenje (na „in“, 4. b) β) iztegni (dlani zgoraj, prsti iztegnjeni) in takoj začni iztegnjeni pomikati v priročenje, obenem ko l. noga začne prinoževati. Medpotoma proti odročenju dol se roki zasukata s palcem navzgor in naprej. Točno na „tri“ moraš doseči temeljno postavo. Gladko prehajauje rok skozi navedene položaje (ne da bi se ustavili v njih niti za hip), pa točno ob času, označenem s črkami, dela izpočetka težave. Treba večkratnih jako paznih poizkusov, preden ga zadeneš dobro.

IV.

1. a) α) („e—“:) prednožiti z l. zmerno, nizek vzpon z d. — odročiti dol (hrbta spredaj), in spojeno: izstopna stoja z l. naprej — upogniti zaročno, spodnji lehti not (na križu, l. spodnja leht na d., dlani zadaj), in spojeno:
 - β) („na—“:) s $1/2$ obr. v l. (na l. prstih) v stojo skrižno z l. spredaj (na prstih obeh nog) in takoj odnožiti z l. zmerno (d. stopi na celo stopalo) — z rokama drža, in spojeno:
 - b) α) („dve“:) izstopna stoja z levo v stran in odnožiti z d. zmerno — mahiniti v stran (v odročenje, dlani zadaj), in spojeno:
 - β) („in“:) skozi prinoženje s $1/1$ obratom v l. odnožiti z d. zmerno — priročiti (dlani zadaj) in spojeno:
 - c) α) („tri“:) s $1/2$ obr. v l. v izpad z desno nazaj,¹⁾ zmerni zaklon (trup v prečni smeri in v ravni črti z l. nogo) — z l. lahko upognjeno predročiti gor²⁾ spodnja leht not gor (dlan spodaj), z d. upogniti zaročno, spodnja leht not (na križu, dlan zadaj),
 - β) drža,
 - d) α) in β) („štiri“:) drža,

2. a) α) („e—“:) z vzravnavo in z vzklonom v stojo zanožno z d.³⁾ — mahiniti v stran (v odročenje, hrbta zgoraj),
 - β) („—na“:) drža,
 - b) α) („dve“:) s $1/2$ obr. v l. (na l. prstih) v stojo skrižno z l. spredaj (l. na prstih, d. na celem stopalu) — z rokama drža,
 - β) („in“:) s $1/2$ obr. v l. (na d. peti) z zmernim lokom ven prednožiti z l. zmerno — priročiti (hrbta spredaj) in spojeno:
 - c) α) („tri“:) z zmernim lokom ven izpad z l. nazaj, zmerni zaklon (trup v prečni smeri in v ravni črti z d. nogo) — z d. lahko upognjeno predročiti gor, spodnja leht not gor (dlan spodaj), z l. upogniti zaročno, spodnja leht not (na križu, dlan zadaj),
 - β) drža,
 - d) α) in β) („štiri“:) drža,
3. a) α) („e—“:) z vzravnavo, z vzklonom in s prisunkom d. noge spetna stoja (trup v prečni smeri) — suniti z d. naprej ven (v predročenje ven, hrbet zgoraj), z l. drža,
 - β) („—na“:) drža,
 - b) α) („dve“:) izpad z l. nazaj ven,⁴⁾ zmerni odklon v l. (trup v prečni smeri in v ravni črti z d. nogo) — z d. skrčiti priročno, spodnja leht pred zgornjo (dlan spredaj, prsti iztegnjeni navpično gor), z l. mahiniti v stran dol (v odročenje dol, hrbet zgoraj vodoravno), glava zasukana na levo, pogled na hrbet l. roke,
 - β) („in“:) z odzivom levé noge vzravnavo vzklon in s $3/4$ obratom v l. na d. prstih prednožiti z l. zmerno — z l. skrčiti zaročno, z d. skrčeno zaročiti, spod. lehti

¹⁾ „S poluobratom izpad z d. nazaj“: ta označba je običajna. Ozira se na navadno izhodno postavu za ta izpad. To postavu bi tu dobili, če bi iz odnoženja (l. b) β) izvršili poluobrat v levo in staknili d. nogo k levi v spetno stojo. Pri izpadih nazaj iz spetne stoje je treba četrť obrata v stran izpadne noge; ta obrat se, samo po sebi umeven, ne navaja. Pri izpadu z desno nazaj je potemtakem treba četrť obrata v desno. Ker pa se v gorenjem primeru z desno nogo gibljemo, vsled obračanja v levo, v nasprotni smeri, nego je ona, v kateri bi se gibali ž njo, če bi izpad delali iz spetne stoje, dosežene na zgoraj navedeni način, si priliranimo $1/4$ obrata in izvedemo zatorej iz odnoženja samo četrť obrata v levo ter spustimo nogo dol v izpad. Potemtakem izvršimo ta izpad brez obrata v stran izpadne noge (v desno). Zategadelj pravzaprav naredimo „izpad z d. nazaj ven“; iz odnoženja, t. j. iz l. b) β) v l. c) α) pa: „s $1/4$ obratom v levo izpad z d. nazaj ven“. Izpad nazaj ven se namreč izvaja brez obrata v stran izpadne noge, tu zatorej brez obrata v desno.

²⁾ „Gor“: po običajnem označevanju, to je glede na smer trupa v navadni izhodni postavi. Glede na prečno smer trupa v izpadu samem pa je položaj gornje lehti pravzaprav „ven gor“, spodnja leht pa smeri „naprej gor“. Tudi trup glede na svojo prečno smer pravzaprav ni v „zaklonu“, ampak v „zaklonu na desno“.

³⁾ Tu izvedeš $1/4$ obrata v l., ki je ostal „na dolgu“ pri l. c) α). Ako bi izpad pri l. c) α) označili „izpad z desno nazaj ven“, bi se tu pri 2. a) α) označba morala glasiti: „z vzravnavo, z vzklonom in s $1/4$ obratom v levo v zanožno stojo z desno.“

⁴⁾ Izpad ima isto smer, kakor pri 2. c) α): desno stopalo in l. peta sta v isti ravni črti kakor pri prejšnjem izpadu; „nazaj ven“ pa je ta izpad označen glede na izhodno postavu (3. a) α), kjer ima telo prečno smer.

pod gornjima vodoravno (hrbta zgoraj vodoravno, prsti iztegnjeni),

- c) („tri“:) prinožiti v spetno stoji — suniti naprej (v predročenje, hrbta zgoraj),
- d) z) („štir“:) drža,
- β) („in“:) predložiti z l. zmerno, nizek vzpon z d. — z rokama drža, in spojeno:
- 4. a) z) („e“:) izstopna stoji z l. naprej — (skozi priročenje) upogniti zaročno, spod. lehti not (na križu, l. na d., dlani zadaj, in spojeno:
 - β) („—na“:) s celim obr. v l. na l. prstih v stoji skrižno z l. spredaj (na prstih obeh nog) in takoj z l. zmerno predložiti — z rokama drža, in spojeno:
 - b) z) („dve“:) izstopna stoji z levo naprej — mahnuti v stran dol (v odročenje dol, dlan zadaj), in spojeno:
 - β) („in“:) s poldrugim obratom v l. na l. prstih v stoji skrižno z l. spredaj (l. na prstih, d. na celem stopalu) — upogniti odročno (spod. lehti nad gornjima, hrbta zgoraj, konci prstov se lahko dotikajo ramen), in spojeno:
 - c) z) („tri“:) z zmernim lokom ven prinožiti z l. — (skozi odročenje) mahnuti dol (v priročenje, palca spredaj).
 - β) drža,
 - d) z) in β) („štiri“:) drža.

Opombe k četrti sestavi:

K 1. a) z). Štej „tri“, „štir“, „in“, „e“. Na „in“ predložiti z l. in se hkratu dvigni v nizek vzpon na d. prstih; obenem dvigni iztegnjeni roki v odročenje dol. V predročnju ni postanka. Na „e“ stopi z l. v izstopno stoji ter obenem upogni roki zaročno: roki se gibata do zaročenja (nizkega) iztegnjeni, tu ostaneta gornji lehti nepremični ter se samo spodnji lehti gibata dalje v predpisani položaj na križu. Pri izstopni stoji stopi na tla ob neznatno dvignjeni peti.

K 1. a) β) 1. b) z in β) ter 1. c). Ko se učiš 1/2 obr. v skrižno stoji (1. a) β), pri prvih poizkusih hkratu z obratom na l. prstih drsaj nalahno po tleh, z d. prsti za levo nogo, tako da si na koncu obrata na prstih obeh nog v skrižni stoji (d. prsti toliko naprej, kolikor je mogoče, da je l. noga še iztegnjena). Po nekaterih poizkusih pojde tudi brez drsanja z d. prsti. — Komaj ko prideš v skrižno stoji, že stopi z d. na celo stopalo in hkratu začni z l. nogo odnoževati (izpočetka giba v loku drsajoč na prstih okoli d. prstov). V odnoženje pridi na „na“, ne čakaj pa, temveč takoj začni gib z l. nogo navzdol. Ko stopi l. na celo stopalo v izstopno stoji, hkratu odnoži d. ter roki mahni v odročenje (na „dve“). Najprej mahneš samo s spodnjima lehtema v nizko zaročenje, odtod pa (brez postanka v zaročenju) celi roki iztegnjeni šineš v odročenje. V tem položaju (1. b) z) ni postanka, z nogama in rokama se začni na „dve“ takoj gibati navzdol. Ko gre d. noga mimo pri-

noženja, začni obrat na l. prstih, koleb d. noga ti pomaga ob tem. Med obratom se nagibaj toliko na levo, kolikor treba za vzdrževanje ravnotežja. Trupa ne naklanjaj naprej, na koncu 1/1 obrata uleknj nekoliko križ. Roki dosežeta priročnje v hipu, ko gre d. noga mimo prinoženja. V priročnju (dlani zadaj) ostaneta do konca 1 1/2 (ozir. 1 1/4!) obrata. Koncema celega obrata doseže d. noga odnoženje (na „in“; 1. b) β). Tu pa ne ostane niti za hip, temveč koleb noga do odnoženja je porabiti za nadaljnji 1/2 (1/4) obrat; pomaga mu tudi lahno uleknjenje križa na koncu 1/1 obrata. Na koncu 1/2 (1/4) obrata se začni nagibati nazaj v izpad, hkratu začni gib rok do 3. c) z). L. roka se takoj v početku giba nalahno upogne (v priročnju, l. spodnja leht not in dol; hrbet spredaj) ter tako ves čas upognjena dvigne v lahno upognjeno predročnje gor, (konci prstov v višini d. senca). Pri izpadu nazaj smeri levo stopalo naravnost naprej, desnega stopala smer je navpična na smer levega; trup je v prečni smeri na d. od smeri l. stopala in zaklonjen v ravno črto z levo nogo.

K 2. a) z). L. roka se najprej iztegne v predročenje gor (prsti iztegnjeni, hrbet zgoraj), gornja leht je pri tem pri miru; odtod se (brez postanka v predročnju gor) pomakne cela roka iztegnjena v odročenje (hrbet zgoraj). Desna roka se iztegne najprej v nizko zaročenje (hrbet zunaj, gornja leht pri miru) in odtod (brez postanka) iztegnjena v odročenje.

K 2. b) z). Obrat in prehod v skrižno stoji kakor pri 1. a) β); na koncu obrata stopi d. noga na celo stopalo, l. ostaneta iztegnjena na prstih, teža telesa na desni nogi. V skrižni stoji hipen postanek!

K 2. b) β) in 2. c) z) Docela spojiti! Gib do prednoženja začni za hip po „dve“. Pri obratu na d. peti se začni že nagibati nazaj, d. prste spusti na tla šele na „tri“. Z levo nogo izvedi nizek lok ven: noga se v zaokroženem gibu pomika najprej skozi nizko predročenje, pomaga s kolebom, dobljenim z gibom skozi prednoženje d. nogi, da začne obrat na peti, gre vsled obrata zopet skozi zmerno prednoženje (na „in“), ne postane tu niti za hip, temveč se giba dalje v nizkem loku skozi nizko prednoženje ven in nizko odnoženje v izpad z l. nazaj (na „tri“). Roki se istočasno z l. nogo začneta gibati (razmeroma polagoma), gresta na „in“ skozi priročnje ter dosežeta na „tri“ končni položaj 2. c) z), d. (l.) roka na način, kakor l. (d.) pri 1. c). Položaj 2. c) je v nasprotno stran isti, kakor 1. c), pa z izmeno položajev rok in nog.

K 3. a) z). V spetni stoji je smer d. stopala naravnost naprej, l. stopalo navpično na d. peto (obe stopali v smereh, kakor pri izpadu 2. c) z), trup zategadelj v prečni smeri na levo, desna roka zategadelj v smeri naravnost naprej (v isti, kakor d. stopala). Suniti je dokaj krepko.

K 3. b) z). Odklon zmeren, pa vendar dokaj znaten; ne nagibaj se pri njem naprej! — Leva roka se najprej (ob nepremični gornji lehti) iztegne v prav nizko zaročenje in (brez postanka) iztegnjena šine v odročenje dol. Hrbet in prsti l. roke vodoravno, roke v zapestju ni odklanjati na d. ali l. od smeri spodnje lehti; prsti docela iztegnjeni. Desna roka docela skrčena, gornja leht v položaju priročnja pritisnjena k telesu.

K 3. b) β) in 3. c) z). Gib do 3. b) β) začni pred „in“, zato postani v 3. b) z) le za hip. Obenem z odzivom z l. se dvigni na lahno na d. prste in začni na njih obrat (obe nogi docela iztegnjeni). Zaročno se skrči pravzaprav

1) Glej opombo 1) pri besedilu vaje.

samo l. roka, d. je že skrčena v 3. b) x) in se zatorej pri 3. b) y) skrčena pomakne v zaročno skrčenje; spodnji lehti in hrbta (zgoraj) vodoravno, prsti smere naravnost naprej. V 3. b) y) hipni postanek. Na „tri“ suni z obema rokama dokaj krepko naprej v predročenje in prinoži z l. nogo v spetno stojo. Sunek bodi proti koncu nekoliko hitrejši in na koncu takorekoč poudarjen.

K 3. d) y) in 4. a) b) c). Vsi ti gibi spojeno, nepretirano drug za drugim. 3. d) y) in 4. a) x) nalično kakor 1. a) x), roki pa sta ob prednoženju v drži predročno (3. d) y), pri 4. a) x) se gibata do nizkega zaročenja iztegnjeni in nato upogneta zaročno. Obrat (4. a) y) kakor 1. a) y), samo celi obrat! Izstopno stojo je docela spojiti z obratom: hkratu ko stopiš na tla (na „e—“), se že poženi v obrat. Poženeš se s tem, da neznamen gib, ki ga naredo kolki in z njimi trup naprej ob prehodu nog v izstopno stojo, spojiš z lahnim zasukom kolkov in trupa (ne samo trupa!) v levo, v hipu, ko stopi leva noga na prste; seveda je ta zasuk kolkov in trupa komaj hipen, ker se takoj začne obračati vse telo na prstih leve noge. Na koncu celega obrata (na „—na“) takoj prednoži z l. dokaj hitro, z d. nogo si ob tem v nizkem vzponu. V prednoženju ne postajaj, temveč takoj stopi v izstopno stojo (ob neznatno dvignjeni l. peti) ter začni hkratu (na „dve“) poldrugi obrat, da ga dovršiš točno na „in“ (4. b) y). Poldrugi obrat kakor poprej celi obrat; poženi pa se seve nekoliko krepkeje vanj; vendar ne bodi ob tem zasuk z natnejši, temveč položi takorekoč le večjo silo vanj. Paziti je, da na koncu obrata ni telo nagnjeno nazaj, vse telo bodi marveč nagnjeno neznatno naprej, da vzdrži ravnotežje. Od 3. d) y) do 4. b) y) se nogi gibata ves čas na prstih. Šele na „in“ stopi d. noga na celo stopalo; radi ravnotežja pa ne prenašaj teže telesa docela (dasi v večji meri) na d. nogo; deloma bodi telesna teža tudi na prstih l. noge. — Ker je gib rok pri 4. b) y) razmeroma kratek in ker je treba doseči končni položaj rok istočasno kakor končni položaj nog, se gibaš z rokama najprej v drži (v odročenju dol, v katerega skozi nizko zaročenje mahneš točno na „dve“) in sicer do konca prvih dveh tretjin $1\frac{1}{2}$ obrata (t. j. do konca celega obrata), tu pa roki dvigneš iztegnjeni v odročenje, sukaš obenem roki tako, da so dlani zgoraj, ko prideš v odročenje, ter, brez postanka v odročenju, začneš lehti upogibati (ob nepremičnih gornjih lehteh) razmeroma polagoma, tako da se točno na „in“ prsti dotaknejo ramen. V položaju 4. b) y) ne čakaš, temveč z l. nogo takoj začneš z zmernim lokom prinoževati (skozi nizko prednoženje not, prednoženje, prednoženje ven in odnoženje, v zaokroženem gibu), s spodnjima lehtema pa se (ob nepremičnih gornjih) iztegovati zopet nazaj v odročenje (dlani zgoraj), odkoder se (brez postanka v odročenju) gibaš s celima rokama dalje v priročenje; medpotoma proti odročenju dol se roki zasukata s palcem gor in naprej, tako da prideta v priročenje s palcem spredaj, hkratu ko leva noga dojde v spetno stojo.

V.

1. a) x) („e—“:): Prednožiti z l. zmerno nizek vzpon z d. — odročiti (dlan zgoraj) in spojeno: izstopna stoja z l. naprej — lahko vpogniti vzročno (dlani znotraj), in spojeno: y) („na—“:): z lahnim vskokom na l. nogi poluobrat v l., z zmernim lokom ven

odnožiti z d. zmerno, — z rokama drža in spojeno:

- b) x) („dve“:): z zmernim lokom not stoja prednožno not z d., lahen odklon na d. — z d. lahko upognjeno odročiti dol (dlan zgoraj), z l. drža, pogled na d. dlan, y) (do „in“:): drža,
- c) x) („tri“, začeti na „in“:): z zmernim lokom ven stoja zanožno not z d., lahen odklon na l. — z d. lahko upognjeno vzročiti (dlan znotraj), z l. lahko upognjeno odročiti dol (dlan zgoraj), pogled na l. dlan, y) („in“:): vzklon in s $\frac{1}{2}$ obratom v d. na prstih obeh nog prednožiti z d. zmerno — z rokama drža,
2. a) x) („—e“:): izstopna stoja z d. naprej — z d. lahko upognjeno odročiti (dlan zgoraj), z l. (skozi lahko upognjeno odročenje) lahko upognjeno vzročiti (dlan znotraj) in spojeno: y) („—na“:): z lahnim vskokom na d. nogi poluobrat v d., z zmernim lokom ven odnožiti z l. zmerno — z rokama drža, in spojeno:
- b) x) („dve“:): z zmernim lokom not stoja prednožno not z l. — z d. mahiniti (v stran, v odročenje, dlan zgoraj) in spojeno: lahko upogniti vzročno (dlan znotraj), z l. mahiniti (gor v vzročanje, dlan z unaj) in spojeno: skozi odročenje (dlan zadaj) upogniti zaročno, spodnja leht not (na križu, dlan zadaj), y) (do „in“:): drža,
- c) x) („tri“, začeti na „in“:): z zmernim lokom ven stoja zanožno not z l. — z d. mahiniti (gor v vzročanje, dlan zunaj) in spojeno skozi odročenje (dlan zadaj) upogniti zaročno, spodnja leht not (na križu, dlan zadaj), z l. mahiniti (dol, v nizko zaročenje, dlan zadaj) in spojeno skozi odročenje (dlan zgoraj) lahko upogniti vzročno (dlan znotraj), y) (do „in“:): drža,
3. a) x) („e—“, začeti na „in“:): prednožiti z l. zmerno, nizek vzpon z d. — z d. mahiniti v stran dol (v odročenje dol, dlan spredaj), z l. drža, in spojeno: izstopna stoja z l. naprej — (l. prsti v neznatnem vzponu) z d. (skozi odročenje, dlan zgoraj) upogniti vzročno (dlan znotraj), z l. drža, in spojeno:

- ☺) („—na“ :) s celim obratom v l. (na prstih leve noge) in s prisunkom d. noge spetna stoja (l. z neznatno dvignjeno peto) — z rokama drža; in spojeno :
- b) z) („dve“ :) umik z l. nazaj, zmeren predklon (trup v ravni črti z l. noge) — mahiniti dol skozi predročenje (v priročenje, palca spredaj),
- ☺) („in“ :) vzklon, vzravnavo, prednožiti zmerno z l. — z rokama drža, in spojeno :
- c) z) („tri“ :) izstopna stoja z l. naprej — skozi predročenje v loku nad najkrajšo potjo vzročiti ven (dłani znotraj),
- ☺) („in“ :) z zmernim lokom ven prednožiti ven z d. zmerno — z rokama drža, in spojeno :
- 4. a) z) („—e“ :) z zmernim lokom not (prednožiti not in spojeno :) z lokom not z d. golenjo : upogniti prednožno not z d. (golen poševna, odklonjena od kolena za 45° na levo) — skrčiti odročno (spodnja leht nad golenjo; hrbta zgoraj, konci prstov se lahko dotikajo ramen), in spojeno :
- ☺) („—na“ :) z lokom navzad z d. golenjo in s 1/2 obratom v l. suniti nazaj z d. (v zanoženje) — z rokama drža, in spojeno :
- b) z) („dve“ :) počep (z l. na celem stopalu) zanožno z d., zmeren predklon (trup v ravni črti z d. noge) — mahiniti v stran v lahko upognjeno odročenje (dłan zgoraj)
- ☺) („in“ :) z vzklonom in z vzravnavo zanožiti z d. zmerno — mahiniti v stran (v odročenje), hrbta zasukati gor, in spojeno :
- c) z) („tri“ :) prinožiti v spetno stojo — priročiti (palca spredaj),
- ☺) drža.

Opombe k peti sestavi :

K 1. a) z). Štej „dve“, „tri“, „in“, „e—“. Prednoževati in odročevati začni na „in“; obenem s prednoženjem se z d. nizko vzpni na prste. V prednoženju in odročanju ne ostajaj, temveč takoj začni z nogo gib navzdol, z rokama pa navzgor; roki gresta skozi odročenje istočasno, ko se začne l. noga iz prednoženja gibati navzdol v izstopno stojo. Roki se začneta že takoj ob začetku giba iz priročnja sukati tako, da sta v odročanju z dlanima že zgoraj. Za hip prej, nego prideta v vzročenje, se upogneta nalahno v komolcih; v zadnjem hipu, točno na „e—“, pa se roki, v komolcih že zadostno (komaj znatno) upognjeni, nekako v dokončanje upogibanja, z dlanima in prsti (doslej, tudi ob upogibanju v komolcih, docela iztegnjenimi in v ravni črti s spodnjima lehtema) komaj znatno nagneta not,

torej v zapetju upogneta proti sebi; prsti se rahlo skrčijo, ostanejo skoro iztegnjeni.

K 1. a) ☺) in 1. b) z). Komaj stopi leva noga na celo stopalo (pri 1. a) z), na „e—“, že začne d. noga nizok lok ven (v zaokroženem gibu skozi nizko zanoženje ven, odnoženje, prednoženje ven, prednoženje). Ko doseže desna noga prednoženje, se l. dvigne na prste, komaj opazno skrči v kolenuh, poskoči lahno na mestu (prav nizko, komaj da se dvigneš od tal) ter med poskokom s celim telesom obrne za pol obrata v levo; dvig na prste, poskok in obrat je izvesti jako hitro, doskok sicer na prste, pa s prav malo dvignjeno peto, ki stopi takoj po doskoku na tla. K vskoku in obratu pomaga nekoliko tudi koleb d. noge, ki ga dobi noga med izvajanjem loka do prednoženja. Vsled obrata se premeni to prednoženje v odnoženje. D. noga pa med obratom nikjer ne postaja, temveč se nepretrgano giblje v loku naprej, tako da gre ob doskoku l. noge že naprej proti zopetnemu nizkemu prednoženju ven ter nato, dočim l. stoji na celem stopalu, skozi nizko prednoženje ven in nizko prednoženje ter se točno na „dve“ postavi v prednožno stojo not. Takoj po doskoku l. noge se začne desna roka pomikati navzdol (skozi lahno upognjeno odročenje), ves čas lahno upognjena ter doseže točno na „dve“ lahno upognjeno odročenje dol (lehti, dlan in prsti imajo docela isti položaj v tej novi smeri, kakor prej v lahko upognjenem vzročanju). Odklon komaj znaten!

K 1. b) ☺) in 1. c) z). Drža med 1. b) z) in 1. b) ☺) samo do „in“. Točno na „in“ začni že gib do 1. c) z) (radi dolgosti loka). Lok z d. noge v enakomernem gibu, tako da greš sredi med „in“ ter „tri“ skozi nizko odnoženje (poprej skozi nizko prednoženje in prednoženje ven v zaokroženem gibu), istočasno gresta roki, d. v smeri navzgor, l. v smeri navzdol skozi lahno upognjeno odročenje; točno na „tri“ mora d. noga doseči (skozi nizko zanoženje ven in zanoženje) stojo zanožno not, roki pa: d. lahno upognjeno vzročenje, l. lahno upognjeno odročenje dol. Roki se gibata ves čas lahno upognjeni; dlani in prsti ohranijo položaj, kakor so ga imeli pri 1. b) z). Odklon komaj znaten!

K 1. c) ☺) in 2. a) z). Obrat začni skoro že na „tri“, zato 1. c) z) malone brez postanka. Ob koncu obrata dvigni takoj desno nogo v zmerno prednoženje, ne čakaj pa v njem, ampak takoj nadaljuj gib in doseži izstopno stojo z desno naprej točno na „e—“ (2. a) z); hkratu ko se začne d. noga iz prednoženja gibati navzdol in trup ter kolka pomikati naprej, začne l. roka gib v stran, desna pa šele, ko gre l. že skozi lahno upognjeno odročenje. Roki sta ves čas giba in v končnih položajih lahko upognjeni, toliko, kakor pri 1. c) z) in ☺); tudi dlani in prsti ohranijo isti položaj. Pazi, da z d. roko ne prideš prenizko.

K 2. a) ☺) in 2. b) z). Lok z nogo, vskok in obrat nalično kakor pri 1. a) ☺), oziroma 1. b) z). Hkratu z doskokom d. noge mahmeta obe roki v iztegnjen položaj, l. roka obenem z mahom zasuka dlan ven. V tem položaju (d. v odročanju, l. v vzročanju) pa ne čakata roki, temveč gresta skozenj iztegnjeni dalje: d. se lahko upogne vzročno koncema giba tako, kakor pri 1. a) z), leva se iztegnjena pomika skozi odročenje (pri tem sukaš dlan še dalje, tako da je pri prehodu skozi odročenje že zadaj) do nezatnega zaročenja, tu ostane gornja leht nepremična, spodnja leht pa se dalje giba ter položi na križ z dlanjo zadaj. Leva roka ima daljšo pot in se mora zato gibati razmeroma hitreje, nego desna.

K 2. b) β) in 2. c) α). Lok z l. nogo začni in izvedi kakor pri 1. c) α) z d. nogo. Točno na „in“ začni tudi gib z rokama: d. se najprej iztegne v vzročenje in zasuka ob enem dlan ven, leva se (ob nepremični gornji lehti) iztegne v nizko zaročenje (dlan ostane zadaj), obe pa se takoj gibata dalje iztegnjeni, d. dol, l. gor, tako da se gibata v hipu, ko gre l. noga skozi nizko odnoženje (sredi med „in“ ter „tri“), skozi odročenje (medpotoma do tega položaja sukaš dlani tako, da je v odročanju d. dlan zadaj, l. dlan zgoraj) ter dosežeta točno na „tri“ končni položaj: desna na način, kakor l. pri 2. b) α), l. kakor d. pri 2. b) α).

K 2. c) β) in 3. a) α). Drža po 2. c) α) samo do „in“, na „in“ začni gib do prednoženja in odročanja dol. Leva noga gre v neznatnem loku do prinoženja in skozenj premo v prednoženje (d. noga se ob tem vzpne nizko na prste). Obenem se d. roka (ob nepremični gornji lehti) iztegne v nezatno zaročenje (dlan zadaj) ter brez postanka v zaročenju cela iztegnjena sune v odročenje dol, medpotoma se zasuka dlan naprej. V tem položaju l. noge, oziroma d. roke ni čakati. Leva noga nadaljuje takoj gib in doseže točno na „e“ izstopno stajo (noga ne stopi na celo stopalo, temveč samo na prste z nezatno dvignjeno peto, teža telesa seve na l. nogi), d. roka pa istotako nepretrgano nadaljuje gib skozi odročenje (medpotoma se zasuka dlan navzgor) ter se upogne vzročno kakor pri 1. a) α).

K 3. a) β) in 3. b) α). V izstopni stoji z l. (3. a) α) ni čakati, temveč takoj začeti obrat v l. na prstih l. noge. Poženeš se v obrat podobno kakor pri IV. sestavi, 4. a) β); d. noga pride nekako v prvi polovici obrata s prsti tesno poleg l. pete na desno, v drugi polovici obrata pa se ob l. stopalu pomakne dalje (s prsti do višine l. prstov) ter stopi točno na „-na“ s celim stopalom na tla. Leva noga ne stopi s peto na tla, temveč se takoj začne iztegnjena gibati nazaj, desna pa, stoječ na celim stopalu, krčiti: umik je dovršiti točno na „dve“ (3. b) α); obenem, ko se začne l. umikati, se roki iztegneta, se takoj začneta pomikati navzdol (razmeroma polagoma) skozi predročenje (palca zgoraj) in dosežeta priročnje (palca spredaj) točno na „dve“. V vzročnje rok ni iztegniti hitro; že takoj, ko jih začneš iztegovati, jih začni obenem gibati navzdol, tako da dosežeta iztegnjen položaj medpotoma do predročnja gor. V priročnje ne prihajaj „sekaje“; izvedi ga natančno, ne zaročiti!

K 3. b) β) in 3. c) α). V prednoženju z l. (3. b) β) ne postajajoč, postavi razmeroma počasi l. nogo na tla v

izstopno stajo (3. c) α). Z rokama drža, dokler ne doseže l. noga prednoženja; ko začneš l. nogo spuščati na tla, obenem začni gib z rokama: do predročnja premo, odtod v lahmem, nezatno izbočenem loku v vzročnje ven. V 3. c) α) komaj hipni postanek!

K 3. c) β) ter 4. a) α) in β). Gib d. noge od zanožne stoje (dosežene vsled izstopne stoje z l. naprej pri 3. c) α) pa do zanoženja pri 4. a) β) docela spojeno in enakomerno, razmeroma polagoma. Noga s stopalom opiše zanki podobno črto. Gib začni nekoliko pred „in“: noga gre skozi zmerno zanoženje ven in odnoženje, na „in“ skozi zmerno prednoženje ven, dalje brez postanka skozi zmerno prednoženje (vedno docela iztegnjena) v prednoženje not, odtod pa se zmerno upogne prednožno not (na „-e“). To upogčenje je izvesti z lokom z d. golenjo ob nepremičnem desnem kolenu: d. golen opisuje pri tem loku del plišča stožca, imajočega vrh v kolenu, desni prsti pa del oboda osnovne ploskve tega stožca; sicer nepremično stegno se pri tem kolikor mogoče zasučje na d. Na „-e“ doseže d. golen položaj: posevno not, od kolena je nagubljena za 45° na levo dol. V tem položaju pa ji ni postajati, temveč se gibati skozenj in nadaljevati lok v smeri navzdol in na desno, pri čemer se sicer nepremično stegno zopet zasučje nazaj (na levo). Ko tako pridejo desni prsti nekako nad prste leve, stoječe noge ter na ta način desna golen dovrši skoro pol kroga, izvedi celi obrat na levih prstih, d. nogo pa suni, ali bolje, nalahno, toda docela iztegni v nizko zanoženje (doseči na „-na“). — Ko začneš lok z d. golenjo, obenem začni krčiti roki: gornji lehti pomikati navzdol do vodoravnega položaja, spodnji lehti pa obenem nad gornjima lehtema proti ramama. Na „-e“ se dotaknejo prsti ramen.

K 4. b) α). Zanoženja (4. a) β) ni držati, ampak takoj nadaljevati gib do 4. b) α): razmeroma polagoma se spustiti v počep z l. in v zanožno stajo z d. ter trup nagniti naprej v ravno črto z d. nogo. — Prsti vztrajajo v dotiki z rameni do konca obrata (4. a) β), na „-na“ pa se že začnejo prsti in spodnji lehti pomikati razmeroma polagoma in enakomerno od ramen v stran (gornji lehti nepremično) tako, da roki točno na „dve“ dosežeta lahno upognjeno odročnje.

K 4. b) β) in 4. c) α). Do 4. b) β) je gib kratek. Začni in že dovrši ga na „in“: hkratu v vzklonom vzravnavo in z zmernim zanoženjem roki lahko iztegni v odročnje in ji obenem zasukaj s hrbtoma gor. V tem položaju ni postanka, temveč nadaljuj takoj gib ter razmeroma polagoma priroči in prinoži z d. v spetno stajo.

Sokolski zlet na Bledu.

Ko po več letih vzame historik v roke pero, da bi ovekovečil postopni razvoj slovenskega Sokolstva in vse pomembne dogodiljaje njegovega življenja, označi gotovo posamezne dobe v pisani povestnici skratka: Ljubljana 1904 — Celje 1910 — Domžale 1911 — Bled 1912. Kratka vrstica nam pravi, kako smo smotreno korakali naprej. Ni dvoma, da napredujemo, toda ne hlastno in hrupoma, ampak premišljeno in gotovo. — Leta in leta delamo v telovadnicah, da bi si vzgojili in priborili dober material, in ta material

pošiljamo na svoje zlete, da bi prebil obvezno preiskušnjo in javno sodbo. — In tako tudi letos na Bledu.

Navzlic nagajivemu vremenu predzletnih dni so se izvršile vse priprave zadovoljivo. Telovadni prostor je bil srečno izbran in skrbno pripravljen, tudi tribuna se je odlikovala po obliki in solidni napravi. Telovadišče je bilo sredi venca zelenih gričev in cvetnih trat v okrilju mogočnih Karavank.

Nestrpno je bilo pričakovanje bratov in gostov že radi temnih, pretečih oblakov; vendar

Sokol ni plaha ptica. Prenapolnjeni posebni vlak od Ljubljane (nad 600), in še bolj polni vlak od Trsta (1300) sta pregnala vso skrb. Tržačane in Goričane je pozdravil na blejskem kolodvoru starosta G. S. Ž. brat Matija Marinček; odzdravil je br. dr. Wilfan, starosta T. S. Ž.

Tako se je pričel 15. avgusta 1912. leta sokolski dan na Bledu s polnim upanjem uspeha. Od kolodvora se je vršil pohod na telovadišče. Tam so se takoj pričele izkušnje za popoldanski nastop; trajale so do dvanajstih. Izkušenj so se udeležili vsi telovadci in telovadke. Izpodbujajoče besede našega načelnika dr. V. Murnika so nam pomagale, pri vsem naporu pozabiti vsako utrujenost. Najbolj nas je skrbelo, kako uspo proste vaje članstva za drugoletni zlet v Ljubljani. In uspele so zadovoljivo; malo je bilo onih, ki niso bili izvoljeni. Vseeno pa priporočamo bratom načelnikom in vaditeljem: Le še vadite, gladite in pilite!

Ker so se izkušnje nekoliko zavlekle, se je moral izprevod okrajšati. Pričel se je šele ob poliene. Na čelu jezdni odsek ljubljanskega Sokola, zvezna zastava z drugimi, zvezno predsedstvo, reprezentantna četa, za temi druge župe po razmerju oddaljenosti sedeža, naposled prirediteljica, Gorenjska sokolska župa. V izprevodu je korakalo 772 članov v kroju, igrali sta dve godbi in trobili so trije sokolski trobentaški zbori. Pred razhodom je pozdravil imenoma župe brat M. Marinček došle goste ter jih pozival k še intenzivnejšemu delu. Podstarosta S. S. Z. brat dr. O. Rybař je odzdravljajal v jedrnatem govoru ter žigosal zlasti negostoljubnost občinskega odbora, ki ni bil na mestu, akotudi sicer oficijelno sprejme vsak še tako majhen drugoroden poset.

Takoj po treh popoldne se je začelo polniti telovadišče z občinstvom. Naraslo ga je do javne telovadbe na več tisoč. Med navzočnimi smo opazili mnogo odličnih gostov: ministra Trnko, gospo županjo dr. Tavčarjevo, več dež. poslancev. Mnogoštevilno so bili prisotni letovišni gostje raznih narodnosti, zlasti številno Čehi. Javna telovadba se je pričela točno ob polipetih. — Pod vodstvom zveznega načelnika brata dr. V. Murnika je nastopilo k ljubljanskim prostim vajam 128 izbranih telovadcev v osmerostopih. Način nastopa k prostim celjski z malimi premenami. Izvedba se je razen par malih napak posrečila imenitno in je jasno pokazala uspeh dela v telovadnicah in marljivo pripravo za naš zlet. Občinstvo je pozorno sledilo vsakemu gibu in navdušeno ploskanje po

vsaki izvedbi je pričalo, da ljubi in priznava sokolsko delo. — Samo o peti vaji moramo pripomniti, da je bila izvedena sicer dobro, da smo pa pogrešali ravnanja in kritja. Komaj so pričeli telovadci odhajati s telovadišča, že je s prožnim korakom prihitela vzorna vrsta telovadk iz Kranja. Izvajala je proste vaje z rajalnimi vajami in plesi. Pohvala jim je bilo splošno ploskanje občinstva. — Nastopile so nato skupno telovadke iz Kranja in Tržiča s prostimi vajami za letošnji sokolski zlet v Pragi. Ljubkost teh vaj je že tako vsem dobro znana in tudi na Bledu ni ostala brez lepega učinka.

Župnih, oziroma društvenih vrst, je nastopilo devet na raznem orodju. Da je bilo obilo ploskanja, je umevno, saj so bili med telovadci mednarodni tekmovalci. Videlo se je, da gre sokolska telovadba pravo pot. In zopet je zardelo telovadišče od rdečih rutic: prihajale so ljubljanske telovadke. Komaj na prostoru, so že prešle bliskovito v razstop k prostim vajam članic za drugoletni naš zlet. Preveč bi bilo, ako bi opisali vse te vaje podrobno. Bile so višek vseh dosedanjih ženskih prostih vaj. Izvajale so jih lahko, prožno, živahno — vzorno. Pohvaliti pa moramo še posebno ravnanje in kritje navzlic stalnemu gibanju z mesta. Tudi občinstvo je bilo očarano in je ploskalo neprenehoma.

Naši prvenci! Vzorna vrsta zvezna koraka, vsak cel junak, med njimi Vidmar, Fux in drugi tekmovalci za prvenstvo Slovanske sok. zveze. Vrsta je nastopila z vajami, kakršne je videlo le malokatero oko. Izborne izvedbe najvišjih vrhunških vaj so sprožale nepretrgoma gromovit aplavz. Tujci, tudi Nemci, sodeči nas sicer tako radi krivično, so enako vneto, kakor domačini, izražali svoje veliko občudovanje in zahvalo za izredni užitek, ki ga je nudila tu vrsta najboljših slovenskih telovadcev.

Telovadbo so zaključile hkratne in skupinske vaje na 4 bradljah. S to točko (na 5 bradljah) so nastopili naši telovadci tudi letos na praškem zletu z največjim uspehom; uspeh na Bledu ni bil manjši. Ves telovadni spored se je izvršil redno, brez vsakega daljšega odmora. Dasi je bil precej obsežen, vendar mu je sledilo vse občinstvo z izredno pozornostjo.

Po javni telovadbi se je vršila poleg telovadišča velika ljudska veselica, kjer so sodelovale narodne dame skoro iz vseh slovenskih krajev. Kmalu pa nas je sokolska tromba poklicala na odhod z divnega našega Bleda. + c.

Iz slovanskega Sokolstva.

Zveza slovanskega Sokolstva.

Odbor Zveze slovanskega Sokolstva je imel 2. julija t. l. v staromestni posvetovalnici v Pragi sejo; sešli so se zastopniki vseh slovanskih telovadnih organizacij, združenih v Zvezi slovanskega Sokolstva. Samo Poljaki so izostali; opravičili so se pozneje.

Starosta br. dr. J. Scheiner pozdravi člane odbora in gosta br. dr. Gižického, starosto Zveze ruskega Sokolstva, in da besedo br. dr. Pippichu. Govornik se ob svežem dojmu pravkar minulih prekrasnih zletnih praznikov pristrčno spominja vseh činiteljev, ki so sodelovali s starosto dr. Scheinerjem ob tem velikem delu.

Tajnik br. dr. Novotny prebere zapisnik zadnje odborove seje in poda po njega odobritvi poročilo o delovanju Zveze slovanskega Sokolstva.

Iz tega poročila posnemamo kratko: Prizadevali smo se pridobiti olajšav v vojaški službi onim, ki so bili v sokolski šoli. Pozitivnih uspehov teh prizadevanj, žal, doslej ne moremo beležiti. Proglas o sokolskem poslanstvu smo izdali vsem zvezam, da ga objavijo čim številneje. Prošnji bratov Bolgarov, da bi zlet v Pragi odgodili za kakih 10 dni, ni bilo možno ustreči na noben način, in to iz krajevnih, socialnih in finančnih ozirov. Glede na željo bratov Hrvatov po enotnih znakih, smo sklenili, da poda br. načelnik Vaniček po posvetovanju tehničnega odseka poročilo. V seji širjega predsedstva na Dunaju dne 20. decembra 1912. so podrobna poročila o zletu podali brata dr. Scheiner in Mašek v splošnem, br. dr. Vaniček pa v tehničnem oziru. O sokolski razstavi je poročal br. dr. Novotny. Na tej seji se je zlasti razmotrivalo načelno vprašanje o vabilih na zlet. Posebno pozornost je budilo protestno stališče br. Poljakov zoper Ruse; proti njemu so se vsi člani izrekli kar najodločneje. Ugodilo se je želji br. Poljakov, da predsedstvo pozove rusko zvezo, naj bi delovala na to, da bi bilo dovoljeno ustanavljati sokolska društva v poljskem kraljestvu na Ruskem. Sklenili smo, da se naj prirede tekme posameznikov za prvenstvo, in to vsega slovanskega Sokolstva, kakor tudi tujcev; tako smo premenili sklep odbora v Zagrebu. Bratje, prosim vas, da odobrite to premembo. Ugodili smo želji, izraženi zlasti po br. Živanoviću, želji po gibanju za abstinenco telovadcev; pozvali smo posamezne zveze v tem zmislu. Bratje Bolgari doslej niso imenovali svojih delegatov. Prosim, da zveze ugajajo točno pozivom, zlasti glede statistike, ki po predlogu br. Novotnega obsegaj tudi podatke o razvoju sokolske stvari po splošno kulturni strani. Predsedstvo je izreklo željo, da se posebno izda statistika žen in moških, telovadcev in telovadk, učencev, števila članov sploh, vaditeljev. Ustregli smo želji bratov Hrvatov, da se v tehnični odsek pokličejo načelniki zvez in v slavnostni odbor člani širjega prezidija. Tako je imela biti manifestirana enotnost vsega Slovanstva tudi po tej formalni strani. Zveza je tolmačila čestitke ob pomembnih slavnostih. Poročilo navaja dalje sestavo zveznih organov ter naposled v navdušenih besedah pozivlja k združitvi vse slovanske moči v sokolski organizaciji.

Daljša debata se je tikala neudeležbe Poljakov na zletu. Br. Gižickij se priglasil k besedi in pojasnjuje sedanje stanje poljskih sokolskih društev na Ruskem. Obžaluje, da dosedaj ni imel uspeha s svojim delom v njih prospah. Je jih cela vrsta (v Petrogradu, Kijevu, Vilni, Minsku i. t. d.),

ali vsa so zunaj bivše kraljevine Poljske, kjer se doslej ni posrečilo uveriti policijske kroge o nepolitičnem njih poslanstvu. Ocenjuje pomen sokolske misli za svoj narod, naziva Sokolstvo demokratično organizacijo, ter pravi, da dokler se ona v Rusiji ne vkorenini, toliko časa ne bo Rusija resnično slovanska. Iz istih razlogov poziva navzočne, da bi izkušali pridobiti tudi Poljake za skupno delo na sokolskem polju. Br. Zelený slogo na češkopolskih mejah, ki se vzdržuje ondi v vseh sokolskih društvih. Sklep, naj Poljaki ne gredo na praški zlet, je presenetil obe strani. — Br. Novotny preprečita pravila, po katerih so se Poljaki morali udeležiti zleta. Br. Pippich se vrača h govoru br. Gižického, soglaša s tem, da je naša največja dolžnost, skrbeti za to, da bi Poljaki popustili dosedanjo taktiko, in predlaga, da bi se izdala danes v tem zmislu primerna izjava. Br. Živanović opisuje zgodovino poljskega vstopa v Zvezo in podrobno razpravlja dosedanje ravnanje Poljakov; meni, da se mora radi današnje neudeležbe postopati proti Poljakom v zmislu pravil. Tudi br. Mašek meni, da se postopanje Poljakov kratkoma ne ujema s sokolsko disciplino. Br. Gižickij si izprosi iznova besedo in prosi nujno, da ne bi bilo zaradi neudeležbe Poljakov nikakih ostrin. Pojasnjuje poljsko občutljivost in iskreno prosi, da se ne ukrene nič drugega, nego izjava, izpodbujajoča Poljake na drugo pot. Vsako drugo postopanje bi povzročilo poostreitev rusko-poljskih odnosov in bi širilo žalostni razdor med obema narodoma. Po govorih bra. Novotnega in Antonova prebere br. starosta načrt resolucije o tej stvari: „Odbor Z. S. S. je 2. jul. 1912. ob I. vseslovanskem sokolskem zletu razpravljal o neudeležbi poljskega Sokolstva in obžaluje ta njegov ukrep, ker vidi v njem omalovaževanje in ogrožanje teženj, da bi se s skupnimi močmi odpravili razpori med slovanskimi narodi na podlagi zavedne in sestavne vzgoje, za katero podaja prav naš izlet najlepšo priložnost.“ Resolucijo so pojasnili srbohrvaški in bolgarski in nato sprejeli soglasno.

Odločitev o priglasitvi ruskih „Družin“ k Z. S. S. se odgodi do prihodnje seje; dotlej se bodo proučila pravila te organizacije.

Pred volitvami predlaga br. Živanović, da bi volili predsedstvo zopet v stari sestavi. Ko so češki zastopniki pojasnili, da v zmislu pravil dosedanji tajnik br. Novotny ne more biti več voljen v predsedstvo Z. S. S., ker ni več član odbora Č. O. S., se je razvila daljša debata in potem so glasovali po listkih.

Med skrutinijem je zastopnik navzočnih Bolgarov v navdušenem govoru proslavljal češko sokolsko delovanje; br. L. Caru se je izročila kolajna Č. O. S., odstopajoči tajnik br. Novotny pa je prejel iskreno zahvalo za svoje delovanje.

Izvoljeni so bili: starosta Zveze br. Scheiner, njegov namestnik br. L. Car, načelnik br. Jindř. Vaniček, njegov namestnik br. V. Murnik, blagajnik br. Waraus, tajnik br. Mašek, namestnika br. R. Heller in Prágr, pregledovalci računov br. Janeček in Živanović.

Nato je vabil br. Oražen na zlet Slovenskega Sokolstva, ki se bo vršil l. 1913. v Ljubljani za petdesetletnico slovenskega Sokolstva.

Br. Janeček se je zahvalil Češki Obci Sokolski, prireditelji I. zleta Zveze slovanskega Sokolstva.

Sprožilo se je vprašanje, kje naj bi se priredil I. 1917. II. zlet Z. S. S. Br. Zivanović želi, da bi se vršil v Belgradu. Brat Mazura pa je predlagal, v imenu hrvaške zveze Zagreb, ker bodo ondi slavili I. 1917. petdesetletni jubilej in

odkrili spomenik hrvaškemu domoljubu biskupu Strossmayerju. Sklenili so, naj se obe zvezi, hrvaška in srbska, med seboj domenita o II. zletu Z. S. S.

Brat starosta je nato s prirščnimi besedami zaključil sejo.

Po „Věstniku Sokolskem“.

Vestnik slovenskega Sokolstva.

Slovenska sokolska zveza.

Bratje vaditelji, pozor! Pri zletnih prostih vajah članov popravite besedilo in razlago III. vaje in razlago V. vaje („Slovenski Sokol“ 11. in 12. šte. iz I. 1911.) takole:

Pri tretji vaji se mora besedilo od 2. b) dalje do 2. d) glasiti:

b) a) („dve“:) drža,

β) (do „in“:) drža,

c) z) („tri“; začetni na „in“:) s poldrugim obratom v d. (na prstih obeh nog) v stojo skrižno z d. spredaj — z d. priročiti (palec spredaj) z l. drža, **in spojeno**: umik z l. nazaj, neznamen predklon — predročiti z d., mahiniti z l. naprej (v predročenje, hrbta zgor.),

β) drža,

d) z) in β) („štiri“:) drža.

Sedanjo opombo k 2. c) nadomestite z naslednjo:

„K 2. b) — 2. d). Drža v položaju, doseženem pri 2. a) (na „e—“) traja med „—na“ in med „dve“ do „in“. Točno na „in“ začetni obrat (2. c) z). Desna roka takoj v začetku obrata priroči in vztraja v tem položaju (palec spredaj) do konca obrata. Obrat traja skoro do „tri“, zato na koncu obrata ne postajaj, temveč takoj izvedi umik in predroči dokaj hitro, tako da si točno na „tri“ v umiku in predročanju. Pri umiku leva noga docela iztegnjena, oprta s prsti ob tla, trup neznatno nagnjen naprej. Leva roka se ob začetku umika iztegne v neznatno zaročenje (hrbet spredaj) in nato brez postanka v zaročenju hitro in vzporedno z d. dvigne v predročenje, obenem ko doseže l. noga končni položaj; desna roka se takoj v začetku giba iz priročnja v predročenje zasuka v hrbtni položaj.“

Gibi so isti, kakor so navedeni v 11. in 12. številki lanskega letnika, pomotno naveden je bil le čas izvedbe.

Pri peti vaji nadomestite prvi stavek opombe k 2. b) β) in c) z naslednjim stavkom:

„Ves gib β) izvedi hitro, gibčno in spojeno: poskoči ali pravzaprav porini se z nogama (skoro drsaje po tleh) v vzporo čepno (koleni skupaj) in sicer tako, da prideš s stopalom za znamenje, v razdaljo 25 cm od njega (doseženo nekako tedaj, kadar sta kolena pri večjih telovadnih znotraj rok, ne da bi moleli med njima naprej, pri manjših pa primerno bolj ali manj zadaj za rokama) in se hkratu, ko dojdeta stopali na to mesto, hitro dvigni v spetno stojo, z rokama pa priroči.“

V spetno stojo je torej priti na mesto, oddaljeno 25 cm od znamenja in ne na znamenje samo! Treba je to, da po izpadu (2. c) pri 3. a) z) lepše moreš izvesti izstopno stojo z d. naprej s topotom in da ob tem s stopalom laže prideš na znamenje pred seboj.

Zvezni tečaj za izobrazbo vaditeljev. Tehnični odsek S. S. Z. je priredil od 25. avgusta do 8. septembra 1912. tečaj za izobrazbo sokolskih vaditeljev. Namen mu je bil, udeležnike izuriti v redovnih in v prostih vajah praktično kolikor mogoče temeljito, v drugih strokah in v teoriji pa jim podati toliko pouka, kolikor to dopušča kratki čas 14 dni. Pouk je trajal po 10, včasih tudi 11 ur na dan. Redovnim vajam, prostim vajam in boksu je bilo odločenih po 5 ur na dan, včasih tudi več; vajam na orodju in z orodjem po 2 do 3 ure na dan; ostali čas je bil odmenjen predavanjem o teh predmetih: o vadbenem sestavu in metodi; o zgodovini češkega, slovenskega Sokolstva in Sokolstva v drugih slovanskih narodih; o telovadbi pri neslovanskih narodih; o telovadbi pri starih Grkih; o sokolski misli in sokolski vzgoji; o sokolski organizaciji, sokolski statistiki; o nauku o nagovoru; o tekmovalnem redu S. S. Z.; o anatomiji in o prvi pomoči pri nezgodah. Tečaj je vodil br. dr. V. Murnik, razen njega so poučevali bratje B. Drenik, T. Burgstaller, St. Vidmar, A. Poženel in Fr. Štrukelj, medicinske predmete br. dr. Oražen. Tečaja se je udeležilo 42 bratov iz 33 društev. Do konca jih je vztrajalo 36. V nedeljo, dne 8. sept. se je vršila tekma v zletnih prostih vajah v vseh 5 sestavih ter imela vkljub namenoma kar najstrožji presoji jako lep uspeh. Ker so imeli nekateri bratje odpotovati že v soboto zvečer ali v nedeljo jutraj, se je udeležilo tekme le 30 bratov. Najboljši uspeh je dosegel br. Fran Miklavc (Trst): 50 točk (100%), za njim br. Valentin Appe (Novo mesto): 49,5 točk (99%), brata Fran Gruden (Trst) in Vladko Požar (Verdela) pa po 49 točk (98%). Drugi so dosegli: eden: 48,5, eden: 48, štirje: 47,5, štirje: 45, dva: 44,5, eden: 43,5, dva: 41,5, eden: 41, štirje 39, po eden: 38,5, 38, 37,5, 34, 33 in 27,5 točk. Po razglasitvi uspehov tekme in po vzbudnih govorih bratov načelnika in staroste S. S. Z. so se bratje prirščno poslovili od svojih učiteljev. Pokazali so v tečaju izredno vztrajnost. Naj bi jim ne omahovala tudi ne v prihodnje, naj bi se vztrajno na temelju, pridobljenem v tečaju, izobraževali dalje pa svoje znanje s pridom uveljavili v svojih društvih.

Iz sej tehničnega odseka S. S. Z. Seja dne 11. julija je veljala poglavito zletu na Bledu. — Za III. zlet v Ljubljani treba čim prej določiti spored vsaj v glavnih potezah. — Br. dr. Pestotnik priporoča posredovanje zveznega predsedstva pri deželni vladi radi rabe šolskih telovadnic po sokolskih društvih ter radi pospešitve rešitve vprašanja o telovadbi šolskega naraščaja.

Iz seje dne 25. julija 1912: Določijo se še nekatere podrobnosti za zlet na Bledu. Br. načelnik daje nato na razpravo vprašanje, kako naj nastopi na zletu naraščaj. Priporoča skupine v majhnih oddelkih, zaključenih v posameznih društvih. Razmotrivajo se še razni drugi predlogi ter sprejme naposled predlog br. Burgstallerja, naj se predlagajo zveznemu vaditeljskemu zboru skupine po 6 dečkov v eni vrsti na način, kakor na zletu Ljubljanske župe na Vihniki, ter dodatni predlog br. načelnika, naj pri zadnji skupini izvajajo naraščaj obeh ljubljanskih žup z dečki iz društev s katerimi je mogoče izvesti pred zletom več skupnih izkušenj, veliko in primerno višjo skupino zase, dočim druge župe, oziroma društva hkratu ponove predzadnjo skupino v 6 članskih vrstah. Sprejmo nadalje predloge brata načelnika glede drugih točk javne telovadbe (glej poročilo o seji vad. zbora). — Na predlog br. dr. Pestotnika sklene tehnični odsek, naj bi se uvedel za naraščaj od 14. do 18. leta kraj po vzorcu praškega Sokola. Naročiti je vzorce s Češkega. — Na načelnikov predlog se sklene prirediti tečaj za izobrazbo vaditeljev, ki se mu bo zlasti ozirati na pripravo za zlet. — Redne seje tehničnega odseka bodo vsak drugi četrtek.

Iz seje dne 8. avgusta 1912. Br. načelnik poroča o razdelitvi učne tvarine v tečaju za izobrazbo vaditeljev. Na predlog br. Vidmarja se določijo za skupine naraščaja na III. zletu dve po br. Burgstallerju sestavljeni skupini, ki ji je izvajal naraščaj ljubljanskega Sokola na Vrhniki. Srednji del tretje, končne skupine, ki ga bo izvajati naraščaju iz obeh ljubljanskih žup, je še sestaviti.

Iz seje zveznega vaditeljskega zbora dne 28. julija 1912. Zastopane vse župe izvemši opravičeno celjsko. I. Tretji zlet v Ljubljani l. 1913. Br. načelnik poroča o dosedanem zveznem delu za zlet splošno ter o poglobitnih točkah sporeda zletnih javnih telovadb. Javne telovadbe naj bi bile tri: v petek (praznik) 15., v soboto 16. in v nedeljo 17. avgusta. Nameravane so na dirkališču, prirejenem za telovadišče (zletišče). 1. Proste vaje članstva. Telovadišče se uredi za 1000 do 1200 telovadcev prostih vaj. Izvajale naj bi se trikrat. Dvakrat naj bi nastopili samo slovenski telovadci, enkrat pa od vsake navzočne narodnosti primerno število telovadcev. Ker bo prostora kvečemu za 1200 telovadcev, pripade na vsako narodnost razmeroma manjše število; na ta dan naj sodelujejo tudi Slovenci s primernim številom, tako da bi bile zastopane vse narodnosti, eventualno po enakem številu. K omejitvi na največ 1200 silil zlasti ozir na to, da bi pridobitev in prireditve kakega večjega prostora povzročala mnogo več stroškov, ki jih sedaj še ne zmoremo. Toda tudi 1200 telovadcev je število, kakor jih Ljubljana še ni videla, skoro še enkrat tolikšno, kakor ob II. zletu l. 1904 (640: 365 čeških, 215 slovenskih in 60 hrvaških). 2. Telovadni plesi članic. Članice naj bi nastopile istotako s prostimi vajami ali s telovadnimi plesi, kakor so začeli imenovati te vrste vaje. Nastopile naj bi dvakrat. 3. Skupine naraščaja. Naraščaj naj bi nastopil s skupinami v vrstah po 6 in 6 dečkov skupaj. Izvedel bi tri skupine. Prvi dve naj izvrši najpoprej zapored več enakih oddelkov, obsegajočih primerno število 6 članskih vrst (ene župe ali dveh žup skupaj), hkratu izvajajočih enake skupine, naposled isto skupino vsi oddelki obenem. Pri tretji skupini ponove stranski oddelki vsi hkratu drugo skupino, naraščaj iz obeh ljubljanskih žup (društev, katerim bi bila mogoča skupna vadba) pa v sredi veliko in višjo skupino (eventualno z lestvicami). 4. Hkratne vaje in

skupine na več orodjih. Četrta skupna zvezna točka naj bi bile skupine in če le mogoče tudi hkratne vaje na kolikor mogoče velikem številu orodja. Izvajali bi jih izbrani telovadci iz vseh žup. Določiti pa je še orodje. V poštev pridejo ali same bradlje ali pa bradlje, mešane s konji (event. mizami). Zoper mešano orodje govori, da je želeti ne samo nastopa s skupinami, temveč tudi hkratnih, na vsem orodju enakih vaj. Na samih bradljah so lepo izvedne tako hkratne vaje kakor skupine. Zoper same bradlje pa se more ugovarjati, da smo že večkrat nastopili na njih. Ali prav to pa v gotovem oziru govori tudi zanje: nekako specializirani smo že v teh vajah in skupinah, lep nastop bi bil zato lažje dosežen, ne glede na to, da ima zlet podati račun o delu in napredku v zadnji dobi, ter na to, da bi na zletu nastopili na mnogo večjem številu bradelj nego kdaj doslej. Za same bradlje bi bilo priporočati naslednji način. Bradlje bi se postavile v oddelkih po 3 ali 4 skupaj, med seboj v razdalji kakih 2-5 m, oddelki pa med seboj, to je krajne bradlje enega oddelka od krajnih bradelj drugega oddaljene primerno bolj (4 ali 5 m). Izvedla naj bi se ena hkratna sestava ter dve skupini. Sestava bi se najprej zapored izvajala po posameznih oddelkih (po 3-4 najboljši telovadci ene ali dveh žup hkratu na 3 ali 4 bradljah), nato ista sestava v vseh oddelkih (na vseh bradljah) hkratu. Sestavo bi telovadili samo najboljši telovadci; stali bi na prvem mestu pred bradljami. Sledila bi prva skupina najprej po oddelkih, nato hkratu na vseh bradljah. Zaključila bi nastop druga skupina; izvedli bi jo takoj vsi telovadci na vseh bradljah hkratu. Sodelovati morejo samo telovadci, ki znajo stojo (težno) docela gotovo. 5. Telovadba vrst na orodju. Nastopile naj bi izbrane vrste članstva na čim raznovrstnejšem orodju. Na orodju naj bi posebej nastopil tudi naraščaj, event. posebej tudi žene. 6. Posebne točke posameznih žup. Glede članov naj bi bil ta nastop obvezen za vsako župo; župe bi nastopile vse hkratu ali pa v dveh oddelkih po 4 in 4. Priporočati pa je, da nastopijo župe tudi s posebnimi točkami članic in s posebnimi točkami naraščaja. Dobro došli so seve tudi skupni nastopi moštva, ženstva in naraščaja. Župam bi bilo čim preje priglasiti svoje posebne točke. 7. Telovadba gostov. Sokolske zveze drugih slovanskih narodov naj bi naprosili, da nastopijo s posebnimi točkami. Dan in razpored posameznih slovenskih točk in točk gostov se bo mogel seve določiti šele pozneje. — Zvezni vaditeljski zbor sprejme to poročilo in njegove predloge. Glede hkratnih vaj in skupin se odloči za same bradlje na priporočani način. Za članice sprejme proste vaje, sestavljene po br. načelniku. Vaje in skupine za bradlje ter skupine za naraščaj še sestavi tehnični odsek in ga čim prej objavi ali doloži župam. Br. Ambrožič priglašja za Tržaško župo poseben nastop naraščaja. Br. Sajovic želi, da bi se za moške in ženske proste vaje čim prej objavile slike. Brat Kranjc priporoča, da bi se, če le mogoče do konca leta izdala vsa tehnična navodila za zlet. Sprejme se nadaljnji njegov predlog, da je župam do konca leta predložiti tehničnemu odseku posebne točke. Sklene se po predlogu br. dr. Pestotnika uvesti za naraščaj od 14. do 18. leta kraj po vzorcu praškega Sokola. Vzorce naj bi naročili s Češkega. Istotako naj bi br. Erben naprosili za vzorec ženskega kroja, kakor so ga imele telovadke na dveh bradljah v Pragi in ki je bil videti jako praktičen. Do končne rešitve tega vprašanja naj bi si telovadke ne napravljale novih oblek po starem vzorcu. Vse župe morajo svoje župne zlete

privediti drugo leto pred III. vsesokolskim zletom. — II. Tečaj za izobrazbo sokolskih vaditeljev se naj priredi od 25. avgusta do 8. septembra. — III. Informativna razprava glede na blejski zlet. — Popoldne so se s člani zveznega vaditeljskega zbora predelale zletne proste vaje za člane.

Ildrijska sokolska župa.

II. sokolski dan Ildrijske župe, združen z otvoritvijo „Sokolskega doma“ v Ilirski Bistrici, je bil v nedeljo, 9. junija t. l. Spored je bil prav dobro izbran. Ves dan je bil namenjen telesnemu in duševnemu ter organizatoričnemu sokolskemu delu: izkušnjam za javno telovadbo, seji odbora I. S. Ž., izprevodu, sokolskim govorom in javni telovadbi. Društva Ildrijske sokolske župe so raztresena daleč po Notranjskem. Nobene prave zveze nimajo z železnico, zato je bil tudi skupen prihod teh društev v Ilirsko Bistrico težko izvedljiv in je bilo število telovadcev kakor tudi članov v kroju manjše. Ob desetih dopoldne so se pričele v „Sokolskem domu“ izkušnje, ki so trajale z enournim odmorom opoldne do treh pop. Po izkušnjah so bile še redovne vaje za vse Sokole v kroju; potem je odkorakal izprevod na kolodvor, da sprejme brate hrvaške in srbske Sokole ter druge goste, ki so se pripeljali s posebnim vlakom z Reke. Ob treh popoldne so naznanili strelji iz topičev, da se bliža dolg vlak z nepregledno množico izletnikov. Sokolom društev iz Zrinsko-Frankopanske in Vitezovičeve župe se je pridružilo še nad 1000 drugih izletnikov, baje stalnih obiskovalcev sokolskih prireditev in odkritosrčnih prijateljev Sokolstva. Starosta I. S. Ž. brat Gangl jih je pozdravil imenoma svoje župe z izbranimi besedami, ki so navdušile vse navzočne. Njegovemu govoru je sledil pozdrav domačega župana gosp. Hodnika. Obema govornikoma se zahvalita za presrečen sprejem in pozdrav starosta Vitezovičeve župe: brat dr. Pošćić in starosta Zrinsko-Frankopanske župe br. Ilučić. Vsi govori so bili sprejeti z navdušenimi klici „Na zdar! in „Zdravo!“ Po sprejemu so se pridružili hrvaški in srbski Sokoli slovenskim. Spredaj so bili Srbi in Hrvati (65) s svojo dobro fanfaro, za njimi pa Slovenci (97) s sokolsko godbo iz Herpelj. Navzočna sta bila tudi člana predsedstva S. S. Z., starosta brat dr. Oražen in član zveznega teh. odseka, brat Kostnapfel. Sprevod se je začel pomikati v prijazni starodavni trg Ilirsko Bistrico. Raz hiše zavednih Slovencev in prijateljev Sokolstva so plapolale slovenske in hrvaške trobojnice. Vso pot je občinstvo navdušeno pozdravljalo Sokole in jih spremilo do „Sokolskega doma“, da prisostvuje slavnostni otvoritvi. Govorniki in zastavonoše so se postavili na stopnišče Sokolskega doma, drugo Sokolstvo je naredilo stik pred njim. Starosta Ilirsko-Bistriškega Sokola, zaslužni brat Samsa je otvoril dom in s primernim nagovorom izročil bratu načelniku ključ nove stavbe. Ob tem slovesnem trenutku so govorili: brat dr. Oražen, starosta S. S. Z., brat Gangl, starosta I. S. Ž., brat dr. Pošćić, starosta hrv. župe Vitezovičeve in brat dr. Pehany, podstarosta Sokola na Sušaku. Vsi govori so našli navdušen odmev v Sokolstvu in tisočglavi množici. Nato je igrala sokolska godba iz Herpelj himno „Hej Slovani“ in Sokoli so jo peli. S tem je bila končana slovesna otvoritev „Sokolskega doma“.

Idealni veselilni prostor, kjer je bil zagrajen tudi prostor za telovadbo, je bil napolnjen že ob 4. popoldne, ko se je imela pričeti telovadba, pa se je zakasnila za 1 uro. Prva točka telovadbe so bile praške proste vaje. Izvajalo jih je 34 slovenskih in 22 hrvaških telovadcev. 12 telovadk

I. S. Ž. je izvajalo 5 praških ženskih prostih vaj. Za temi je bila orodna telovadba. Najprej sta nastopili 2 hrvaški vrsti in sicer vrsta Sokola na Sušaku na drogu in vrsta Opatijskega Sokola na bradlji. Slovenskih vrst na orodju je bilo 5, in sicer so nastopile: Cerknica na drogu, Ildrija na konju na šir z ročaji, Ilirska Bistrica na bradlji in konju brez ročajev ter Žiri na bradlji. Po orodni telovadbi je izvajalo 12 hrvaških telovadcev 4 vaje z vesli, ki so nastopili ž njimi hrvaški Sokoli tudi v Pragi. Za zaključek telovadbe je izvajalo 8 telovadcev I. S. Ž. 5 prostih vaj za III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani l. 1913. Javni telovadbi je prisostvovalo nad 1500 ljudi, ki so z zanimanjem sledili vajam in s ploskanjem izražali svojo pohvalo, ki je pa za proste vaje niso zaslužili vsi telovadci. Vidna je bila neenakost v vadbi hrvaških in slovenskih telovadcev pri praških prostih vajah. Telovadba bi bila pridobila mnogo, ako bi nastopili samo tisti telovadci, ki so znali vaje res dobro in pravilno. Pohvalno moramo omeniti sestre telovadke, ki so 4 praške ženske proste vaje izvajale nad vse pričakovanje dobro. Žal, da ni šla tudi 5. vaja tako. Kritje med izvajanjem, kakor tudi med odmori je bilo pri telovadkah jako dobro. Pri orodni telovadbi so bile vrste dobro sestavljene in telovadci dobro pripravljani. Slovenci kakor Hrvatje so pokazali, da se pripravljajo za slovensko tekmo v Pragi, zakaj izvajali so večidel tekmovalne vaje, srednji telovadci vaje nižjega, boljši vaje višjega oddelka. Posamezniki so pa dodali kako vrhunško vajo in so z nje dobro izvedbo še povečali dobri vtis javne telovadbe. Hrvatje so pokazali z vajami z vesli nekaj novega. Proste vaje za slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani l. 1913. so izvajali telovadci dobro in skladno. Žal da jih je bilo samo 8. Po telovadbi se je razvila na veselilnem prostoru prav lepa domača zabava s petjem, srečkanjem itd. Donesla je društvu gotovo izdaten dobiček.

V znamenju dela je Ilirsko-Bistriški Sokol otvoril svojo stavbo in I. S. Ž., ki se je z delom udeležila tega slavja, je upravičeno imenovala ta dan sokolski dan! Na zdar!

A. K.

Tretji zlet Ildrijske sokolske župe bo prihodnje leto v Postojni, in sicer dne 6. julija.

Ljubljanska sokolska župa.

10letnica šišenskega Sokola in zlet Ljubljanske sokolske župe v Šiški dne 4. avgusta t. l. Desetletje sokolskega društva, ki hoče zasnovati dober temelj za uveljavljanje velikanske sokolske ideje, ni taka doba, da bi se moglo ž njo društvo že ponašati, zlasti ne na izredno slovesen način. Zavedajoč se tega, je priredil šišenski Sokol slavje v skromnem okvirju, da se povesei dejstva, da je s požrtvovalnim in resnim sokolskim delom pridobil društvu ugled in spoštovanje. Najbolj je uvaževal sokolski naraščaj: vzgajal in vzgojil ga je tako, da so starši teh nadebudnih bratcev, postali največji prijatelji Sokolstva, opazivši na njih lep uspeh sokolske telovadbe tudi v nrvstvenem in duševnem oziru. Šišenski Sokol je pa, ponosen na take uspehe, rad javno nastopal s svojim dobro vzgojenim naraščajem. Živo se še spominjamo sokolskih priredb, ki jih je ta naraščaj naravnost povzdignil s svojim lepim sodelovanjem in bil v zgled tistim društvom, ki takrat še niso uvaževala naraščaja. Ob razvitju prapora šišenskega Sokola l. 1907. je nastopilo pri javni telovadbi 76 dečkov, ki so izvajali 4 vaje s praporci po godbi in več skupin. Kako so jim žarele oči od navdušenja in kako so se njih staršem smehljale ustnice od zadovoljstva in veselja! Leta 1909, ob II. zletu tedaj se snujoče

Ljubljanske sokolske župe na Vrhniki, kjer je nastopil pri telovadbi ves župni naraščaj, je zopet šišenski sokolski naraščaj v velikem številu sodeloval pri vajah s praporci. Naslednjega leta 1910. je na župnem zletu v Ljubljani na dirkališču, naraščaj šišenskega Sokola nastopil s prostimi vajami in jih izvajal brez godbe in štetja jako lepo. Tudi člansko telovadbo je šišenski Sokol marljivo gojil, toda po številu ne tako uspešno. Temu so bile krive notranje krize. Vendar je šišenski Sokol vedno razpolagal sicer z majhnim številom, pa z dobrimi telovadci, ki so pri tekmovalnih telovadbah kakor v Ljubljani, v Zagrebu in tudi v Pragi častno rešili svojo nalogo. Društvo se je zavedalo svojih dolžnosti in jih izpolnjevalo, kolikor mu je bilo mogoče. Na predvečer dne 3. avgusta je imelo društvo slavnostni občni zbor pri bratu Burji. Ker je bil starosta brat Zakotnik nujno zadržan, je otvoril občni zbor društveni podstarosta brat Cimerman s primernim nagovorom in pozdravil zborovalce in zastopnike S. S. Z. in L. S. Ž. Nato je dal besedo bratu Režku, ki je podrobneje in v obširnem govoru orisal kratko, pa dostikrat burno zgodovino šišenskega Sokola. Brat dr. Kokalj, starosta L. S. Ž. in brat Kajzelj, zastopnik S. S. Z. sta društvu čestitala v imenu župe in zveze. Občni zbor je izrekel soglasno zahvalo za požrtvovalno večletno delovanje v društvu bivšima načelnikoma bratoma Boltavzarju in Kostnapflu ter soglasno izvolil za častna člana brata starosta Zakotnika, ki načeljuje društvu že izza ustanovitve, in bratu Dreniku st., ki se je mnogo trudil in pripomogel, da se je društvo ustanovilo ter je bil ves čas društvu v pomoč. Oglašila sta se k besedi še brata Drenik ml. in Kostnapfel, izražala veselje zaradi uspehov in želela društvu, da bi tudi vnaprej uspešno nadaljevalo to dobro započeto delo sokolsko.

Drugi dan se je smehljalo jasno nebo, kakor bi hotelo samo oznanjati, da se vrši danes ob desetletnici šišenskega Sokola III. zlet Ljubljanske sokolske župe. Šiška je pa to naznanjala slavnostno oblečena; skoro raz vsako hišo so plapolale slovenske trobojnice. Telovadci so se zbrali v telovadnici ljubljanskega Sokola v Narodnem domu, da prebijejo izkušnje za proste vaje. K javnemu nastopu so smeli samo telovadci, ki so se udeležili preizkušnji in so pokazali, da so za javen nastop dovolj izvežbani in zanesljivi. Preizkušnje so bile obenem prava šola za te proste vaje, zakaj brat načelnik je vse podrobno razložil in vadil; trajale so do 3/4 1. popoldne. – Proti 2. popoldne so se zbrali Sokoli Ljubljanske sokolske župe in Sokoli - gostje na vrtu Narodnega doma. Uvrščeni v zборе v predelkih so odkorali ob 2. popoldne s konjico, broječo 14 Sokolov konjenikov, v Šiško. Na cesti pred pivovarno sprejme izprevod šišenski Sokol s Slovensko Filharmonijo. V imenu šišenskega Sokola pozdravi Sokole brat Cimerman. Zahvali se mu za presrčni sprejem v navdušenem govoru starosta L. S. Ž. brat dr. Kokalj. Godba in šišenski Sokol se pridružita izprevodu in vsi odkorakajo do občinske hiše. Tu pozdravi v imenu šišenske občine Sokole tamošnji župan in predsednik društva za zgradbo sokolskega doma v Šiški, brat Seidl. V imenu narodnega ženstva govori prisrčne besede gospa Cimermanova in pripne trak na zastavo šišenskega Sokola. Gospodične okrase sokolske zastave z vencu. Brat dr. Kokalj se zahvali za ta presrčni sprejem. Izprevod nadaljuje svojo pot ob velikem navdušenju narodnega občinstva. Narodno ženstvo je obsipalo Sokole s svežim cvetjem. V izprevodu je korakalo 205 Sokolov. Častno je bila zastopana tudi župa Ljubljana I. in Gorenjska

sokolska župa. Na telovadišču na Reininghausovem vrtu se je izprevod ustavil in razšel. Pred javno telovadbo so ponavljali skupno preizkušnjo za proste vaje, ki je bila potrebna spričo neprimerno slabih tal. Dobro telovadišče je glavna reč župnega zleta! Javna telovadba se je pričela ob 3/4 na 5. popoldne in je obsegala te točke: 1. proste vaje članov za III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani 1. 1913.; 2. proste vaje članic za III. zlet; 3. telovadba na orodju; 4. skupine naraščaja „Sokola“ v Ljubljani; 5. telovadbo na drogu tekmovalne vrste „Sokola“ v Ljubljani pri tekmi v višjem oddelku v Pragi; 6. hkratne vaje in skupine na treh bradljah. 61 telovadcev je izvajalo vseh 5 prostih vaj; šle so kakor glede na skladnost, tako tudi glede na pravilnost tako dobro, da smo se v resnici čudili toliki izurjenosti. Želeti pa bi bilo več udeležbe iz nekaterih društev. Eno celo ni poslalo nobenega telovadca. Najbolje so uspele prve tri proste vaje. Ta nastop je pokazal zopet, kako neobhodno potrebne so preizkušnje; brez njih ne bi dosegli takega uspeha! Ženske proste vaje je izvajalo 12 članic ljublj. Sokola naravnost dovršeno. Pri orodni telovadbi so nastopile 3 vrste ljubljanskega Sokola na bradlji, mizi in kozi in ena vrhniškega Sokola na bradlji. Kje so ostali telovadci za orodje drugih društev L. S. Ž.? Župa ima sicer več jako mladih društev, druga pa bi bila pač lahko postavila vsako po eno vrsto. Zlasti ne smejo razna dela pred javno telovadbo in med njo preprečati telovadcem nastopa, kakor je to bilo pri šišenskem Sokolu. Kje so drugi člani, da bi odvezli taka dela telovadcem, odločenim za nastop? Pri tej orodni telovadbi je pokazal ljubljanski Sokol, da ima izvrstne telovadce, zmožne za najvišje tekme. 24 dečkov naraščaja ljubljanskega Sokola je lepo, sveže in gibčno izvedlo pet lepo sestavljenih skupin pod vodstvom br. Burgstalerja. Na drogu je nastopila tekmovalna vrsta ljubljanskega Sokola, ki je dosegla pri praški tekmi v višjem oddelku IV. mesto. Naravno, da so imeli strokovnjaki in občinstvo pri tej telovadbi pravi užitek. Občinstvo se ni moglo načuditi težkim kombinacijam vrhunskih vaj; očaral ga je posebno tretji zmagovalc v praški tekmi za prvenstvo brat K. Fux, pravi mojster telovadbe. Župni starosta in načelnik sta njemu in vsem telovadcem te vrste ob navdušenem ploskanju občinstva poklonila vence. Telovadbo so zaključile hkratne vaje in skupine na treh bradljah. Vemo, da so pri takih vajah najboljše moči, ki čutijo, slišijo in vidijo drug drugega med izvajanjem. Toda vzlic temu nismo mislili, da se da vsa ta obsežna točka težkih sestav hkratnih vaj in skupin izvesti brez vsake hibe; to pa smo videli tukaj. Ali je bil slučaj? Ne, ni bil to le slučaj, to smemo sklepati po težki zadnji skupini, ki so jo telovadci morali na splošno zahtevo občinstva ponoviti ter jo izvedli zopet brez napake. To ni slučaj, to je popolna gotovost vsakega posameznika, ki si jo pridobi le oni, ki do skrajnosti upoštevata nasvete dobrega vodstva.

Po javni telovadbi se je vršila veselica. Sodeloval je pevski zbor šišenske Čitalnice in Slov. Filharmonija. Razvila se je lepa sokolska zabava. Jedila in okrepcila je imelo društvo v svoji režiji in gospodične so pridno prodajale cvetke, zatorej je najbrže preostal šišenskemu Sokolu lep dobiček. Preverjeni o moralnem in gmotnem uspehu L. S. Ž., in šišenskega Sokola smo se vračali z desetletnice šišenskega Sokola in z III. zleta Ljubljanske sokolske župe. Na zdar!

A. K.

Glasovi članstva.

Pod tem naslovom bomo prinašali krajše sestavke bratov Sokolov o tem in onem važnem vprašanju, o katerem bi bilo želeli razprave, pretresanja v njih povedanih nazorov, izraženih želj ali stavljenih predlogov. Take razprave utegonej donesti mnogotero korist, vsaj to, da se kolikor mogoče razbistrijo pojmi. Želimo, da se bratje iz čim številnejših društev oglasite k tem razpravam. Zato pa prosimo, da kakor v sestavkih in prvotnih predlogih, tako tudi v razpravah zastopate svoje mnenje kolikor mogoče kratko in jedrnat.

* * *

Br. Fr. Jamšek: Nekoliko premišljevanja k petdesetletnici slovenskega Sokolstva. Sokolski koledar mi je bil vedno drag prijatelj. Leto za letom se ga vzradostim, ko mi ga prinese poštni sel; in prvo, kar pogledam — je statistika Sokolstva. Zopet napredek! Število društev je zopet poskočilo, omahnilo ni nobeno. Posebno žilava so naša društva, in čim težavnejše so razmere, v katerih žive, tem glasneje dokumentirajo svojo eksistenco. Bratje, to je tako vesel pojav, da moramo verovati v zmago Sokolstva!

Osrednje vodstvo našega Sokolstva kaže proti temu pojavu previdno rezerviranost. Tudi ne brez vzroka! Skrbi ga, ali stoje vsa ta društva na reelni, stalni podlagi in ali jih ni morda ustvarila le hipna navdušenost? Bodo li mogla kljubovati raznim neprilikam, ki tako rade ovirajo sokolsko delo? Bodo li v resnici negovala misel in stremenje Sokolstva? Vse to so res upoštevanja vredni pomisleki, ki kažejo, da imamo na čelu preudarne, trezno misleče brate. Nikakor pa naši bratje-voditelji ne morejo zanikati dejstva, da delajo vsa naša društva ali vsaj velika večina in se že marljivo pripravljajo na petdesetletnico slovenskega Sokolstva. To dejstvo pa je zopet tako izpodbudljivo, da se morajo zgoraj navedeni pomisleki umakniti treznemu premišljevanju, kako bi bilo mogoče, naša mlada društva tako okrepiti, da bi stala trdno; kako bi se mogli v drugem polstoletju približati svojemu geslu: „Kar Slovenec, to Sokol“; po kateri poti dospemo do ustanovitve vzornih društev v ogroženih krajih in zlasti na meji? Naši šolski družbi mora priskočiti Sokol na pomoč! Šoli odraslo mladino mora sprejeti Sokol med svoje vrste, če hočemo, da bosta od Ciril-Methodove družbe izdani denar in od narodnih učiteljev započeto delo plodonosna.

In zato, dragi bratje, zanesimo se na sokolsko energijo ter si začrtajmo pot za drugo petdesetletje.

Res, ogromen je napredek, ki ga moremo beležiti konec prvega polstoletja; velikansko je moralo biti delo, ki so ga vrli bratje dovršili v tem času! Telovadni jezik je dovršen, strokovno slovstvo se množi in že se vrača naše Sokolstvo s svetovnih tekm venčano z lavorikami. Iz male čete Južnega Sokola je vzrasla slovenska divizija, broječa blizu 10.000 bratov, organizirana po zvezi, po župah, okrožjih in društvih. To pravzaprav ni več divizija, ampak voj „en

cadre“. Prihodnje polstoletje nam mora napolniti ta okvir. „Kar Slovenec, to Sokol!“ — to nam bodi bodoči cilj!

In kako ga dosežemo? Glavna ovira sokolskemu napredku so pomankljive telovadnice. V večjih krajih se že še dobi za drag denar dvorana v najem, ali zunaj na deželi morajo bratje telovaditi pod kozelcih, gostilniških sobah, kleteh, da, celo v bivših ječah. Kako srečni bi bili, ako bi jim postavili priprosto telovadnico. Za 10.000 kron se more sezidati kakih 120 m² velika soba z galerijo, pod njo oblačilnica in društvena soba. In to bi zadostovalo mnogokje. Sokol bi lahko vršil svoje delo in tudi Ciril-Methodova podružnica in druga narodna društva bi imela prostora za veselice. Kolikega pomena bi bili taki fori v Borovljah, Celovcu, Št. Lovrencu, Rušah, Kočevju, Korminu itd. Društvo pa, ki bi si hotelo ustvariti kaj večjega, bi pač moralo samo pokriti diferenco.

Sedaj razmotrivajmo, kako dobimo potrebnega denarja? Slovenska sok. zveza ustanovi „Sokolski stavbni sklad“, čigar dohodki so pod kontrolo vseh župnih odborov in ki se smejo uporabljati le za stavbo telovadnic. Ta sklad bi moral imeti poseben statut, odobren po občnem zboru S. S. Z.

V jubilejnem letu slov. Sokolstva razpiši S. S. Z. po vseh slovanskih listih subkripcijo na 1000 kamenov à 100 K. Najšibkejša, pa najbolj izpostavljena veja slovanske lipe, pač smemo apelirati na bogatejše slovanske narode. Posamezna društva opozori S. S. Z., naj nabirajo kamene pri imovitejših Slovencih in denarnih zavodih. Za Veliko noč se razpiši I. sokolska zbirka. Nabiralne pole naj romajo potoma žup v vse slovanske kraje. Za vsesokolskega zleta v Ljubljani se priredi cvetlični dan; njegov dobiček pripade omenjenemu skladu. Tudi na župnih zletih se naj po možnosti uprizarjajo slične prireditve. Sokolska društva, ki prejmejo podporo za stavbo telovadnice, se zavežejo, prispevati vsako leto gotovo vsoto, n. pr. 100 kron v stavbni sklad. Razglednice, slike, brošure, znaki, srečolovi, bloki, zavarovanja, veselice, efektna loterija itd. so tudi upoštevanja vredna sredstva v dosegu stavljenega cilja.

Sokolska organizacija je tako solidna, da prenese tako obremenitev. Pa tudi Ciril-Methodovo družbo se naj naprosi, da postavi pri vseh svojih šolah telovadnice ter jih prepušča tudi Sokolstvu v uporabo, kakor ono rado odpira svoje hrame vsem narodnim društvom. Vsaka nova Ciril-Methodova šola bodi obenem gnezdo mlademu Sokolu, potem bo lepše ob naših mejah!

Razmotrivajte te moje misli in ako se uverite, da so izvedne, potem z znano sokolsko vztrajnostjo in energijo na sveto delo za domovino! Kaka velika radost, kako neizmerno zadoščenje bi polnilo naša srca, ako bi doživeli oni veliki dan, ko bo korakal po beli Ljubljani — slovenski sokolski voj. Mogoče ga kdo izmed nas učka že starček. Pa ako ga hoče učkati, potem je potreba na delo in sicer takoj! Bratje naprej in sreča junaška!

Rajhenburg, 28. maja 1912.

Slavnostni vestnik

III. slovenskega vsesokolskega zleta v Ljubljani I. 1913.

Vsesokolski zleti.

Vsesokolski zlet je največja in najvažnejša prireditve sokolske organizacije. Vsesokolski zleti se prirejajo v razdobju nekaterih let. V velikem

skupnem nastopu vsega Sokolstva dotičnega slovanskega naroda naj pokažejo, koliko je to Sokolstvo napredovalo po številu, pa tudi, koliko je v tem času napredovalo v svojem važnem

delu. Vse svoje moči ima zbrati ob vsesokolskih zletih Sokolstvo, da poda svojemu narodu čim lepši račun. Vsakega društva mora biti vsa skrb, udeležiti se vsesokolskega zleta s kar največjim številom kar najbolje pripravljene moštva: na veliki dan, ko ima z vsemi drugimi društvi vred podajati račun, se ne sme izkazati kot veneča ali celo čisto suha veja na velikem sokolskem drevesu.]

Mogočne manifestacije sokolske misli so postali vsesokolski zleti v slovanskih narodih. V grandioznih prizorih množstvenih nastopov Sokolstva kažejo veličino sokolske misli, jo kažejo na velikih uspehih, katere vodi ta misel na poprišču telesne vzgoje in obenem npravstvene, narodne in demokratske vzgoje. Saj ti mogočni nastopi velikih gmot niso možni in enotno ter harmonično izvedni, ne da bi bili sodelovalci telesno dobro izurjeni, krepki in zdravi, zmožni prenašati največji trud; — ne da bi imeli važne npravstvene in duševne vrline, kakor so vztrajnost in energija, vestnost in pazljivost, globok čut za odgovornost, zmožnost samozatajevanja, potrpežljivost in disciplina. Niso pa ti nastopi tudi ne mogoči brez globoke narodne zavesti, ljubezni in navdušenosti za narod, ki mu je posvečeno vse delo sokolsko. In naposled niso izvršni, ne da bi telovadce preveval duh demokratnosti, ki povzroča, da bratsko drug poleg drugega, čuteči se vsi enake, delujejo v toliki množini pri velikem skupnem delu pripadniki najraznovrstnejših stanov in poklicev.

Lani je bil v Zagrebu II. hrvaški vsesokolski zlet, letos je bil v Pragi VI. češki in obenem I. vseslovanski zlet, drugo leto pa bo v Ljubljani III. slovenski vsesokolski zlet, v času, ko dovrši slovensko Sokolstvo petdeseto leto svojega obstoja.

Velike, težavne in dolgotrajne so priprave za tako velikansko prireditev, kakor je vsesokolski zlet: Slovenska sokolska zveza je že začela priprave zanj.

Prve tehnične priprave. Prvi je začel delo za vsesokolski zlet **tehnični odsek S. S. Z.** Že lani proti koncu leta je sestavil **proste vaje**, najvažnejše te vaje, to merilo za splošno izvežbanost vseh telovadcev. Težke so, toda namenoma težke! Ž njimi je postavil tehnični odsek S. S. Z. slovenskim Sokolom zopet višji cilj, nego ga je bil postavil že z dokaj težkimi vajami za celjski sokolski zlet l. 1910. Sokolstvo, ki ne bi težilo vedno više in više, ne bi bilo pravo Sokolstvo. „Težko“ pa tu ni umeti tako, kakor bi se jih mogli naučiti samo izvoljeni. Naučiti se jih more vsakdo, tudi vsak začetnik. Samo daljše priprave je treba, zatorej več dela, in tega se ne sme bati noben

pravi Sokol. Več dela, zato pa tudi več uspeha, več koristi in časti Sokolstvu in narodu.

Načrt za drug telovadni spored je splošno že izdelan. Glej poročilo o seji zveznega vaditeljskega zbora v „Vestniku slovenskega Sokolstva“ v današnji številki.

Tečaj za izobrazbo vaditeljev. Da zlasti pri mlajših društvih kolikor mogoče odpravi nedostatek vaditeljev ter jih usposobi, da se morejo prav dobro izvežbati v redovnih n prostih vajah, zato je zveza priredila od 24. avgusta do 8. septembra zvezni tečaj za izobrazbo sokolskih vaditeljev. Vadili so se temeljito v imenovanih vajah, v drugih strokah pa toliko, kolikor je v 14 dneh sploh mogoče. Tečaj je bil izborno obiskan; to priča o veliki zavednosti v mnogih naših sokolskih društvih. Bilo je 42 udeležnikov iz 33 društev. Bratje tečajniki, storite vsak v svojem društvu vse, da na zletu izpolni kar najboljše svojo dolžnost! Ozirajte se pa, če treba, tudi po onih sosednjih društvih, ki niso mogla poslati nikogar v tečaj.

Tekme na zletu so predmet mnogih pretresevanj tehničnega odseka. Pričakovati je, da vaje izidejo do konec leta. Ne čakajte, bratje, nanje, da začnete šele tedaj s krepkejšo telovadbo. Redna, vedno enako intenzivna, vestna in natančna vadba, sistematična vadba v vseh strokah stvarja najboljšo podlago tekmovalcu, da, ga usposobi, da se brez velikega truda in brez vsakega pretiravanja, ki nikjer ni zdravo, poter v razmeroma kratkem času lahko temeljito pripravi za tekmo. Tudi tekme so važno merilo za presojo stanja sokolske organizacije. Naj bi bila udeležba na zletnih tekmah kar največja in tekmovalci kar najboljše pripravljeni!

Tekme v treh oddelkih? V tehničnem odseku se je sprožilo vprašanje, če ne bi kazalo, sedanjima dvema oddelkoma pridejati še tretji oddelek. Razmotriti je razen umestnosti te uvedbe še dvoje: ali se med sedanjimi višji in nižji oddelek vtakni še srednji ter tako omogoči tekmovalcem, ki so že odrasli nižjemu, pa še niso popolnoma sposobni za višjega, tekmovali v težjih vajah, nego so v nižjem oddelku; ali pa naj se oteži nižji oddelek ter ustanovi še tretji, najnižji oddelek z nekoliko lažjimi vajami od onih sedanjega nižjega oddelka, ki naj omogoči telovadcem, še ne docela sposobnim za drugi oddelek, da se morejo prej, nego sicer, začeti udeleževati tekem, ter se tako prej prično vzgajati za dobre tekmovalce in pridobivati praktičnih izkušenj pri tekmah. Eventualno bi bilo tudi pretehtati vprašanje, če naj se pusti sedanjima oddelkoma dosedanja težkost ter ustvari tretji oddelek z lažjimi vajami od vaj dosedanjega nižjega. Vprašanje reši naposled zvezni vaditeljski zbor.

Vrše se že **tudi druge priprave**, netelovadne. Takoj po praškem zletu je zvezno predsedstvo začelo organizirati delo. Ogromno delo je treba porazdeliti med mnogotere odseke. Predsedstvo je določilo te odseke ter jim natančno začrtalo delokrog. Ustanovi jih po vrsti, kakor to nanese potreba za začetek dela. Prvi so se konstituirali tajniški in časninarski odsek, finančni, stavbni in stanovanjski odsek. Tajniškemu odseku, s katerim se je združil časninarski odsek, je v vsak drug odsek poslati po enega člana, ki prevzame v dotičnem odseku vse tajniške posle; tako bo obenem tajniškemu in časninarskemu odseku dana lahka in hitra prilika za informacijo o delu v vseh oddelkih. Vrhovno vodstvo ima zvezno predsedstvo, ki skupno s predsedniki odsekov tvori slavnostni odbor; odborovih sej pa se bodo udeleževali tudi tajniki odsekov. Tako se bodo niti, izhajajoče iz predsedstva v posamezne odseke, stekale zopet k predsedstvu,

oziroma k slavnostnemu odboru, in tu združevale. Tako bo omogočeno enotno ter smotreno delo in vodstvo.

Čas zleta: Zveznemu odboru je sklenilo predsedstvo predlagati, da se zlet vrši tri dni: **15., 16. in 17. avgusta 1. 1913.**

Zletne razglednice. Zveza izda več serij zletnih razglednic. Prva, zgodovinska serija, je že izšla. Na osmih razglednicah so naslednje slike: 1. predtelovadci (vaditelji) „Južnega Sokola“ 1. 1864; 2. članstvo „Južnega Sokola“ 1. 1866; 3. deputacija ljubljanskega Sokola v Varaždinu 1. 1874; 4. deputacija ljubljanskega Sokola na I. češkem vsesokolskem zletu v Pragi 1. 1882; 5. prvi vaditeljski zbor ljubljanskega Sokola 1. 1896; 6. dijaški vaditeljski zbor za dijaško telovadbo pod okriljem ljubljanskega Sokola 1. 1898, med njimi nekateri sedanji župni načelniki in vaditelji; 7. prvi ženski telovadni odsek (ljublanskega Sokola) ob ustanovitvi 1. 1898; 8. proste vaje članstva na II. slovenskem vsesokolskem zletu v Ljubljani 1. 1904. Razglednice se naročajo pri finančnem odseku za III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani 1. 1913. V založbi jih bodo imele tudi narodne trgovine s papirjem. Pri večjem naročilu velja naslednji popust: 100 do 200 razglednic 15%, 200 do 400 razglednic 20%, od 400 dalje 25%. Društva in zasebniki morajo poslati znesek za naročene razglednice vnaprej, trgovci jih dobe v komisijo. Posamezne razglednice se prodajajo po 10 vin. Vseh 8 razglednic v skupnem zavitku (cela zgodovinska serija) stane 60 vinarjev; pri večjem naročilu serij znaša popust le 15%. Barvne razglednice, ki jih izdeluje akademični slikar g. Vavpotič, izidejo, kadar bo razprodana I. zgodovinska serija. Zatorej, bratje, širite zletne zgodovinske razglednice!

Pozor! Kupujte samo prave zletne razglednice, ki jih je izdala Slovenska sokolska zveza, kar je razvidno iz tiska na razglednicah. Nekatere nemške židovske tvrdke nameravajo izrabiti zlet v zasebne špekulacije in so izdale sokolske razglednice, ki so po obliki in izvršitvi slabe in niso v nobeni zvezi s sokolskimi društvi ali s III. slovenskim vsesokolskim zletom. Od teh nima slovenska sokolska organizacija nobenega dobička. Kupujte in širite zatorej prave zletne razglednice!

Godba za zletne proste vaje članstva (zložil brat Stane Vidmar, zmagovalac v praški tekmi za prvenstvo Z. S. S.), prirejena za klavir, je izšla pred kratkim. Dobiva se na predplačilo ali povzetej pri „Slovenski sokolski zvezi“. Cena 1 K. V zalogi jo imata tudi tvrdki: Narodna knjigarna in L. Schwentner v Ljubljani.

Vse poštne pošiljate, tako pisma kakor denarne pošiljate je naslavljati na „Slovensko sokolsko zvezo“. Pod tem naslovom pa bodi označen odsek, ki mu je pošiljatev namenjena.

Zahvala. Br. Rajko Arce je prispeval k zletnemu skladu 200 K, br. Vaso Petričič pa 100 K. Za veliko-dušni darili jima bodi izrečena iskrena sokolska zahvala. Na zdar! Predsedstvo S. S. Z.

Iz zletnih odsekov.

Zletni častni odbor. Dne 29. septembra je imel častni odbor za III. slovenski vsesokolski zlet prvi sestanek. Za predsednika je bil soglasno izvoljen br. dr. Ivan Tavčar, župan ljubljanski, za I. podpredsednika br. Luka Svetec in za II. podpredsednika br. Peter vit. Grasselli, oba Sokola že od ustanovitve „Južnega Sokola“ v Ljubljani. Člani

častnega odbora so vsi še živeči člani „Južnega Sokola“ in člani v prvih letih ljubljanskega Sokola, in sicer bratje Arce Rajko, Drenik Fran, Hanuš Josip (Zagreb), Kajzelj Alojzij, Kobler Avgust, Kremžar Avgust, Mayer Vilko (Reka), Mulaček Fran, dr. Munda Fran, Murnik Ivan, Ravnihar Rajmund, Orel V., Petričič Vaso, Skale Pavel, Souvan Ferdinand, Steinmetz Alojzij (Banjaluka), Supančič Filip, Turk Hugo ter bratje, ki so si pridobili za Sokolstvo posebnih zaslug: Ivan Hribar, dr. Vladimir Ravnihar in dr. Drag. Treo (Gorica).

Tajniški in časnikarski odsek sta združena in imata 24 članov. Predsednik br. Bogomil Kajzelj, podpredsednik br. Anton Trstenjak, zapisnikar in tajnik br. dr. Gvidon Sajovic.

Iz I. seje tajniškega in časnikarskega odseka dne 17. julija 1912. Navzočni razen 10 odsekovih članov: za predsedstvo S. S. Z. starosta br. dr. Iv. Oražen in načelnik br. dr. V. Murnik, za Slovenski sokolski krožek v Pragi br. Švajger. Br. Oražen otvori sejo s pozdravom navzočnih bratov. Br. Kajzelj prebere imenik odsekovih članov in opraviči odsotne z neugodnim časom seje. Br. Murnik razloži organizacijo dela za zlet in zletnih odsekov. — Oba odseka se strneta v skupen odsek. O konstituiranju odseka glej zgoraj. — Uredništva se naprosijo, da prinašajo o zletu samo poročila, ki jih dobe od odseka. V časopisih naj bi se sredi septembra uvedla posebna zletna rubrika „III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani 1913“. Izpočetka naj bi se objavljala v večjih presledkih, pozneje pogostoma. Naprositi je zanjo liste: „Edinost“, „Dan“, „Slovenski Narod“, in „Sočo“; druge, Sokolstvu prijazne liste je pa naprositi, da iz te rubrike ponatiskujejo važnejša poročila o zletu. — V že obstoječe odseke se volijo naslednji člani odsekov za tajnike: br. dr. J. Ažman za finančni odsek, br. dr. Janko Berce za stanovanjski odsek, br. dr. Janko Rupnik za stavbni odsek. — Sprejmeta se sledeča predloga br. Švajgerja: 1.) V zletne odseke in k delu za ožje sokolske prireditve sploh se volijo in vabijo samo člani sokolskih društev. 2.) Kdor hoče uživati na zletu udobnosti članstva, mora biti vsaj tri mesece pred zletom član kakega sokolskega društva.

Iz II. seje tajniškega in časnikarskega odseka 31. julija 1912. Navzočni bratje: dr. Ažman, dr. Berce, Kajzelj, Kenda, dr. Kozina, dr. Lah, dr. Rupnik, dr. Sajovic, Terstenjak, Vodeb, dr. Zupanc. — Predsednik se spominja umrlega br. prof. Peterlina, ki je tudi sprejel članstvo v tajniškem odseku; naznani, da je predsedstvo S. S. Z. pritrdilo sklepom I. ods. seje. — Predsednik poroča, da je nabavil najpotrebnejše zletne tiskovine; vsa večja tiskarska dela se pa oddajo po razpisu tiskarni, ki stavi najugodnejšo ponudbo. — Radi lažje ekspedicije dopisov se sprejme predlog br. dr. Zupanca, da prinese vsak tajnik vse svoje odpošiljate v zvezno sobo in jih odda zveznemu uradniku, ki jih vpiše in odpošlje. — Za zlet naj bi po možnosti izšla dva lepaka. Načrt za zletna lepaka izdeluje akad. slikar Vavpotič. — Zletne razglednice izidejo v več serijah: najprvo in sicer v najkrajšem času enobarvne zgodovinske razglednice, potem pa dve ali tri serije večbarvnih razglednic, vsaka serija po 6–8 kosov. — Sklene se izdaja zletnega vodnika po Ljubljani; za podporo se naprosi tudi Zveza za promet tujcev; vodnik sme veljati 20–30 vin. — Br. dr. Zupanc opozarja, da pripravljajo slovenski umetniki za zleta „umetniško razstavo“, „Slovensko planinsko društvo“ planinsko razstavo in Žensko društvo razstavo „Jugoslovanska žena“; svetuje, naj se predsedstvo S. S. Z. obrne na Glasbeno Matico za prireditev slavnostnega

zletnega koncerta. — Br. dr. Ažman poroča o I. seji finančnega odseka.

Iz III. seje tajniškega in časnikarskega odseka dne 13. avgusta 1912. Navzočni: za predsedstvo S. S. Z. br. dr. V. Murnik, ods. člani bratje: dr. Berce J., Kajzelj, dr. Kozina, Kramar, Rode, dr. Sajovic, Terstenjak, dr. Zupanc. — Predsednik poroča, da je predsedstvo pritrdilo sklepom II. seje: zletna rubrika, centralni ekspedit, termin članstva, zletni vodnik (glej poročilo II. seje). — Br. dr. V. Murnik poroča o vseslovenskem cvetličnem dnevu, od katerega dobi S. S. Z. tretjino dohodkov. — Br. dr. Berce poroča o 1. in 2. seji stanovanjskega odseka.

Finančni odsek. Članov ima 21. **Iz I. seje** 15. julija 1912. Zvezni starosta br. dr. Oražen otvori sejo ter razloži namen sestanka. Br. dr. Murnik razloži organizacijo dela za zlet. — Konstituiranje odseka: predsednik Mirko Gruden, podpredsednik Josip Malenšek, zapisnikar Evgen Tujec, blagajnik Milan Drahsler, namestnik blagajnika Drag. Klobučar.

Iz II. seje finančnega odseka 29. julija 1912. Navzočni za S. S. Z. st. dr. Oražen in B. Kajzelj, ods. čl.: Dolenc, Drahsler, Franke, Kenda, Malenšek, Rozman, Trtnik. — Finančni odsek pristopi k c. kr. poštini hranilnici z naslovom „III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani — finančni odsek“. — Župe in društva se naprosijo, da opuste v zletni dobi izdajo lastnih razglednic, razpečavajo pa naj marljivo zletne razglednice, ki izidejo v kratkem. — Br. Franke priporoča

izdajo razglednic z zletnimi prostimi vajami in notami. — Odsek se obrne na razne denarne zavode za podporo v zletni sklad. — Odsek izda „Vinarski oklic“, kjer pozove vse člane in prijatelje Sokolstva, naj daruje vsak po 1 vinar na dan v zletni sklad. — Vsi odseki se pozovejo, da izdelajo vsak v svojem krogu proračune v najkrajšem času.

Stanovanjski odsek ima 30 članov. Predsednik: br. dr. Alojzij Kokalj, I. podpredsednik: Šebenik, II. podpredsednik: br. J. Bleiweis pl. Trsteniški, zapisnikar: br. Julij Dev.

Iz I. seje stanovanjskega odseka 20. julija 1912. Sejo otvori s primernim nagovorom starosta S. S. Z. dr. Oražen. Konstituiranje odseka. — Za prenočišča udeležencev se naprosi vojaška uprava za vojašnice in mestna občina za šole.

Iz II. seje stanovanjskega odseka dne 25. avg. 1912. Poročilo o preskrbovanju prenočišč. Nadejati se je šole v Šiški in velikega skladišča županovega v Šiški. Mestna občina ljubljanska se naprosi tudi za Grad; članice bi bile v liceju in „Mladiki“; poskrbeti bo 8000—10.000 prenočišč. Č. O. S. se naprosi za razne informacije v stanovanjskih vprašanjih.

Iz III. seje stanovanjskega odseka 26. avgusta 1912. Stanovanjski odsek se razdeli na 9 krajevnih pododsekov: za Ljubljano 7, dalje za Šiško in Vič. — Pododseki bodo morali preskrbeti natančen seznam vseh stanovanj. — Pisali so že: mestni občini ljubljanski, v Šiško in na Vič za prepustitev šol. Izvoli se nov zapisnikar: I. Lenček.

Raznoterosti.

Za Rdeči križ balkanskih držav. Bratje! Spominjajte se ranjenih borilcev za svobodo slovenskih narodov na Balkanu in pošiljajte svoje prispevke in darove ljubljanskemu centralnemu odboru za nabiranje prispevkov za Rdeči križ balkanskih držav!

Pol milijona zapustil praškemu Sokolu. Br. Otokar Schiffner, član praškega Sokola, je svoje premoženje, skoro pol milijona kron, zapustil svojemu društvu. V svoji oporoki je zapisal: Tu v Sokolu so ljudje čistih in poštenih značajev, zato ga imenujem za svojega univerzalnega dediča. Preprosti, širji javnosti in širjim sokolskim krogom neznani telovadec, marljiv in discipliniran, skromen in tih, ne hoteč za življenja se dvigniti nad druge brate niti s senco časti in slave, je s tem velikim činom vredno stopil ob stran velikemu Sokolu Fügnerju. Fügner je praškemu Sokolu sezidal sedanjo telo-

vadnico, Schiffner mu je ob petdesetletnici njegovi olajšal, da to telovadnico razširi primerno sedanjemu svojemu razvoju.

Novo sokolsko društvo na Francoskem. V Argentuili pri Parizu so tamošnji Čehi ustanovili sokolsko društvo. Telovadilo bo v telovadnici argenteuilskih gimnazij.

Kdaj so človeške mišice najmočnejše? Na to vprašanje odgovarja „Zdravotni Hlodka Věstniku Sokolského“: Skoro vsak bi rekel, da jutraj. Pa ni prav, kakor kaže merjenje na dinamometru. Človek, ki je ravno vstal iz postelje, je nasprotno jako slab in njegove mišice so sposobne narediti le malo delo. Moč mišic pa raste po prvi jedi jako znatno in dosega največjo višino po obedu. Potem pada polagoma nekaj ur ter proti večeru naraste iznova. Po noči do jutraj zopet slabi. Največja nasprotnika mišičje moči sta obe protivji — nedelavnost in prenapenjanje. Tudi potenje pri delu bistveno prispeva, da oslabi mišičje.

VI. vsesokolski zlet v Pragi v slikah

je tema nove, pravkar izdane vzmetne serije s 183 umetniško koloriranimi slikami. Predavanje obsega vse proste vaje, tekme, vaje tujcev, spreved, slavnostno odkritje spomenika Palackega itd. Besedilo je spisal strokovnjak. Cenjena sokolska društva opozarjamo, da je mogoče eno serijo naročiti počeniš z novembrom, drugo počeniš z januarjem. Hkratu smo izdali enako manjšo serijo s 140 slikami, ki si jo je moči izposoditi počeniš z decembrom. Posamezne diapozitive, črne ali barvane, pošiljamo po zmernih cenah. Razen teh serij smo izdali vrsto drugih potopisnih, poučnih serij, pravljic in humorističnih serij. Zadnje naše novosti: št. 58. Izlet Sokolstva v Zagreb, št. 59. Kulturne rastline in njih pomen za človeka, št. 60. Vraz. Kako ljudje stanujejo in se oblačijo od pokrajin večnega ledu do vročih krajev ravnin, št. 61. Skozi oaze Dalmacije I. (Dubrovnik), št. 62. Skozi oaze Dalmacije II. (Spljet), št. 63. Iz tajnosti podzemlja moravskega krasa, št. 64. Prl Karlovih vrelcih. Nadalnje serije pripravljamo. Pogoje za pösodo ter popolni cenovnik in seznam diapozitivov ter skioptikonov pošiljamo na zahtevo brezplačno.

Celo projekcijsko napravo posojamo

za zmerno pristojbino. Navodilo, kako je ravnati s skioptikoni, pošiljamo za 60 vin., poslanih vnaprej franko. Na vprašanja rad odgovarja projekcijski oddelek osrednje založbe, knjigotrštva in papirništva češkoslovenskega učiteljstva v Pragi: Projekčni oddeleni Ústředního nakladelství, knihkupectví a papirnictví učiteljstva česko-slovenského v Praze VII. (Josef Rašin), Bělského tř. č. 967.